

Brassói Lapok

Előfizetési példány
Árusításba nem bocsátható!

XL. évfolyam
169 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap

1934. évi július 29

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj havonta 60 lej. — *Külföldre:* negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETESEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegdalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK SZATMÁRT!

Négy olasz hadtestet az osztrák határon

Az egész világ Németországot vádolja az ausztriai eseményekért.
Megállapították Dollfuss gyilkosának személyazonosságát

Hitler Papent küldi követnek Bécsbe, megbékeíteni Ausztriát

Ujra fellángolt a harc Karinthiában és Stájerországban.
Szombaton délután temetik Dollfuss kancellárt

Bécs, július 28.

Nagyon sok kommentár az első pillanatokban sem kellett a felelősség tisztázásához Dollfuss meggyilkolásáért és az ausztriai véres kalandért: Németország keze csaknem nyíltan keverte a kártyákat és csaknem nyíltan adta a fegyvert mindenre elszánt desperádók kezébe. Az eltelt huszonegy óra pedig az ingadozókat is meggyőzte, hogy Németországot minden mosakodása sem mentheti fel a felelősség alól.

Még a mindig rendkívül óvatos angol sajtó is megállapítja ezt a felelősséget és hangját egyedül csak az birja szordinóra, mert az angol közvélemény irtózik mindennemű nemzetközi beavatkozás gondolattól.

Az olasz sajtó, amelynek tenorját — tudvalevően — százszázalékosan Mussolini határozza meg, a féktelen kitörés hangján emlékezik meg a gyilkos nemzetiszocialista propagandáról és Mussolini komor árnyéka hadtestek és repülőgépek formájában sötétíti el a Brenner-hágót.

Tul a diplomáciai célszerűségi szempontokon, — még ha teljesen ki is kapcsoljuk a politikából az érzelmi momentumokat — mégis Mussolinire várt az a feladat, hogy az ő családjaival együtt üldülő Dollfussnak megmondja, hogy térjék meggyilkolták... Az olasz sajtó kihangsúlyozza, hogy ezt a pillanatot Mussolini nem felejteti el.

A francia sajtó már túl van a felelősség kérdésén, amit — természetesen — első pillanatban örömmel állapított meg. Most azt mérlegeli: milyen eszközöket vesznek igénybe a hatalmak Ausztria védelmében. És szinte szokatlanul tárgyilagos hangjuk mutatja, hogy ez a védelem ezuttal nem szorítkozhat akadémikushangu tiltakozásra.

Ha már a francia sajtó sem látja szükségesnek éles hangot felvenni — a legjobb bizonyíték amellyel, hogy mennyire eléggé felháborodott már különösebb uszítás nélkül is Európa közvéleménye Németország ellen az ausztriai események miatt.

Ha a siker mindent igazol, a sikertelenség bűn. És Németország ezt a bünt hallatlan igyekezettel próbálja lemosni

magáról. A bécsi követ visszahívása, Habicht félreállítása, Hitler személyes útja Münchenbe: mind ezt szolgálja. És végül a nagy ágyú: Papen kinevezése bécsi követté s ezt a kinevezést kísérelve, szinte Canossának is beillik. Talán sikerül is ezzel elérni a komolyabb nemzetközi beavatkozás elkerülését és az olasz hadtestek visszarendelését, de az osztrák kaland olyan súlyos vereség Hitler eddig is szépszámu diplomáciai vere-

ségének sorozatában, amely súlyosabb nemzetközi következmények nélkül is kiheverhetetlen csapás a nemzetiszocialista uralomra.

„FERENC JÓZSEF HALÁLA ÓTA NEM GYÁSZOLT IGY AUSZTRIA”

Bécs, július 28.

Dollfuss kancellár holttestét csütörtök este szállították át a kancellári hivatalból a bécsi városháza népcsarnokába. A

Az egész világ Németországot vádolja!

Bécs, július 28.

Adam osztrák honvédelmi biztos ma beszédet tartott a rádióban, amelyben azzal vádolja a német kormány hivatalos hírszolgálatát, hogy elősegítette az osztrák terroristák akcióját, akiknek céljuk a kancellár meggyilkolása, a központi hatalom megbénítása és a zűrzavar teremtése volt.

Ebből — mondotta Adam — okmányyszerű bizonyossággal következik Németország felelőssége, amelyről nem hallgathatunk.

AZ ANGOL ALSÓHAZBAN

Simon külügyminiszter egy interpellációra válaszolva kijelentette, hogy

azt a magatartást, amelyet Anglia Ausztria függetlensége és sérthetatlensége tekintetében az idevonatkozó szerződések alapján elfogad és amelyet februári nyilatkozatában már körvonalozott, a bécsi események nem változtatták meg

s ezért nem tartja szükségesnek újabb nyilatkozat közzétételét ebben az ügyben.

A Reuter-ügynökség a következőkben foglalja össze mértékadó angol politikai körök véleményét a bécsi puccs ügyében:

Bárkit is tesznek felelőssé az eseményekért,

a végső felelősséget a müncheni nemzetiszocialista főhadiszállás viseli

a tizenhét napos nyíltan folytatott agitációjával. Ezek a körök terrorral, megfélemlítési hadjáratokkal igyekeztek befolyásolni az osztrák közvéleményt.

AZ OLASZ SAJTÓ

az osztrák eseményekért Németországot teszi felelőssé.

A lapok rámutatnak arra, hogy a féktelen nemzetiszocialista propagandának előbb-utóbb ide kellett vezetni.

Az osztrák politikában nem történik változás,

mert Ausztriát népének akarata és a nagyhatalmak kezessége védelmezi. A nagyhatalmak feltétlenül ragaszkodnak azokhoz a kötelezettségekhez, amelyeket a civilizált világgal szemben vállaltak.

Az olasz sajtó hangja szinte fenyegetően komor hangon tárgyalja az ausztriai

gyászfogat előtt a Heimwehr tisztjeiből és az összes fegyvernemek egy-egy szakaszából alakított diszörség vonult.

A gyászkocsi mögött közvetlenül levett kalappal haladt Miklas szövetségi elnök.

a szövetségi kormány tagjai és Dollfuss nevelőszülei.

Dollfuss özvegye a menetben nem vett részt, mert a szerencsétlen asszonyt férjének tragikus elvesztése annyira meg rázta, hogy az esti órákban már csaknem állandóan önkivületben volt.

Végig kivilágított, gyászdrapériákkal bevont útvonalon haladt a gyászmenet. Mindenütt óriási embertömegek levett kalappal, szótlan tisztelettel állottak, amerre a gyászmenet elhaladt.

Bécsben egyébként is az egész lakosság osztozik a gyászban. Mindenki gyászjelvényt tűzött ki és a bécsi lapok szerint

Ferenc József halála óta Bécs így, ilyen megrendülten még nem gyászolt.

Dollfuss holttestét a bécsi városháza ugynevezett népcsarnokában helyezték ravatalra, ahol a közönség pontok reggeltől megtekintheti.

Dollfuss szombat délután négy órakor temetik

a Bécs városa ellen felajánlott diszshelyre, Seipel volt kancellár mellé. Ezzel Dollfuss kivánságának tesznek eleget, aki még életében többször hangoztatta, hogy halála után Seipel kancellár mellett szeretne pihenni.

eseményeket és a — nyíltan hangoztatott — német felelősség kérdését.

„SZÁMONKÉRŐ A RAVATALNÁL”

Bécs, július 28.

A Reichspost „Számunkérő a ravatalnál” című cikkében megállapítja Németország felelősségét az ausztriai véres eseményekért és leszögezi, hogy a vadul gyűlölködő német propaganda csakis ide vezethetett.

Az orvítamód Habichta halál és gyilkosság propagandáját üzte és ha félreállítása csakugyan ennek az ördögi propagandának a végét jelenti, akkor nem hullott hiába Dollfuss értékes vére.

Diplomáciai tanácskozások Róma, Páris és London között

Róma, Páris és London között megindultak a diplomáciai tárgyalások, amelyek eredményei azonban csak néhány napon belül várhatók.

A francia külügyminisztérium cáfolja ugyan, hogy a nagyhatalmak közös lépésre készülnek Berlinben

az ausztriai események miatt, de a lapok továbbra is fenntartják értesüléseiket és a helyzetet nagyon komolynak tartják. Barthou csütörtökön hosszabb megbeszélést folytatott Doumergue-gel.

A francia sajtó egyelőre csak találgatja az események következményeit. Az Excelsior azt írja, hogy esetleg sor kerülhet a Népszövetség rendkívüli ülészakának összehívására.

A párisi délutáni lapok általában megállapítják Németország felelősségét az

ausztriai eseményekért és hangoztatják, hogy az eddigi diplomáciai tiltakozások és a szimpátia kifejezése Ausztriával szemben, kevés a helyzet megmentésére.

Több lap reményét fejezi ki, hogy Olaszország ezuttal a szükséges elszántságot fogja tanúsítani.

NÉGY OLASZ HADTEST AZ OSZTRÁK HATÁRON PARINI ÉS GRAZIANI TÁBORNOKOK VEZETÉSE ALATT

Bécs, július 28.

A Neue Freie Presse jelentése szerint Mussolini csütörtök délelőtt, amint megérkezett Rómába, azonnal fogadta a Palazzo Veneciában a hadügyi és légügyi államtitkárokat és Ciano gróf sajtótájékoztatót.

Tessék kívánni és eltenni!

14. sz. SZELVÉNY

a B. L. júliusi
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab júliusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 júliusi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszámlázhatóak Buharestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

A Stefani-ügynökség jelentése szerint az esetleges bonyodalmakra tekintettel, szárazföldi és légi haderők parancsot kaptak, hogy azonnal induljanak a Brenner vidékére és a karinthiai határvidékre. Ezek a haderők elégségesek bármilyen tehetőségre.

Parini és Graziani tábornokok vezetése alatt négy hadtest áll az osztrák határon, kiegészítve megfelelő repülő-osztagokkal.

Lapjelentések szerint ezek a csapatok nemcsak a nagyhatalmak tudtával, hanem egyenesen felkérésére vonultak fel az osztrák határra. A csehszlovák lapok szerint a cseh kormánynak sincs kifogása az olasz csapatok ausztriai bevonulása ellen.

Es állítólag erről előzetes tárgyalások folytak az olasz és csehszlovák kormány között.

MEGÁLLAPÍTOTTÁK DOLLFUSS GYILKOSÁNAK SZEMÉLY- AZONOSÁGÁT

A bécsi felkelők kihallgatása során megállapították ki volt az a katona, aki lelőtte Dollfuss kancellárt.

Dollfuss gyilkosa Panetta Ottó 35 éves volt katona.

Panetta 17 évig szolgált az osztrák hadsereg kötelékében, ahonnan nemzetiszocialista üzelmek miatt bocsátották el.

Megállapították, hogy már hosszabb ideje szervezték a felkelést.

Kedden adták ki az utasítást a felkelés időpontjára és szerdán pedig az értesítést, hogy jelentkezzenek a német tornászszövetség helyiségében.

Vezetőnek Holzweber volt őrmestert jelölték ki, aki századosi egyenruhába öltözött, amikor a puccsot megindították.

Steinhausl és Goltmann rendőrtanársok nevében jelentkeztek mindenütt, a mikor be akartak jutni valahová. A két magasrangú rendőrtiszt ellen megindult az eljárás.

ÚJRA FELLANGOLT A FELKE- LÉS KARINTHIÁBAN ÉS STAJERORSZÁGBAN

Bécs, július 28.

A nemzetiszocialista felkelés Karinthiában és Stajerországban csütörtök este új erőre kapott.

A Klagenfurt melletti Armablichben a felkelők megtámadták a csendőrséget.

A harcban öt csendő és kilenc felkelő elesett, igen sok a sebesült.

Santoeiből felfegyverzett nemzetiszocialista parasztlak Klagenfurt ellen vonultak. Leveretésükre két század katonaságot utnak indítottak.

A sanktveiti városházára kitűzték a

Megszabadul aranyerétől,

ha

RECTO-SEROL

szérum kenőcsöt használ!

Merz & Co. Zürich készítménye.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Nagy tubus ára 120 lej.

-s Engre lerakat: Barna Miklós, București Strada Romana 55 c., emelet.

nemzetiszocialisták a horogkeresztet lobbogt.

Leoben környékén még mindig tartanak a véres harcok a felkelők és a kormány-csapatok között.

Az Emis völgyében, Welstahlban harcban állnak a katonák a felkelőkkel.

A hadsereg vesztesége ezekben a harcokban egy őrnagy és öt katona, a Heimwehrsapatok vesztesége 30 ember. Leobenben 28 ember esett el. Egy alezredes súlyosan megsebesült.

Hitler Papent küldi Bécsbe, megbékíteni Ausztriát

Berlin, július 28.

A birodalmi kormány hivatalos jelentést adott ki az ausztriai eseményekről.

A hivatalos jelentés szerint a német kormány vizsgálata indította, hogy az ausztriai eseményekkel kapcsolatban van-e valami vonatkozása német birodalmi állampolgárnak. A vizsgálat befejeződött és beigazolódott, hogy

egyetlen német állampolgárnak sem volt közvetve vagy közvetlenül összeköttetése az osztrák felkelőkkel.

Szigorúan átvizsgálva a tényeket — mondja a hivatalos jelentés — egyetlen olyan eset akadt, mely azt a benyomást keltheti, hogy

nem vették elég szigorú kritika alá az Ausztriából érkező eseményeket és olyan jelentések láttak napvilágot, amelyek nem fedték a valóságot. Ezért a hírszolgálat vezetője, Habicht felelős, akit azonnal elmozdítottak állásából.

Habicht irányította Németországból az osztrák nemzetiszocialista mozgalmat és elmozdítása Európa felháborodott közvéleményének lecsillapítását kívánja szolgálni.

A hivatalos jelentés mosakodásánál és

Habicht elmozdításánál sokkal nagyobb szenzáció

PAPEN KINEVEZÉSE BÉCSI NÉMET KÖVETÉ ES HITLER- NEK PAPENHEZ INTÉZETT LEVELE

Berlini hivatalos jelentés közli, hogy Hitler felmentette birodalmi alkancellári és saarvidéki kormánybiztosi állását Papent

és kinevezésével kapcsolatban a következő levelet intézte Papenhez:

Legutóbbi bécsi események miatt kénytelen voltam Rith bécsi követ felmentését kérni a birodalmi elnöktől, mert az osztrák felkelők és az osztrák kormány között közvetítést vállalt, a nélkül, hogy erről a kormányt előzetesen megkérdezte volna. Ezzel súlyosan vétett tisztsége ellen.

Dollfuss kancellár mélyen elítélendő megöletése az anélkül is labilis európai helyzetet még jobban elmergesítette. Kivánságom, hogy az Ausztriával elmergesített helyzet ismét barátságos és zavartalan legyen.

Ezért azt a kérést intézem önhez, vállalja el a bécsi követséget, mert ön bírja a legnagyobb bizalmamat és a legközelebb áll hozzám. Ebben az ál-

lásában én leszek az ön közvetlen felelőse.

Ujból köszönöm Önnek a nagy német megújulás körül kifejtett készséges szolgálatait

HITLER

Hivatalos jelentés szerint Papen még ma elutazik Bécsbe, hogy átvegye a német követség vezetését.

De a jelentés egyetlen szóval sem emlíkezik meg arról, hogy Papen elfogadta-e a kinevezést, vagy mit válaszolt Hitler levelére.

II. KÁROLY KIRÁLY RÉSZVÉTE

A bukaresti osztrák követség épületén tegnap óta gyászlobogók lengenek s a politikai élet kiválóságai egymás után jelennek meg, hogy kifejezzék részvételüket.

Az uralkodó megbízásából megjelent Vollgruber követnél Urdareanu alezredes szárnysegéd s

II. Károly király mély részvételt tolmácsolta Dollfuss tragikus halála alkalmából.

A kormány és a diplomáciai testület tagjai is részvételüket nyilvánították.

Titulescu Cap-Martinból hosszas részvétváratot küldött Schuschnigg helyettes kancellárhoz, majd telefonbeszélgetést folytatott Benes és Jetties külügyminiszterekkel az osztrák kérdés új állásáról.

Ismét egy primadonna-jelenet

Vajda a Skoda-bizottság előtt

Házkutatást tartottak a Seletzky-érdekelttségű
utépítő vállalatnál

Szabadságolásukat kérték a hamisítással gyanusított katonai ügyészek

Bukarest, július 28.

A hadügyminisztérium új vizsgálatot rendelt el Seletzky hadbíróági vallomásaik meghamisítása ügyében, azoknak a vallomásoknak és bizonyítékoknak az alapján, amelyeket a Skoda-botrány parlamenti bizottsága előtt Vasilescu-Cluj ügyvéd, Albisor hadbíróági jegyző és Maeseck, Seletzky helyettese felhozott. Ezt a vizsgálatot is Condescu tábornok, volt hadügyminiszter vezeti, aki az első eredménytelen vizsgálatot lefolytatta.

A hamisítás értelmi szerzőségével megvádolt Pomponiu ezredes katonai főügyész, valamint Pruteanu ezredes és Stoica Hagi őrnagy katonai ügyészek kérelmet intéztek Tatarescu ideiglenes hadügyminiszterhez, hogy a vizsgálat tartamára vagy helyezze át, vagy pedig szabadságolja őket. A kérelem fölött még nem történt döntés.

POMPONIU EZREDES

A parlamenti bizottság tegnap délutáni ülésén Protropopescu Nunuca volt képviselő tett vallomást, majd újra Pomponiu ezredes hallgatták ki. Protropopescu, aki Seletzky előtt vezérképviselője volt a Skoda-cégnek, a „Palaelibus”-ra (azaz a vesztegetési pénzekről szóló könyvelési tételre) vonatkozólag kijelentette, hogy Romániában nem lehetett szerződést kötni sápolás nélkül. Különben ő is,

mint Lázár Ilie dr., nyíltan elismerte, hogy jó viszonyban volt és van Seletzkyvel s egész családjával.

Pomponiu ezredes a hozzáintézett kérdésekre kijelentette, hogy a Skoda-képviselőnél tartott házkutatás után ő parancsoltatta el onnan a katonai őrszemeket, mert úgy vélte, hogy a páncélszekrény lepecsételése által az abba zárt fontos iratok biztonságban vannak. Nem tudta, hogy a páncélszekrényhez más rendes kulcs is van, mint az az egy, amelyet neki átadtak. Kőnya őrnagy szerint csak zavarában állíthatta azt, hogy a házkutatás során Jonsescu Vintila szigorú igazgató igen fontos iratokat magához vett és elvitt. A Seletzky-vallomás meghamisítását illetően Pomponiu ezredes kérte a bizottságot, hogy majd csak az új hadügyminisztériumi vizsgálat után hallgassa ki ebben a kérdésben.

A parlamenti bizottság péntek délutáni ülésén elsőnek Mihail Gheorghe volt pénzügyi államtitkár főnököt hallgatták ki, aki megcáfolta Morandini volt vámvézerigazgatónak azt az állítását, mintha ő mondta volna neki azt, hogy Calinescu volt belügyi alminiszter a Skoda-botrány kitérőse előtt „megfésülte” a Skoda-ügy iratcsomóit s kiszedte belőlük a polgári személyekre néző terhelő aktákat. Ő, Mihail, sohasem látta Calinescut a pénzügyminisztériumban,

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltség, bélizgalom, gyomorégés, vértörlés, szorongás vagy szívdobogás érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epekiválást fokozza, az anyagcserét megélénkíti és a vérkeringést felrészíti. Gyomor és bélbajok szakorvosai igazolják, hogy a Ferenc József viz remek természetalkotta hasbajtó, mely méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást.

sőt nem is ismeri. Morandini nyilván csak feltűnési viselkedésből állott ez a z a gyanúsítással a parlamenti vizsgálóbizottság elé.

Vallomást tett még Walter, a Via utépítővállalat igazgatója. A parlamenti bizottság határozata alapján Millea dr. és Popescu-Pausesti képviselők vezetésével tegnap házkutatás volt ennél a vállalatnál. A házkutatás célja annak megállapítása volt, hogy Seletzky Brunónak milyen részesedése van ebben a vállalatban? Állítólag megállapítást nyert, hogy a vállalat alapítókjából 5 millió Seletzkyt illeti. A vállalat tulajdonosa különben a Wiesbadenben élő Santermeister, aki állítólag szoros kapcsolatban áll azzal a Radermeisterrel, aki a Boila-féle bányaujteleket finanszírozza.

Ezután került sor Vajda volt miniszterelnök nagy érdeklődéssel várt kihallgatására. Vajda terjedelmesen beszélt a Skoda-szerződés ügyéről és Seletzky leartóztatásának a körülményeiről, valamint a botrány politikai visszhangjairól. Vallomását csak a hivatalosan kiadott gyorsírói jegyzetek alapján fogjuk ismertetni.

Politikai körökben elterjedt hír szerint az uralkodó délután kihallgatáson fogadja Vajda volt miniszterelnököt.

NARCISS BLEU
A LEGKEDVELTETEBB
PARISI KÖLNIVIZ

Mury.

CSÓKALLO
AJKPIROSITO.

VALASSZAK E KIVÁLO
GYARTMANYOKAT, NE TÁVOSZOLJ
ÖSSZE MÁS GYARTMANYOKKAL

ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELET N. H. BALHAZAR-BUKAREST-SELABRI

FLOREAL

arckrém

a legkiválóbb arc- és bőrápolószer.

No. 1. Nappali használatra, puder alá

No. 2. Éjjeli használatra: szeplő, pattanás és májfoltok ellen.

1 tévely ára 40 lej. — Vezérképviselő: Drogueria „Centrala”, Oradea.

Nobel-díj és koncentrációs tábor

*

Az elmúlt napokban az európai sajtóban egy nyílt levél tűnt fel. A levelet írta, Lion Feuchtwanger emigrált német író, a „béke-Nobel-díj” felett döntő bizottsághoz címezte.

Lion Feuchtwanger leveléből kiderül, hogy a béke-Nobel-díjra, mely nem sokára kiosztásra kerül, többen Carl von Ossietzkyt ajánlották. Feuchtwanger, aki nem könyvel el kisebb irodalmi sikereket, mint az „Erfolg” és a „Geschwister Oppenheim” című regényeket, a maga részéről és a békebarátok tízezreinek nevében a legnagyobb örömmel üdvözlöi ezt a jelölést.

De kicsoda Carl von Ossietzky?

Carl von Ossietzky egy körülbelül negyven éves publicista, akiről, mint Feuchtwanger mondja, a jövő ki fogja deríteni, hogy egyike volt napjaink legerőteljesebb német újságíróinak. És hogy ez a jelző nem túlzott, arról tanuszkodhatnak mindazok, akik a régi „Weltbühne” című berlini hetilapot ismerték, még akkor, amikor Ossietzky szerkesztette és legnagyobb részében maga is írta. Ossietzky jelentősége azonban nem kizárólag abban áll, hogy merül ki, hogy a Weltbühne jól szerkesztette és jól írta, hanem főképpen abban áll, hogy lapjában a legtisztább, de egyben a legvehemensebb harcot is vívta állandóan az ellen a német militarista szellem ellen, amelyet ugyanaz a bacillus tartott életben, amely a francia, angol és olasz imperializmust állandóan új, de szükségszerű háborús kalandok felé irányította. Tehát nemcsak ez a pusztító tény Ossietzky érdeme, hanem főleg személyisége és életmódjának monumentális egésze.

Ossietzky ugyanis éppúgy, mint Ludwig Renn, junker-család sarjadéka és a német „történelmi osztály” nevelésének egész súlyát kellett végighordoznia a háborúig, amelyet, mint a birodalmi hadsereg törzstisztje küzdött végig. A háború átélése őt is odavezette, ahová nem egy hadseregbeli ember került: a háborúellenességhez, a pacifizmushoz.

De Ossietzky nem állt meg a szemlélet átélésénél és elfogadásánál, hanem levonta álláspontjainak következményeit: kilépett a birodalmi hadseregből és teljes energiájával és tehetségével az írott szóval való gondolatlejtésre vetette magát. És ugyanakkor táborba vezette maga köré, amely tábor az akkori szellemi Németország élvonalában haladva, mindent elkövetett, hogy felnyissa az olvasók szemét, lerántsa a leplet arról a szellemről, amely már egyszer tövig égette Európát és nem sajnálná, ha még a gyökerek is kiégnének és elszáradnának a nehézipari részvények értékelése céljából.

Az ilyen törekvést azonban még egy demokráta, hogy ne mondjuk, szociáldemokrata Németország sem bírt el. Hiszen az akkori politikai és kormányzási szeleket éppúgy a nehézipar fejei őrítették és irányították, mint a maiak.

A hajdani törzstiszt tehát a békéért való küzdelme teljében börtönbe került. Ossietzky pacifista működése ellen titkos eljárás indult meg. Az ítélet börtön volt. Azonban, hogy senkise mondhatta, hogy a demokrácia nem lojális, alkalmat adtak Ossietzkynek, hogy a külföldre meneküljön. Ossietzky azonban nem az a politikus, akit ilyen ócska és átlátszó „jószágok” lekaphatnak lábáról. Erőményesebbnek látta mozgalmát szempontjából, — bevonulni a börtönbe. Berlin szabadszellemei írói kísérték a fogház kapujáig. És az Ossietzky-est felkavarta és felbolygatta a köztudatot és az Ossietzkyért folytatott sajtóharcok háborúellenes, pacifista harcokká, demonstrációkká nőttek.

Alig hagyta el azonban Ossietzky börtönét, betöltése után a börtönt, amikor a koncentrációs táborok ideje köszöntött be, hogy újra elnyelje a hajdani katonát és egész szellemi harát és annak eredményeit rombadöntse.

Ossietzky Mühsammal volt egy táborban. Az egykori junkertől a veréseket és a kínzókat kapta éppúgy nem sajnálták, mint a beteg öreg költőtől. És élete épp olyan veszélyben forog, mint bárkié, aki ma barna hiénák körmei közt vonaglik.

Ossietzky megmentését talán elősegítette a Nobel-díj. De szabadon bocsátása, még kitüntetés esetén is teljesen lehetetlen, mert senki lázítóbb és leleplezőbb cikkeivel nem árasztaná el a világsajtót, mint ő.

És végre a Nobel-díj-kiosztó bizottság is cselekedtet végezze. Sőt hamis politikát sem kellene üznie, mint az utolsó irodalmi Nobel-díj kiosztásakor, amikor politikamentesség címen Gorkij helyett az ellenforradalmár és közepes széplélek Ivan Buninnak adták a díjat. Hiszen, Ossietzky ha haladó is volt, nem volt bolsevista.

Igaz, Ossietzky nem hívott egybe kongresszusokat, nem utazott külpolitikában, nem tervezett egyességeket, de azért a béke érdekében mégis csak tett valamit. A legtöbbet, amit ma tenni lehet: harcolt az imperialista háborúveszedelem ellen és harcában elbukva, feláldozta önmagát.

m. n. j.

Ezt követeli az ország 500.000 kereskedelmi alkalmazottja

1. A 8 órás munkaidő betartását
2. A szociális törvények alkalmazását
3. A foglalkozás képesítését
4. Onálló nyugdíjpénztár felállítását

Szeptember elsején országos kongresszus lesz Bukarestben a fenti követelések megvalósítására

Bukarest, július 28.

Bukarestben feketelistára teszik azokat az üzleteket, amelyek tulajdonosai túlóráztatják alkalmazottaikat és nem adják ki a nyári szabadságukat. Az így kipellengérezett üzleteket a kereskedelmi alkalmazottak bojkottálják. A munkakamara emberei naponta tartanak razziákat az üzletekben és megbírságozzák a fizetést nélkül túlórázó cégeket. Általában

az egész országban most ujult erővel indult meg a harc a munkásvédelmi rendelkezések betartásáért és mindenfelől sürri érkeznek a jelentések a munkáltatók és alkalmazottak közötti incidensekről.

Ennek a rendezetlen állapotnak azonban a kereskedelmi alkalmazottak véget akarnak vetni és általános fellépésre kényszerítik, hogy a törvény őket is olyan védelem alá helyezze, mint a munkásokat, ipari alkalmazottakat és banktisztviselőket.

Ezt a harcot a magánalkalmazottak a munkakamarák támogatásával fogják megvívni és az első roham a szeptember elsejére összehívott országos kongresszusról fog kiindulni, amely többek között

törvényjavaslatokat fog kidolgozni a magánalkalmazottak szociális követeléseinek biztosítására.

Az őszi kongresszus három főkérdéssel akar foglalkozni. Követelni fogja, hogy a kereskedelemben is törvényesen vezessék be a nyolcórás munkanapot, nyilvánítsák képesített foglalkozásnak a magánalkalmazotti állásokat és végül teremtsék meg az állam a kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjpénztárát a munkáltatók és alkalmazottak hozzájárulásával.

Ami a nyolcórás munkaidőt illeti, ezt a kérdést törvény szabályozza ugyan, de a gyakorlati keresztülvitele eddig nem sikerült százszázalékosan, különösen Bukarestben és a regáti városokban nem. Ezt az alkalmazottaknak maguknak kell kiharcolniuk a rendelkezésükre álló eszközökkel.

A kereskedelmi alkalmazottak képesítési kötelezettségére a „Generala” név alatt tömörített magánalkalmazotti szövetségek központja törvénytervezetet dolgozott ki, amelyet az őszi közgyűlés ratifikálása után azonnal be akarnak nyújtani a parlamentnek. Ennek a kérdésnek a szabályozását elsősorban az teszi sürögőssé, hogy

a nagy léptékek és a munkanélküliség idején különféle idegen elemek, leépített intellektuelek, nyugdíjazott köztisztviselők, iparosok és más hasonló rétegek valóságos előzöldeletként a különböző magánalkalmazotti ágakat és oleos munkájukkal egyrészt kiszorították a munkahelyekből a hivatásos alkalmazottakat, másrészt letörték az alkalmazottak fizetési nívóját.

Nem hivatalos, a valóságot csak megközelítő adatgyűjtés szerint 1932-ben összesen 325.000 magánalkalmazott volt az országban és ebből 3 százalék nyugdíjas, 4 százalék bukott kereskedő, 3 százalék abbamaradt iparos, 2 százalék egykori szabadfoglalkozású és 4 százalék idegen állampolgár volt, vagyis összesen közel 50.000 ember árasztotta el a kereskedelmi alkalmazottak munkapiacát. De mert a valóságban a kereskedelmi alkalmazottak száma több mint 525.000, az idegen elemek is többen vannak. Ennek az állapotnak a következménye az, hogy ma a kereskedelmi alkalmazottaknak több mint 20%-a állástalan, vagyis körülbelül ugyanannyi ember, ahány másfoglalkozású beállott kereskedelmi alkalmazottnak.

Ezt a beáramlást akarják megakadályozni a hivatásos kereskedelmi alkalmazottak képesítési kötelezettség törvényes bevezetésével ugyanúgy, ahogy azt a könyvelők elérték. A szeptemberi kongresszus követelni fogja, hogy a kereskedelmi alkalmazottak szövetségét nyilvánítsák zárt testületnek, amelybe csak azonszak azok kerülhetnek be,

akiknek a munkakamarák képesítési munkaigazolványt állítanak ki, viszont a munkáltatók csakis ilyen képesítési igazolvánnyal bíró alkalmazottakat vehessenek fel, rendes munkaszerződés alapján.

Ezzel a módszerrel nemcsak a munkapiac megszervezése és a hivatásos alkalmazottak helyzetének rendezése válik lehetővé, hanem a saját szakmai elemek magasabbrendű kiválasztódását is el akarják érni a mozgalom kezdeményezői.

A kereskedelmi alkalmazottak zárt testületté való nyilvánításával párhuzamosan a bukaresti kongresszus követelni fogja a magánalkalmazottak autonóm nyugdíjpénztárának törvényhozás útján való felállítását. A nyugdíjpénztárnak csak képesített alkalmazottak lehetnek

ma a tagjai és még azoknak a köz- és magánvállalatoknak az alkalmazottai, akik nem tagjai más nyugdíjpénztárnak, kivéve a hadirokkantakat. Ennek

a pénztárnak a vagyonát a kongresszuson megtárgyalásra kerülő törvénytervezet, elsősorban a magáncégeknél létező nyugdíjpénztárak átvételével akarja megalapítani, azonkívül pedig az alkalmazott és a munkaadó által fizetendő és a fizetés 5—5 százalékaival egyenlő hozzájárulásokból.

Az első öt évben a nyugdíjpénztár nem fog nyugdíjakat folyósítani, később pedig csak azon tagjainak, akik az 54-ik életévüket betöltötték és állás nélkül maradtak, valamint az elhunyt tagok özvegyei és kiskorú gyermekei, a pénztári tagság éveinek számával arányos nyugdíjösszeget.

Bányai Ernő

Augusztus elsejével 174 városi alkalmazottat bocsátanak el Nagyváradon

Az elbocsátottak javarésze természetesen magyar

Nagyvárad, július 28.

Csütörtökön a késő délutáni órákban fejeződött be a nagyvárad városi tanácsülése, amelyen Negulescu Traján emökölt Ezen nagyfontosságú és megdöbbentő határozatot hoztak.

Elhatározták, hogy augusztus elsejével

174 tisztviselőt, munkást, segédmunkást és szolgát bocsátanak el, takarékosági szempontokból.

A elbocsátott tisztviselőknek 95 százaléka magyar.

A határozat híre óriási elkeseredést váltott ki Nagyváradon.

Régi ötlet — új szélhámosság

Ha az egyik Phönix nem olyan jó, mint a másik

Szatmár, július 28.

Nem mindennapi szélhámosság ügyében ítélezett a satmári törvényszék. Néhány hónappal ezelőtt egy jólöltözött férfi állított be Friedmann Kálmán lisztkereskedőhöz és Biró József mészárosához. A jólöltözött férfi Székely Nagy Károlynak mutatkozott be és elmondta, hogy ő a nagybányai Phönix kénsvagyár tulajdonosa megbízottja és az üzem munkásai részére nagyarányú liszt és szalonna rendelést akar földelni. A fizetésre vonatkozólag megjegyezte, hogy egy olyan nagy vállalat, mint a Phönix, nem fizethet minden csekélységet és majd a hónap végén, amikor a számla összegyűlt, egyösszegben fogják a rendeléseket kiegyenlíteni.

A két kereskedő nagy örömmel fogadta Székely Nagy Károly bejelentését, hogy is ne örültek volna, amikor maritka a vevő és különösen az olyan vevő, mint a Phönix, amelynek fizetőképessége vitán felül áll. Mindössze némi aggályaik voltak, ami a kihitelezés szempontjából érthető is volt. Arra kérték tehát Székely Nagy Károlyt, hogy valami meghatalmazást mutasson fel, amelyben a Phönix igazolja, hogy ténylegesen a vállalat megbízásából vásárol.

— Misem könnyebb ennél, mondta az előkelő idegen és másnap valóban felmutatott egy meghatalmazást. A levélpapíron ténylegesen a Phönix cégjelzése és pecsétje állott, csupán azt nem vették észre a kereskedők, hogy nem a Phönix kénsvagyárról van szó, hanem a Phönix fatermelőről, amely Ávasújvárosban tengeti a mostoha üzleti viszonyokkal és hitele a piacon körülbelül annyi van, mint egy nyelvrozsán elbukott vasutas-

nak.

Miután az ominózus névcserét a kereskedők nem vették észre, Székely Nagy Károly rendelt. Bökezién és nagyurian. Úgy rendelt és olyan tételekben, hogy a kereskedők usztak a gyönyörűségben.

Rendelt egyszer és rendelt kétszer. Talán még most is rendelne, ha a kereskedők egyike észre nem vette volna a megbízólevélén azt az icike-picike különbséget, ami a kénsvagyár és a fatermelő között van.

A különbség kicsi volt, de a kár annál nagyobb. Rendőrségre szaladtak hát a kereskedők és feljelentették Székely Nagy Károlyt, akit letartóztattak, de nem csak ő került be a hüvösre, hanem Friedmann Sándor is, a Phönix fatermelő tulajdonosa.

A tárgyaláson beigazolódott, hogy Friedmann Sándor nem tudott a dologról. Székely Nagy Károly, mint vállalkozó dolgoztatott az erdejében és a saját munkásai részére vette hitelbe a szalonnát és a lisztet. Úgyes ötlettel megszerezte a cég levélpapírját és pecsétjét és számított arra, hogy a kereskedők nem veszik észre a különbséget a fatermelő és a kénsvagyár között.

Számítása bevált. Jó üzletet csinált. Ami kiderült abból is, hogy a vásárolt élelmiszerek csak egy részét osztotta ki a munkásai között, a többi máramarosi kereskedőknek adta el. Kézpénzért.

A törvényszék nem jutalmazta a kitűnő üzletember ötletét és Székely Nagy Károlyt azért a kis különbségért, ami a fa és kénsv között van, öthónapi fogházra és ezer lej pénzbüntetésre ítélte, míg Friedmann Sándort a váil alól felmentette.

TAMÁSI ÁRON:

BAJLÁTOTT FÖLDÖN

Számadó irások egy székely falu mai életéről

II.

A bölcső és környéke

Már a székéről észreveszem, hogy a ház bejáró arcúlatá mennyire megváltozott. S most, miután sikeresen átugrottam a forró patakot, hogy anyámhoz jussak és a havat is ugyahogy epallottam magamról, jobban szemügyre veszem ezt a különös változást. Hirtelen felidélem a régi képet: néhány kőgrádics, körülállt és felette zsindeles tetővel s ez a kőgrádics elülről és egyenesen vezetett az ereszebe, amelynek akkora ajtaja volt, mint egy kapu. Ebben az ereszen állott a kenyérsütő kemence, nyáron ide tette ki anyám a négy lábú fűtőt, amelyen eledezt főzött nekünk s ide akasztotta fel apám a kaszát és a fejszét, amikor estenden és szótalanul megjött a munkából. Ebből az ereszből szolgált a feljárás fel a hiába, ahol a szuszékokban állott a buza és a zab, a fagyott, mint a hold; itt lógott a füstön, a sákasülőről lefelé, az állhatatlan szalonna; ide tettük a diákládát, a görög szótárral és a katonaládát, a zöld kulaccsal. S ebből az ereszből vezetett a két lakószobába is a bejárás: ebből egy kisebb szoba volt, amelyben emberemlékezet óta a nagyanyám lakik, egyedül és nagy tekintéllyel. Balról abba a szobába nyílt az ajtó, amelybe apám házassodott volt belé s amelyben tizedmagammal én születtem és nőttem fel.

De ime, eltűnt a kedves, régi arca a házban! Az eresz átalakult lakószobává, a feljáró lépcső oldalra került és a nagyanyám szobájához s a mi szobánkhoz új ajtót vágtak, amely mindkettőt a tornácra nyílik. Tudom: a halál és az élet művelte ezt. Az apám halála és a hátramaradtok élete. Nem veszek szemrehányást, csak ennyit szólok csendesen:

— Rég nem jártam itthon.
Anyám nem a szavamat, hanem az arcomat és a szememet érti meg.
— A békeség kedvéért csináltuk — mondja.
Több szó most nem esik erről. Én nem kérlek s anyám nem magyaráz. Mindketten beszélünk, hogy nem a három új ajtó a fontos, hanem csak az az egyetlen és örök ajtó, amelyen keresztül az egymás szívét tudunk belepni. De idő sem volna arra, hogy magyarázkodjunk, mert a házban lévő már megunták künnvaló késedelmeskedésemet és kijönnek.
A nagyobbik szobából az öcsém felesége jön ki.

A kisebbik szobából a nagyanyám.
Egyszerre tartanak felém, aki még ott állok anyámmal együtt a feljárt alatt.
— Isten hozta nálunk, Áron bácsi! — mondja a fiatal asszony és minden mozdulatán látszik, hogy készséges akar lenni és olyan vendéglátó, amilyen még nem létezett a világon. Nagyanyám öröm és sirás között mosolyog és csak annyit mond nekem:

— Hát hazajött?
Reámkuszik a két kérdés, mint valami virágos növény. Mindkettőnek látom a virágját. A nagyanyám régi és ismert: ehhez hazajöttem. A fiatalasszonyé azóta virított ki, amióta elkezdtem ebből a házból: ehhez a virághoz már csak az Isten hozott, nem haza, hanem nálunk. Különös érzés.

Istenem, hogy mulik az idő! És milyen megállás nélkül szánt ebben az időben a sors! Ami felül volt és rég volt, azt alulra fordítja és az új rögzítet új magvakkal veti be.

— Hát tessék bójóni, mert megfázik! — mondja nagyanyám.

Anyám is megfogja a karomat és simogatva hívja a házba. Erzs, a öcsém felesége is. Megindulok és felmegyek azon a néhány lépcsőn, amelyeket már a békeség kedvéért kellett így és ide rakni. S amint fent vagyok már a lépcsők tetején, egyszerre három ajtót nyitnak nekem.

Anyám egyet, a középenlevőt.
Nagyanyám egyet, a jobbrol levőt.
Erzs egyet, a balról levőt.

Mindhárom rajtam függenek és szinte esedeznek, mert ki-iki úgy szeretné, hogy az ő szobájába lépjek be először.

Választanom kell a három ut és a három irány között, mint a mesében. S ahogy mas szegény legények is, kiket a nagy világban mindenfelé elhordoz a mese, én is a középső utat választom. Rátesszem az anyám vállára a kezemet és így szólok:

— Hadd lám, milyen az édesanyám szobája.

Anyámnak a vállamig ér a feje s nagyon kezéigébe van, hogy megölelje a derekam. Ugyáltszik, ezt már nemcsak szeretetből, hanem hálából teszi. Előreenged a szobájába s utánam bójón maga is.

Nagyanyám s Erzs nem jönnek be, hanem

megállanak künn az ajtóban.

A szoba kicsi és bizony nagy a melegség és jószág gazdag benne. Azért mégis minden van benne, ami szükséges falun. A régi négy lábú fűtő is itt van, amely gyermekkoromban nekem melegített. S a falon egy berámazott okmány, amely a világháború kitörése idején kelt a székelyudvarhelyi gimnáziumban és azt tanúsítja, hogy engemet, negyedik gimnazista koromban, felvettek a Mária-kongregációba.

Itt melegsik a kép a régi kályha mellett.
— Ez jutott eszembe nekem — mondja anyám, ki negyvenöt esztendő teltével már ebben a házban és tizenegy gyermeket szült.

Ez jutott neki és mégis úgy néz rám, mint aki nagyon boldog.

Leülök egy cseppet a kanapéra, hogy arra is emlékezzék majd, amikor már nem leszek itt-hon és azt mondom neki:

— Addig is nehéz volt, amíg élt apám.

Sóhajt és így szól:

— Eleget keserített, de volt valakim.

Erre nagyanyám is megszólal, künn az ajtó mellett:

— Bár most is keserítene.

Ahogy hallom a hangját és ismét rápihen a szemem, gondolom, hogy bémegyek öhozzá is egy cseppet. Nagyon jól esik neki a figyelem és megtöri bent a székét, amire tiltet.

— Hány éves, nanyó? — kérdelem tőle.

— Kilencven — mondja és mosolyog saját-magán, majd ő is megtudakolja: — Hát magaga?

— Miért magáz engem, hiszen az unokája vagyok! — mondom neki.

— Az igaz — feleli —, de maga sokat tanult.

Magyarázni próbálom neki, hogy sem a tanulás, sem a város nem irtotta ki belőlem azt a hajdani legénykét, aki egy körteért annyisok-szor fát vágott neki, sem azt a diákot, aki véle együtt forgott a mezei munkában. Nem sokta megyek véle s közben bójón Erzs is, hogy vacsorához hívjon. Kézenfogva egy barna és huncutszemű leánykát hoz, akihez így szól:

— Eredj hamar s csókolj kezét Áron bácsinak!

Az öcsém leánykája ez, akit még sohasem láttam. Zavartan babrál a kicsi köntösén s közben reámveti egy-egy pillanatra huncut fekete szemét.

— Eredj, csapjál Áron bácsinak! — biztatja megint az anyja.

— Gyere hamar! — mondom én is, mire csakugyan megindul a gyermek, ügyesen parolát csap a tenyerembe aztán megfordítja a kezemet és rácuppant egy csókot.

Kész a barátság s egy pillantás alatt mindent elárul nekem: azt, hogy ő Ilonkának hívják, hogy az apját s az anyját hogy hívják, hogy ő hároméves, hogy én ki vagyok.

Olyan tudós, mintha egyetemet végzett volna.

Felkapom az ölemből s úgy megyünk vacsorázni.

Odaültetnek az asztalhoz, egyedül engem és vacsorát adnak. Alig tudok annyira menni, hogy legalább anyám odaüljön mellém és velem együtt vacsorázzék. A lehető legnagyobb tiszteltet és megbecsülést jele ez, de szívesen lemondok róla. Nehezen megy a dolog, mert nagyanyám már semmiképpem nem kapható arra, hogy az asztalhoz üljön. A háziasszony pedig szolgálatban van és a vendég kívánságait lesi.

— Hát maguk mikor szoktak enni? — kérdelem Erzsitől.

— Amikor éhesek vagyunk — mondja.

Anyám elneveti magát és kijavítja:

— Amikor van.

Öreg nagyanyám, mint az igazság bajnoka, némi feddással jegyzi meg:

— Ne vétkezzetek, mert eddig még volt!

Hamarosan jókedvre derülök a tányér felett, mert látom, hogy anyám már nem rejtgeti a humor virágait, amelyekkel olyan szépen és dusan beültette az ő lelkét az Isten, hogy azokból még nekem is jutott. Erzs is a maga szókimondó természetének az útjára penderedett vissza s öreg nagyanyám is elfoglalta felettük azt a helyet, amely csak a Gondviselést és őt illeti meg.

— Hát máskor s általában hogy van? — kérdelem.

— Együtt szoktak-e főzni?

— Egy házban — mondja anyám és nevet.

Nannyó jobban szereti a komoly beszédet és így szól:

— Erzs magának — Márta is magának s nekem senki.

Só-baj van — z öregasszony panaszaival.

mert látszólag tulozza a maga sorsának mostóságát. Erzs meg is felel neki:

— Maga sem halt még meg.

— Töletek meg lehetett volna.

Gondolom, hogy már ugys benne vagyunk a mederben s megkérdezem, hogy miért kellett minden szobához új ajtót vágni?

— Azért kellett — mondja Erzs —, hogy mindenki legyen a maga ura s a maga gazdája, mert amíg a régi ajtók voltak, addig örökösen csak veszekedés volt.

Látom, hogy elővillanok már a hamu alól a parazsak és igyekszem békességre hangolni őket. Szándékomat az is elősegíti, hogy vendégek kezdenek jövegetni.

Először Gáspár öcsém érkezik meg az erdőről. Keményen kezét fog velem s csak akkor ereszkedik testvéri csókra, amikor én példát mutatok neki. Tudom, hogy ezt előzékenységből teszi, mivel a munka porával jött az erdőről haza és nem tudhatja, hogy ilyen alkalomkor mi a szokás az urak között. Megmosakszik és az asztalhoz kerül ő is.

— Tudtad-e, hogy hazajövök? — kérdelem.

— Tám igen — mondja.

Erzs, a felesége, nem tartja helyesnek, hogy eltitkolja Gáspár az érdemet.

— Hogyne tudta volna! — füzi hozzá.

Azért jött főképpen haza, hiszen másképpen neki még holnap is ott kellett volna hálai az erdőn.

— Nem rabságban voltam — szól csendesen Gáspár.

— Hát ki mondja, hogy rabságban voltál?

— Te mondtad, hogy kellett volna.

— Hát nem elég rabság neked ez az élet?

— felel vissza Erzs.

Nem folytatják tovább, mert megjön a nővérem is, Anna. Őt gyermeket vonz magával, mint a hold a csillagokat. Aztán megjön a kisebbik hugom, Erzs, Husz éves mindössze még s már két gyermekkel cipekedik be az ajtón. Ez az Erzs gyönyörű szőke leányka volt, sokat ringattam zsenge diák-koromban és mindig gyönyörködtem kondor aranyhajában. Most egy hároméves leánykája van, a nagyobbik gyermek, aki éppen olyan, amilyen ő volt. A leánykát Magdónak hívják s szép nagy szemő rámsüt, mint két kifényesített dió.

— Eredj, csókolj kezét Áron bácsinak! — biztatja őt is az anyja.

Magdó gondolkodik, mire a másik három-esztendő leányka, az öcsémé, rászól:

— Lódujj, Magdó!

Magdó odajön, parolát csap és kezét csókol.

Akkor arra biztatja az anyja, hogy vigasztaljon engem. Hamarjában nem tudom, hogy mire véljem a dolgot, de kioktatnak engem, hogy hajtsam a tenyerembe a fejét.

Parittyakő, amely visszapattan

Brassó, július 28.

Az egyre-másra ismételt nyelvvizsgák tulzó hazafias zaklató és gyötrő jellegét mi sem igazolja ékes szöveggel, mint a kolozsvári Patria egy nagyváradi tudósítása, amely a vajdaista lap legutóbbi számában jelent meg. A tudósítás, amelyet a Patria „a görög katolikusok nem románok” címmel közöl, arról számol be, hogy „több román, de görög katolikus postatisztviselőt is román nyelvvizsgára hívtak”. Ez a tény nagy szenzációt keltett. A szövegfordító tisztviselők megjelentek a megyefőnöknél s kérték, lépjen közbe Bukarestben a rendelet megváltoztatása érdekében, mert az nemcsak hogy helytelen, hanem sértő is román méltóságokra nézve. Az érdekeltek ezután felkeresték a görög katolikus egyházi hatóságokat is s tudomásukra adták azt a sérelmet, amely őket mint a második román egyház híveit érte. Az egyházi hatóságok megígérték, hogy sürgősen közbe lépnek s elégtételt szereznek.

A tényállás ismertetéséhez a Patria kommentárt is füzi, amely a következőképpen szól: „A magunk részéről csak erélyesen tiltakozhatunk Bukarest barbár bürokratikus felfogása ellen, amely olyan kevéssé ismeri az erdélyi helyzetet, hogy a görög katolikusokat nemrománoknak tartja”.

Megértük hát, hogy annak a Vajdának

NEURALGINE

JURIST

FELÜLMULHATATLAN
GYÓGYSZER
FEJFAJÁS HÜLES MIGRÉN
REUMÁS FAJDALMAK
ELLEN

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

met s tegyek úgy, mintha nagyon busulnék. Ugy teszek, ahogy mondják. Akkor Magdó átöleli a nyakamat s valami mennyi hangon vagy mint egy lágyzavú galamb, így szól:

— Edős kicsidőm...

Mindnyáján jót kacagnak rajta s a gyermek visszazalad az anyjához, aki a kisebbiket éppen szoptatni kezdte, hogy ne sirjon.

Elnézem őket, sorra: nanyót, anyámat, a testvéreimet és azoknak gyermekeit. S ahogy nézem, megjön Ágnes is, ki elmébe jött volt a városba.

Most már mind együtt vagyunk, akik élünk. A régi fészekben, mint ismét összebuja madarak. Megtelik ki nem mondott szavainkkal a szoba, amely olyan most, mint egy óriási hangszór, vagy mint egy ősförrás, amelynek vízei keresztül székely tündérek énekelnek.

Ezt gondolom éppen, amikor öcsém arra biztatja a leánykáját, hogy énekeljen valamit. A leányka próbálja, de nem akar menni az éneklés, pedig Magdó is segítene neki.

— Üljetek a bölcsőbe s úgy! — mondja nekik Gáspár.

A két leányka beléül a bölcsőbe, amelyben én is feküdtem valaha. Egymásra néznek, hogy egyszerre indíthassák a bölcsőt. Elindítják sikeresen a rengetést és a sárgalábú golyómadárról dalolnak.

Csodálatosan jól megy most az ének.

Ahogy megilletődve nézem és hallgatom őket, egyszerre az jut szembe, hogy talán jó volna nekem is ezt megpróbálni, hátha jobban tudnék énekelni a nagy magyar családnak.

HIREK

ROKKANTAK

★

Mint ahogy békében — békebeli békében — fogalmunk sem volt egy háborus állapotról, a hadrakelés következményeiről, úgy a háboruban, amint minden vonalon beigazolódott, hamis elképzeléseink voltak a háborút követő időszak társadalmi, erkölcsi és gazdasági felfogásáról.

Ha a háboruban egy-egy rokkant hőst látott az ember nélkülözni, vagy legalábbis nem olyan gondtalan körülmények között élni, amilyen vértanúságáért megilletné, ezt hajlandó volt a még dúló háború számlájára írni, mely a vértanúktól is újabb áldozatot követelt. Bizonyára — gondoltuk — sem az állam, sem a társadalom nincs abban a helyzetben, hogy ezeknek az immár nemzeti elfoglaltságokon, faji törekvéseken és politikai célokon felülálló rokkant hősöknek olyan körülményeket teremtsen, amelyben félig vagy háromnegyedig lemeszárolt életükért a szeretet és a gondoskodás kezét érezzék.

Hanem majd, ha vége lesz a háborúnak!

Ha eltakarítjuk a romokat, ha eltemetjük hulláinkat és amikor ezek felett ismét kihajt a megbecsületlenített, de megpihent élet új vegetációja, akkor az új élet minden szépségét, jóságát, gondtalanságát és gazlóságát lerakjuk a hiányzó kezek, lábak, szemek, fülek, megtépázott idegek és a rémületől még mindig a test felett röpködő eszméletek elé.

Bizonyára így gondoltuk és ezért a naivságáért ne szégyelje magát senki, mert egyszerűen és röviden: ez is lenne a tisztesség.

Ehelyett ma, 1934 július 24-én délelőtt, az ugynevezett békekötés utáni ugynevezett béke tizenhatodik évében, a következőknek voltam szem- és fültanúja:

Pad, azon ül féllábu rokkant, műlába mereven nyulik előre, néha a sétálók belebotlanak és bosszusan fordulnak vissza. Mint tiszt kapott lövést a térdébe, fertőzés, Prága, amputáció. Állami hivatalnok volt, kidobták, most ott ül egy padon, mint forgalmi akadály.

Jön félkaru rokkant, kabátja türesen lógó ujjának vége zsebébe van gyömöszölve. Mint tiszt kapott lövést a könyvékébe, fertőzés, Zágráb, amputáció. Magánhivatalnok volt, kidobták, most jön.

Félkaru meglátja a Félábut: — Szervusz Feri, éppen téged kereslek — és balkezét kifelé fordított tenyérrel nyújtja, hogy az bele tudjon simulni Félábu jobbkezebe.

Félábu a botját átteszi a másik oldalra:

— Ül le, öreg.

Félkaru leül, nyög egyet, aztán mindjárt kezd:

— Hát csak azért kerestelek: jött-e valami az ügyvédtől?

Félábu keserű mosollyal legyint:

— Jött a fenét! Az egy szélhámós...

Félkaru belevakar öszülő hajába:

— Oh, hogy a ... meg.

Csend. Félkaru cigarettát kapar elő mellénye felső zsebéből. Amint a cigarettát emeli szájához, keze féluton megáll:

— Barabás holnap megy Bukarestbe, kéne izenni vele.

— Mit izensz?

— Hogy adja vissza okmányainkat. Ha nem csinál semmit, adja vissza az okmányainkat. Ötven százalékért elvállalja más is.

— Most, amikor aláírtuk a meghatalmazást?

— Na és? Egyszerűen írunk egy ajánlott levelet, két tanúval aláírjuk, esetleg hitelesítettjük a közjegyzővel.

— És mi lesz a négy száz lejjel?

— Te csak négyet küldtél?

— Négyet. Tőled többet vasalt ki?

— Hatot...

Csend. Félkaru nagyot szipant cigarettájából:

— Nézd meg, öreg, én azt mondom, egye meg a fene azt a pénzt, nem az első és nem lesz az utolsó. Vonjuk vissza a felhatalmazást, Barabás elviszi a levelet, legalább a portó nem kerül pénzbe.

— De most, ha máshoz méssz, az nem vállalja el neked ötven százalékért.

— Miért nem?

— Azért, mert ha adnak is valamit, azt bonban adják és nem vállalja ötvenért, na! Már ismered ezeket...

— Hát ígérünk nyolcvanot, vagy ígérjük az egészet, csak csináljon valamit.

Az is lesz a legjobb. Ha kijárja, hogy folyósítsák a rokkant-nyugdíjunkt, — így kell írni — végre tizenhat év után — ezt hangoztatni kell, kérlek — szóval én azt mondom, így írjuk: „ha kijárja, nyugdíjunkt, akkor tanuk előtt kijelentjük, hogy honorárium fejében lemondunk az ön javára, a tizenhat év alatt felgyűlt... Na, mi? Nem lesz jó?”

— És azt hiszed, hogy ez kiadja az okmányainkat?

— Miért ne adná?

— Én nekem erre már nincs több pénzt, mert nem adja. És ha ki is adná, felszámít...

Csend.

— Én neken erre már nincs több pénz-

zem. A hatszázat is úgy tudtam elküldeni, hogy a feleségem eladta az óráját.

— Már fiam, pénz nélkül...?!

— Nézd, mondok én egy mást:...

★

És mond egy mást és egy harmadikat, talán az ezrediket is már, tizenhatév alatt.

Es latolgatnak, kombinálnak, összeegyeztetnek, eshetőségeket mérlegelnek, számításba, meg figyelembe vesznek, taglalnak, kitérnek a körülményekre, összevetnek, levonnak, ígérnek, fizetnek... Kutya élet, bitang élet...

Rokkantak.

Nálunk.

(t. s.)

ABLAK

A Völkischer Beobachter július 22-iki számában Wolfgang Peters dr. cikkezik a közelgő világháborús évforduló alkalmából. Ilyeneket ír:

— A világháború elménye ránk nézve ma is élő, 1914 augusztus másodikával kezdődött a német lélek hatalmas átalakulása, amelynek hatása alatt állunk ma is... a német forradalom (értsd: a nemzetiszocializmus győzelme) ide vezeti vissza eredetét, mikor a német férfiak milliói, korra, rangra és politikai széthúzásra való tekintet nélkül lelkesen siettek a zászlók alá... itt volt az eredője a mi forradalmunknak, a fiatal önkéntes ezredében, amelyekben diákok és munkások közösen beöltöztek, hogy hiányos katonai tudással, de annál nagyobb lelkesedéssel kitöltsék a hiányokat (mármint a front hiányait).

A cikk bejelenti ezután, hogy a lap sorozatos visszaemlékezéseket közöl a háború dicső korszakából, majd így végzi:

— Az élő nemzedékben fel fogjuk ébreszteni a tudatot, hogy a katonai magatartás és a katonai cselekedés az államalkotás alapja...

Nincs szebb az őszinte szónál. Az urak tehát kaszárnnyává akarják átalakítani a világot és ujrakezdeni a világháborút. Most még csak azt szeretnénk látni, hogy a háború vérszomjas, lelkes „hazafias” és „férfias” hirdetői először jelentkezzenek frontszolgálatra. A világháboruban ugyanis ezek a félelem és gáncsnélküli levagok otthon csücsültek, bezsebelték a hadiszállítások hasznát s nyilobán hűek akarnak maradni ezen programjukhoz az újabb „céco” alkalmával is.

UJ CSENDBIZTOST KAPOTT A SAAR-VIDÉK

Az egyesített saarvidéki rendőrség és vadászcsapatok főfelügyelőjévé a Saar-vidék kormánybiztossága Arthur Hemsleyt nevezte ki. Az összes közbiztonsági szervek az ő közvetlen parancsnoksága alá kerültek, míg maga csak a saarvidéki kormánybiztosságnak tartozik intézkedéseiről számot adni.

— Gyermekparalízis Bukarestben. Bukarestből jelentik: Bukarestben felütötte fejét a gyermekparalízis. Eddig három megbetegedés történt.

— Éhségstrájkot kezdettek a temesvári kommunista-per letartóztatottjai. Temesvárról jelentik: A temesvári nagy kommunista-per vádlottainak egyrésze a ma napon éhségstrájkba kezdett. Az öröktől behoított reggelit visszautasították és kijelentették, hogy további fogvatartásuk ellen éhségstrájkjukkal tiltakoznak és addig nem fogadnak el táplálékot, amíg szabadsábra nem helyezik őket. A vádlottak védői és hozzátartozói minden lehetőséget kiakasztva, hogy a letartóztatottakat a tárgyalás időpontjáig szabadlábra helyezze.

★ Házasság. Blösz Károly és Máthé Erzsike Csíkszeredában, házasságot kötöttek.

— Kolozsvári hírek. Tudósítónk jelenti: A törvényszék csütörtökön délelőtt ítélték meg Kapossey Emil Szucság közszolgálati tisztviselő fölött, aki öt év lefoglása alatt mintegy kétszáz ezer lej adót sikkasztott el úgy, hogy az adófize-

tőknek nem adott nyugtát a beszolgáltatott kisebb összegekről, hanem hitegette őket. A törvényszék a hűtlen adóügyi aljegyzőt 5 évi fogházra ítélte, ebbe a büntetésbe azonban beszámította Kapossey 4 havi vizsgálati fogságát. Kapossey fellebbezéssel élt az ítélet ellen. — Egy-egy évi fogházra ítélte a törvényszék két munkanélkülit: névszerint Verzál Ferencet és Sabin Romulust, akik ruhalopást követtek el nyomorukban. Verzál március 12-én szabadult ki a börtönből s mert ehhez, elemelt Jonecu János lakásából három kabátot. Sabin Cozma György nevű szállásadóját lopta meg s Bukarest felé utját, de közben elfogták. Ők is fellebbezték ítéletük ellen. — A törvényszék vádtaácsa csütörtökön délelőtt foglalkozott Udvarhelyi József fogász ügyével, akit a rendőrség néhány nappal ezelőtt amiatt tartóztatott le, mert százelejeseket hamisított. A vádtaács elrendelte Udvarhelyi 30 napos vizsgálati fogságát.

★ Házasság. Ifj. Mayer János és Blösz Ilus Csíkszeredában, házasságot kötöttek.

— Ismét betiltották a nagyváradi Erdélyi Lapokat. Nagyváradról jelenti tudósítónk: Csütörtökön délelőtt a 17-ik hadtest parancsnoksága az Erdélyi Lapok megjelenését péntek reggeltől számított három napra betiltotta. A betiltást azzal indokolja a parancsnokság, hogy a lap nem tartotta be a július 24-én kiadott formai intézkedéseket.

— Öngyilkos lett a falusi cselédleány, mert gyógyíthatatlan betegséget kapott. Kolozsvárról jelenti tudósítónk: Ipa Anna udvarhelymegyei cselédleányt, aki az Unió-utca 8. szám alatt lakó Salamon Dezsőnél szolgált, csütörtökön hajnalban felakasztva találták a padláson. A falusi cselédleánynak urnője felmondott amiatt, mert kellemetlen, súlyos nemibetegséget kapott. Ez annyira elkésztette Ipa Annát, hogy este fellopózott a padlásra s egy gerendára felakasztotta magát. Bucsulevelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy gyógyíthatatlan betegségével nem mert édesanyja szemébe kerülni s inkább választotta a halált.

— Zendülés a kolozsvári hadbírósi börtönben. Tudósítónk jelenti: A hadbírósi börtönben lévő politikai foglyok már régebben követik a börtönparancsnokságtól, hogy a külön zárában fogvatartott Metz János vasuti munkásvezetőt helyezze a közös cellába. A parancsnokság különféle okokból következe-

ANYA

mindenkiről gondoskodik.

Gondoskodik arról, hogy az egész család betartsa a jelszót: „Belül ép oly tiszta, mint kívül!” Minden tavasszal Apa, Anya és a gyermekek Helmitol kurát tartanak.

Ennek eredménye: mindnyájan frissek, jókedvűek, mindnyájan érzik, hogy belső szerveik, a hólyag-, vese- és vizeletvezetékek is tiszták és egészségesek!

Ez fájdalomtól kiméli meg őket és egészséges belsőt és külsőt biztosít.

Belül ép oly tiszta, mint kívül

tesen elutasította ezt a kívánságot, mire a politikai foglyok tegnapelőtt, délutáni sétájuk után, egyszerűen magukkal ragadták közös cellájukba Metz s nem akarták kiadni. A szolgálatos őr jelentésére a parancsnokság közbelépett s miután a követelőző foglyok közül többeket testileg is megfenyített, elrendelte, hogy a politikai foglyok büntetésképpen 12 napig nem kaphatnak sem látogatást, sem pedig élelmiszert hozzátartozóiktól. Ezenkívül nem engedik ki őket cellájukból mosdani sem. Metz persze továbbra is külön zárában tartják.

— Izületi csúznál és ischiásnál, neuralgikus és arthritikus fájdalomnál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz, reggel éhgyomorra bevéve, gyorsan előmozdítja a gyomor és belek működését és igen könnyű, lágy székletet, jó emésztést és kellemes közérzetet biztosít.

Időjárásjelentés. A budapesti időjárásutató intézet jelentés szerint a hőmérséklet némi csökkenés után ismét emelkedést mutat. Változó felhőzet mellett állandó északnyugati légáramlás. Helyenként esőzések.

★ Ruth és a harmadik birodalom. Kili Körber könyve az első, amely művészi regény keretében összefoglalja a németországi eseményeket. Eppen ezért nem lehet „csak” riportregénynek minősíteni. Gompertz Ruth színész nő életét annyi éleveséggel tárja elénk, hogy Ruth törekény alakját sokáig, nagyon sokáig nem feledjük el a regény olvása után. És állásfoglalás ez a könyv. Bátor és nemes állásfoglalás mindazokban a kérdésekben, amelyekben Európa legnagyobb szellemei már kimondták ítéletüket. A fordítás nehéz és felelősségteljes munkáját Gergely Janka végezte. Kosmos kiadás, 350 oldal, fehér papíron, egészvászonkötésben 100 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában Kapu-u. 56-58. szám alatt, az udvarban.

Capitol Mozdó, Brassó

Szombattól kezdődőleg a filmtechnika legkülönlegesebb csodája, szenzációs technikai felvételekkel

A világ álarc nélkül

Főszerepben: Harry Piel — Kurt Vespermann — Olga Tchechowa.

Pótműsor: Paramount zsurnál.

Malinén: Szombaton d. u. 3 órakor Blau von Himmel. Fősz. Eggerth Márta, Verebes, Hermann Thimig. Vasárnap d. e. 11 órakor Redi ezredes hazaérülése.

Ma utoljára: **Dalommal kereslek.**

Szatmár — nyáron

Ha az idegen nyári délután Szatmárra sétál, benn a városban temetői csendet talál. Előbb megrémül, hogy mi történt itt? Talán kihaltak az emberek? Később felül egy autóbussza és kidöcög a strandra. Ott megtalál mindenkit. Itt römizik az ügyvéd, itt fickándozik a habokban a fiatalként kereskedő, a nagyságos aszszony itt mutatja be barátai hangos pukadozásai közben a legújabb short-ruháját, a rendőrfőnök mellett uszít el az eddig még ismeretlen tettes, a tulsó parton Kikapós né a bokrok mélyén hefttyeg Széltoló Szilárdal, uszónadrágban és hatalmas aktatáskával a hóna alatt jár a parton a „szerkesztő”, aki abból él, amit nem ír meg a nyilóanosság kizárásával megjelenő lapjában, itt napozik a doktor, akinek nincsenek páciensei, de minden félórán a telefonhoz hivatja magát, hogy hallják a nevét, neki jól megy.

Mindenki a strandon van ilyenkor. Gyönyörű a strand Szatmáron. Egész kis városrész, csinos week-end házakkal és némi vízzel.

A víz a partok mögött folyik. Piszkos és néptelen. Néhány elszánt fiatalember bemelegszik, de a nagy többség víziszorban szenved. Először a strand igazán nem arra való, hogy fürödjének benne.

Annál zsufoltabb a vendéglő, ahol uszórúhában mondják be a nagy szemmet és a játéktér, ahol kedves gyerekek és nem kedves felnőttek futball-labdával néha úgy kupán találják a fűvön gyanútlanul olvasgatókat, hogy fényes nappal is csillagokat látnak. A tornaszereken epigon Pellék produkálják magukat. Saslengést és egyéb mulatóványokat csinálnak, miközben ifjú hölgyek ábrándosan nézik őket.

Mindenki a strandon van. Bann a városban csak az idegenek ülnek.

Még a villanyzárlás ember is fürdő-dresszben ugrik az adós után és a víz alatt prezentálja a villanyzárlatát. Ilyen Szatmár — nyáron.

ERDÖDYNÉ KERESKES ERZSÉBET

A Lorántffy Zsuzsanna Egyesület vigalmi bizottságának elnöke. Fáradságát szorgalommal, nagy rátermettséggel és igaz lelkesedéssel rendez, verbuválja, tartja össze az egyesület nagyszerű estélyeit és előadásait. Amellett ragyogó tehetségű előadó, pompásan szaval és valahányszor fellép, komoly sikerei vannak. Szatmár magyarságának nagy értéke Erdődy Kálmán Kereskes Erzsébet.

Bombaprogram lesz sportban

Amióta az Olimpia régi vezetősége megbukott és az egyesület irányítását Záchu Felicián ügyvéd vette át, nagy lelkesedéssel folynak a nyári program-beszervezések. Bombaprogramról gondoskodott az új elnök. Az Universitatea után a NAC, a Ripensia, a bécsi Hakoah, az Admira, a Vénus és a Juventus következnek.

— Nem győzni akarunk — mondja az elnök — csak tanulni. Azt akarjuk, hogy a közönség szívesen és örömmel jöjjön ki a mérkőzéseinkre.

Meleg van — nem fontos a magyar színház?

Néhány szomorú sor egy küldöttségről, amely az időjárás miatt nem jött össze

Nem szívesen írom meg ezt a cikket. Istent látja a lelket, de lehetetlenség meg nem írni, lehetetlenség rá nem mutatni arra a közönyre és nemtörődömségre, amellyel a magyar párt vezetői a magyar színjátszás ügyét kezelik. A kritika, ha jogos, arra is köteles, hogy saját belső életünk visszasszágait is nyilvánosságra hozza. Csak azért, hogy tanuljunk belőle, hogy ébredjünk fel, hogy más-keppen csináljuk, mint eddig.

Annakidején megírtam, hogy a szatmári magyar színjátszás komoly próba előtt áll. Arról van szó, hogy a színházban az Astra román kultúregyesület mo- zít akar csinálni és pedig annak a ki- hangsúlyozásával, hogy négy hónapr- biztosítja a magyar színjátszást. A mozi igazgatója ugyanaz lett volna, mint a színházé, mert Szabadkai Józsefet, a szin- igazgatót akarják szerződtetni erre a po- zícióra.

A tervvel a magyar párt is foglalko- zott. Most nem fontos, hogy a párt veze- tőségének nagyrésze nem jár színházba. A jószándék a fontos és a magyar szin- ház kérdése a fontos.

Benn a gyűlésen, a párt tagjai nem látták biztosítottak a magyar színház érdekeit a készülődő szerződéssel. Szer- rettek volna jobban bebiztosítani azt a jogot, hogy a magyar társulat négy hó- napig játszhat a színház épületében. El- határozták tehát, hogy megfellebbezik a városi határozatot és küldöttséggel ke-

resik fel dr. Pogácsas János megyefőnö- köt, aki előtt feltárják érveiket és biz- tosítékot kérnek a magyar színház ügyé- ben. Ha a kért biztosítékot megkapják, úgy a fellebbezést visszavonják. Ez így is lett volna helyes, mert azt csak az el- fogultak állíthatják, hogy Szatmárnak nincs szüksége még egy mozira. Szükség van rá, nagyon is szükség van rá és örömmel kell üdvözölni az Astra-mozit, ha annak működése nem a magyar szin- ház megbénítását jelenti.

A megyefőnök másnap a helyi lapok- ból értesült a magyar párt gyűléséről és magánuton a magyar újságíróktól érte- sült arról, hogy szombaton délből felke- resi őt a küldöttség. Ugyancsak magán- uton azt is kijelentette az újságíróknak, hogy nem zárkózik el a kért biztosíté- kok megadásától, mert azt az Astra is kihangsúlyozta, hogy nem akarja a ma- gyar színház működését megfojtani.

Szombaton délből tehát várta a ma- gyar párt küldöttségét.

A küldöttség azonban nem jött.

Nem jöttek össze a párttagok. Egészen egyszerűen nem jöttek össze. Csapán Figus Albert ügyvezető elnök, hírlapíró, dr. Havas Miklós hírlapíró és dr. Kiss Endre ügyvéd jöttek össze. A küldöttség kijelölt többi tagja nem tartotta kötele- ségének, hogy eljőjön. Amikor a meg- jelent lelkes és ügybuzgó három ur kö- veteket küldött a többi urak után, azok visszautasították, hogy nem jöhetnek, mert

nagyon nagy meleg van.

A küldöttség tehát nem ment el. El- lenben a félreértések egész sorozatából olyan nemzetiségi problémává fajult a színház-mozi ügye, hogy a románság már augusztus 5-re népgyűlést hívott egybe, mert azzal gyanúsítják a magyar pártot, hogy nem is annyira a magyar színház, mint inkább a jelenlegi mozi- igazgató, dr. Papp Zoltán sorsa fáj ne- kik. Persze, ez alaptalan feltevés, de le kell nyelni akkor, amikor egy pártha- rozatot a párttagok azért nem hajtanak végre, mert meleg van.

Oyan melege nem lehet ma Szatmáron egyetlen magyarnak sem, hogy emiatt ne próbáljon meg mindent a magyar színház zavartalan működésének biztosí- tása érdekében.

Ma meleg van, holnap nagyon hideg lesz, ősszel esni fog az eső, tavasszal meg a szél fog fújni. Ha így haladunk, min- denünk az időjárás miatt vész majd el.

Utólag értesülünk, hogy a küldöttség öt nappal később, csütörtökön mégis ösz- szejött, fölkereste dr. Chereches István polgármestert, aki meghallgatta a pana- szokat és vállalkozott arra, hogy az Astra vezetőivel megérteti a magyarság kíván- ságait.

Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy a küldöttség-járás napján nem volt tulságosan meleg.

Távirat VÁROSVEZETŐSÉG Szatmár

Két héttel nagy felhőszakadás után CFR városrész még mindig Velencére em- lékeztet stop Sporttelep háta mögötti gödörben derékig érő víz van stop Csak gondolká- hiányoznak és olasz énekszó stop De helyette millió béka kuruttyol, kör- nyék lakóinak nem kis öröme stop Minisztérium nem adta meg Szatmárnak fürdővárosi jellegét stop Kár, mert külterületeink olyan egzotikusak mint afri- kai őserdők stop Önöknek tetszik ez? stop Nekünk nem stop Tsztelettel

CFR VÁROSRESZ ALUDNI ÖNIA ITÓ ÉS
SOK SZUNYOGTÓL MALARIÁS LAKÓI

Egy szatmári polgár naplója

Julius 20. Egy egész csomó idegen leányt láttam a strandon. Nyaralni jöttek. Azt mon- dák, hogy Szatmáron minden leány férjhez me- het. Különösen, amelyiknek van legalább egy- millió lej hozománya. Az üzletben ma az összes bevétel 87 lej volt. Az adóhivatal viszont kö- zölte, hogy ha nem fizetem be azt a tízezer lej adóhátralékot, hát elviszik az árut. Meleg van. Csak vigyék, legalább becsukom az üzletet és kimegyek a strandra.

Julius 21. A textil már nem üzlet. Valami mást kellene kitalálni. Mondjuk, bridzs-szalont. Az most nagyon divatos. A feleségem is foly- ton bridzs-szalomba jár. A strandot unja. A többségi lapban olvasom, hogy én — a kisebb- ségi elem vagyok az oka minden bajnak, mert mindennap hazát árulok. Jó vice.

Julius 22. Nagy futballmeccs volt. Azt mon- dák, győztünk. Jobban rugtuk a labdát, mint az aradiak. A kisfiam berekedve jött haza, annyit ordított.

Julius 23. A prefektus becsukatta a klubok játékszobáit. Most már nincs remény sem, hogy az adóhivatali tizezret megnyerjem.

Julius 24. Ma újra kinyitották a klubokat. Azt mondják, tévedés volt a bezárás. Hol ki- nyitják, hol becsukják. Sokat tévednek. Hol- nap megpróbálom a szerencsét.

Julius 25. Megpróbáltam. Kár volt kinyitni. Legalább egy napig még csukva maradhattak volna. Holnap jön az adóhivatal. Már csak a sorsjegy segít, de soká lesz még húzás.

Julius 26. Nem fizettem. Az árut elvitték. Hurrá, most már nyugodtan mehetek nyaralni a strandra. Nincs gond az üzlettel. Árulni ugy- sem árultam. Azt hiszem, megpróbálom a fut- ballt. Jelentkezem játékosnak, hallom, hogy azt jól fizetik. Az sem lehet nehezebb, mint a ró- mi. És ha megrugnak? Annyi baj legyen. Ki- sebbégi polgár vagyok. Hozzá vagyok már szokva...

Szatmári arcképcsarnok

Gyorsfényképek kellő retussal

A multikori Lássuk arcképcsarnokát sokan kedvetlenül fogadták. Azt kifogá- solták, hogy a fényképész, a mai modern fényképművészetnek megfelelően, nem alkalmazott elegendő „retust”. Most te- hát ezen a bajon is segítünk. Egy-kettő- három... Barátságos arcot kérek. Kat- tan a gép.

Antal Sándor dr., volt városi főügyész. Komoly, végtelenségig korrekt és puri- tánul becsületes vezetője a szatmári ma- gyarságnak. Ha szó lehetne az új községi választásokról, úgy ő lenne a magyarság legesélyesebb alpolgármester-jelöltje. Mint Szatmár város, hosszú időn keresz- tül volt főügyésze, elsőrangban ismeri a közigazgatási és a városi ügyeket, nagy- szerűen beszél az állam nyelvére, maku- láltanul magyar és ami a legfontosabb, makulátlanul tisztakezi. Igazi, régivá- gású ur, a szónak a jobbik értelmezésé- ben.

Mircea Rădulescu. Ügyvéd. A CFR ügyvédje. A legnépszerűbb román a vá- ros kisebbségei között. Soha nem volt gyűlölködő, soha nem volt tulzó. Remek modoru, nyugateurópai uriember. Regáti létere, tökéletesen megtanult magyarul is és felesége — dr. Lénárd István volt polgármester leánya révén — megismer- te a magyarságot. Ha sokan volnának hozzá hasonlóak, soha sem lenne ellentét a két egymásrautalt és egymás mellett élő nép között.

Szabó Jenő. Az Unió-vagongyár vezér- igazgatója. Nagystilű üzletember. A kis Unió-ból néhány év alatt az ország egyik legnagyobb vállalatát csinálta meg. A művészetek mindenkor lelkes támoga- tója. Ha hozzá fordulnak, mindig ad és megvalósítja tetteikkel is azt az elvet, hogy a gazdagság kötelező.

Thurner Albert. Régi és érdemes har- cosa a magyarságnak. Volt városi taná- csos. Sajnos, az utóbbi időben elkedvet- lenedett és így bátor és értelmes hang- ját úgy a sajtóban, mint a fórumon, egy- re ritkábban hallani. Nagy kár, mert ta- pasztalatai, józan gondolkodása, sok min- denben váltak hasznára a város magyar- ságának.

Popu Sándor. Törvényszéki bíró. A legtöbbet dolgozó bírása a szatmári tör- vényszéknek. A legnépszerűbb emberek egyike a városban, annak ellenére, hogy csak munkájának és családjának él, so- ha sehova nem jár. A bírói hivatást nem a rideg paragrafusok alapján fogja fel, de megértéssel és szívvvel kezeli hatal- mát. Derűs, vidám kedélye van, románok és magyarok egyformán szeretik.

300 szatmári ház

Háromszáz szatmári házat adóárverés veszélye fenyeget. Emeletes és földszin- tes házak. Régi házak, amelyek hozzá- nőttek a város képéhez. A tulajdonosok nem képesek kifizetni az adóhátralékaik- kat. Nincs miből. Az épületek legna- gyobb részében jólismert, régi magyar családiak laknak. Nemsokára megszólal a dob a háromszáz szatmári ház felett...

Készül a jövő évi sziniársulat

Még javában kavargognak a színház-mozi-ügy hullámai és ebben a pillanatban még senki sem tudhatja, hogy mi lesz a színházban, de Szabadkai József szinigazgató máris megkezdte a szervezkedést. Természetesen először a saját tagjaival tárgyalt. Szabadkai elgondolása az volt, hogy a társulat nagyrésztét lehetőleg együtt tartsa, mert egy jól összedolgozott, ösz- szeszkokott együttest a lehetőség szerint nem szabad megbontani.

Az eddigi tárgyalások alapján a jövő szezon- ra a következők írták alá a szerződéseiket: Trillap Honka primadonna, Csóka József komi- kus, Lantos Béla szerelmes színész, L. Bányai Rózi társalgási színésznő, Szabados Árpád rendező és jellemszínész, Mihályi Károly igaz- gató helyettes, komikus, M. Palucz Vilma ko- mika és Schreiber Alajos karmester.

A társulat vezetői tagjai tehát maradnak. Most folynak a tárgyalások Csermák Lajossal és Ruttkay Máriával.

Vizont ma már egészen bizonyos, hogy Csengery Ica, a társulat rokonszenves prózái színésznője, megválik a társulattól.

Mindenestre a közönség feltétlenül szeretné Ruttkay mellét egy másik szubrettet is és egy nagyon jó tánckomikust. Szabadkai a szigeti szezon befejezése után bejárja a romániai ma- gyar színtársulatokat és vá- annyi színészt megnéz, hogy a legjobbak közül válogassa ki azokat, akiknek szerződtetése szükségesnek látszik.

NEMES FERENC:

KOLOZSVÁRI KRÓNIKA

Gyanútlan emberekre vigyorg egy kirakatból a jövő! — Aki hét éve jár szorgalmasan az iskola — mellé...! — Nekrológ a Sétatér mögötti Szamos-híd újból bedugult munkálatai felett — Néhány megjegyzés a női divathoz...

Kolozsvár, július 28.

Az alább következő dolgok között az olvasó hasztalan keres összefüggést. Előre megmondom, hogy nem talál... Egymástól független apróságok ezek, azzal a közös vonatkozással, hogy valamennyi kolozsvári jellegű... Pontosabban: ez a kis riport-egyveleg egyetlen kitért lap a noteszemből.

Amiért is olyan sorrendben közlöm az „ügyeket”, ahogy feljegyződtek.

GÁZMASZKOT TESSEK!

Merem hinni, hogy néhány tollvonással, amit pillanatnyilag eszközölök, Kolozsvár lanyhának mondott idegenforgalma fellendül. Sőt az sem lehetetlen, hogy a CFR kénytelen lesz ezalomból egy-két különvonatot beállítani. Már látom a rövidesen épülő szállodák körvonalait is, amelyek a többi hotelekből kirekedt átutazókat fogadják magukba...

Hála adassék a háborús pszichózisnak, rövidesen olyan világvárosi méretű forgalom lesz Kolozsvár utcáin, hogy Newyork legyen a talpán, amely versenyezni tud vele!

Ugyanis arról van szó, hogy az egyik Deák-Ferenc-utcai üzlet kirakatában megjelentek a nagyérdemű közönség legmesszebbmenő igényeit is kielégítő gázmáskák, amelyeket, darabonként 15 „szutyás” ellenében, bárki megszerezhet!

Amit főleg azoknak a férjeknek ajánlok figyelmébe, akiknek felesége nem szűnik meg új kalapok után esengen! Fejen viselik ezt is! Előnye, hogy öngagyágának nemcsak a száva áll el tőle, hanem a lélegzete is!

Különböző dísznőség, hogy a békésen járókék tekintetét már egészen nyilvánosan ilyen vigyorgó gázmáskák keresztezik! Mindenkit szívenbokszol ez a leplezetlen készülődés. Nem kárunk az ilyen látványokból.

Bár azt is tudjuk, hogy az üzlet előtt csoportosuló báméskodók kitátott szájába sohasem repül már a sült-békegalamb!

Szegény szárnyast sütés közben alaposan odaégették a frakkos szakácsok Genfben. Mit várhatnánk Kolozsvárt vagy egyebütt?!

Hát lehet, hölgyek, hát lehet, urak! Gázmáskot tessék! Erdélyben itt először!!

BEMUTATOM

„POTEMKIN”-KISASSZONYT

Hulljon le a lepel az utóbbi évek legkülönösebb „svindli”-jéről is...

Az ügy olyan természetű, hogy a női főszereplőt csak nevének kezdőbetűivel jelölhetem. Különböző nem akarom a jóvaló aszánprovo-katörök kenyerét elvenni!

K. S. urilányról van szó, aki már harmadik éve itt él Kolozsvárt! Szülei úgy tudják, hogy gyermekük a helybeli tudománygyetem jogi fakultásának harmadéves és szorgalmas hallgatója!

Hát nem egészen így van!

Nevezett hölgy a gimnázium negyedik osztályának elvégzése után elhatározta, hogy hát fordít a tanulmányoknak. „Tudományssom” szülei nem merete közölni terveit, hanem azt mondta, hogy beiratkozott az ötdikébe... Mindennap elment otthonról, reggel nyolc óra-kor és egykor tért haza... Kissé megerőltető volt délelőttünkét öt órát csavarogni, hősnőnk azonban az ügy érdekében megadással viselt minden nehézséget...

Igy ment ez négy éven keresztül. K. S. napról-napra szorgalmasan járt az iskola mellé... Aztán bement, hogy „leérettségizett” és a kis vidéki városból eljött Kolozsvárra jogot hallgatni...

Jelenleg harmadéves jogász, szülei tudomása szerint... Az „idestova kész ügyvédnő”, a diploma reményében, hozzátartozói boldogan támogatják...

Közben, a külszin kedvéért, hősnőnk S. dr. ügyvédi irodájában „bojtárkodik”...

Belátom, hogy az idő múlása miatt most már kényes és veszélyes lenne ezt a „monstre-stik” bevallani... Szörványos eset, hogy valaki két éven keresztül orránál vezesse szüleit. Megérttem K. S. habozását. En azonban, aki közvetve tudomást szereztem az ügyről, min-ten felhatalmazás és lelkiismeretfurdalás nélkül, bevallom helyetlel!

AZ A FAHID...! AZ A FAHID...!

Csak úgy közbevetőleg...! Néhány héttel ezelőtt riportot írtam a Sétatér mögött tervezett Szamos-híd többszörösen bedugult és sorozatosan megindult munkálatairól. Közismert tény, hogy a városi mérnöki hivatal addig késlekedett az előzetesen lefektetett betonpillérekre a hidat felszereltetni, amíg a rakoncátlan Szamos medret változtatott és a talapatok szégyenszemre szárazon maradtak...

Megírtam, hogy a hopponmaradt pillérekre

mégis a leszerelt Dónát-uti vashid kerül, amely ezuttal már a száraz felett kénytelen ivelni... Egyidejűleg néhány cölöpöt vertek le a folyó medrébe, hogy a Szamos felé fahidat ácsolhasanak...

Már belenyugodtunk, hogy a Sétatér mögötti villanegyed és a közeli, piaccal rendelkező, régi városfőfőly között olyan híd lesz, amelynek fele fából, fele pedig vasból készül...

Most viszont — gyanunknak megfelelően — az árván maradt cölöpök fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a fahid építési munkála-

Meg akarta gyilkolni Nagyvárad polgármesterét egy lopás miatt elbocsátott vámos

Nagyvárad, július 28.

Csütörtökön olyan hírek terjedtek el Nagyváradon, hogy Barbu György volt városi vámos, akit néhány hónappal ezelőtt lopás miatt elbocsátottak állásából, merényletet akar elkövetni Mosoiu Tiberiu dr. nagyvárad polgármester ellen.

Amikor a polgármester tudomást szerzett a keringő hírekről, a rendőrséghez

fordult védelemért. A rendőrség Barbut letartóztatta. Kihallgatása alkalmával Barbu kijelentette, hogy valóban meg akarta gyilkolni a polgármestert.

— Neki köszönhetem azt, hogy elbocsátottak az állásomból. Bosszút akartam állni rajta — mondotta Barbu, akit kihallgatása után a hadbírósnak adtak át.

A Heimwehr diktatúrát akar Ausztriában

Dollfuss gyilkosának vallomása — Tirolra is áttért a nemzetiszocialista felkelés

Bécs, július 28.

Dollfuss kancellár gyilkosának, Panetta Ottónak vallomását ma közli a rendőrség.

Panetta a vallatások során önként jelentkezett, hogy

ne vallassák a többi, mert ő ölte meg Dollfuss.

Azt állítja, hogy

nem volt szándékában löni, de amikor Dollfuss felkapta a kezét, azt hitte,

támadni akar és szinte önkéntelenül sötételte el fegyverét.

Orvost azért nem hívtak, mert félték, hogy az orvossal együtt a rendőrség is beryomul és elfogja őket.

Panetta vallomásával szemben Dollfuss komornyikja azt vallotta, hogy Dollfuss éppen a kézfelemeléssel jelezte, hogy megadja magát, de a terroristák szinte vérszomjas kegyetlenséggel támadtak rá és lötték le.

Maniu és Vajda izgalmas kihallgatása a Seletzky-ügyben

Vajda bemutatta a bizottságnak a „honoráriumok” listáját — Maniu vallomása Seletzky meghamisított vallomásáról

Bukarest, július 28.

A Skoda-ügy parlamenti vizsgálóbizottsága pénteken Maniu Gyulát és Vajda Sándort hallgatta ki. Délelőtt Vajda jelent meg a bizottság előtt. Részletesen megvilágította a Skoda-ügy kirobbanásának egyes részleteit, majd a hallgatóság legnagyobb ámulatára kijelentette, hogy

alávalóan rágalmaznak azok, akik azt állítják, hogy ő Maniu nevét bármikor is be akarta volna szennyezni:

— Negyvenéves barátság köt engem Maniu Gyulához és ez a kötelék erősebb annál, sem-hogy én ilyen becstelenségre bármikor is képes lehetnék.

A délelőtti ülés után Vajda ebéden volt az uralkodónál, majd délután újból folytatta vallomását. A volt miniszterelnök a vizsgálat óta először

bemutatta a bizottságnak a hírhedt „Palae-libus” listát, amely tudvalevőleg a Skoda által fizetett különböző tantiemeket tartalmazza.

A listában Saveacu, Ilie Lazar, Protopopescu és

Vasile Valjean szerepelnek százezres ügyvédi honoráriumokkal. A legérdekesebb része a listának az a 11 millió 700 ezer lejes tétel, amelyet a Skoda állítólag három bukaresti mérnöknek fizette ki meg nem állapítható címen.

Vajda után délután

Maniu Gyula került kihallgatásra.

Vajda és Maniu, aki egész vezérkarával vonult be a parlamentbe, ügyesen elkerülték egymást. Maniu hosszú expozé tartott a román fegyverkezési rendszer súlyos hibáiról és kijelentette, hogy a bizottságnak

az összes háború utáni municiós szerződéseket felül kellett volna vizsgál-nia.

Elismeri, hogy azoknak a lelkiismeretét bűn terheli, akik a Skoda-féle municiós szerződés megkötéséhez hozzájárultak. Kormányáért nem lehetett elég körültekintő ebben a kérdésben, mert a Dnyeszer felől annakidején komoly veszedelem fenyegette az országot, amely teljesen védtelenül és fegyvertelenül állt.

ta ismét jobblétre szenderült.

Valószínűleg most is csak tetszhalott... Kétség, hogy a halottnak hitt tervek, egyszerű, amikor nem várja senki, megint életre kelnek. Gondoskodik róla majd a mérnöki hivatal...

Hagymakoszorúk mellőzése kérietik!

DIVAT-PLETYKA...

Végül — bocsánat, hogy a női divatba beleköntárkodok — azokról a zsák-kosztümökről szeretnék írni, amelyek egyre nagyobb számban pompáznak a kolozsvári korzón...

Rájöttem ugyanis, hogy a hölgyek miért karolják fel olyan előszeretettel ezt a valóban szerény kosztüm-anyagot!

Nem azért, mert olcsó! A nők, akik tehetik nem sajnálják a pénzt az ilyesmire! Más az ok tehát!

Azért, mert zsák!

Ez az egészen a nyitja!

A hölgyek ugyanis a zsák-anyagokból készült kosztümökben magukat is zsákoknak képzelik! A nagy férjhezmenési dekonjunktúrában ekként remélik, hogy „minden zsák megtá-lálja a maga feltjét!”

Csak ott van a bibi, hogy éppen ők voltak azok, akik elkapták az anyagot és így nem maradt foltnak való belőle!

RINTELEN ALLAPOTA VALSÁGOSRA FORDULT

Az orvosok nem bíznak felépülésében. Ongyilkossága előtt levelet találtak Rintelenél, amelyben azt írja, hogy ártatlanul keverték bele a felkelésbe és megnevez két politikust, akik irányították a lázadást.

A vizsgálat érdekében a két politikus nevét egyelőre nem közlik a nyilvánossággal.

VAUGOIN ELŐTÉRBE

Miklós köztársasági elnök Vaugoin volt hadügyminisztert kívánja kinevezni Dollfuss utódjául, míg a keresztény-szocialista párt Ender tartományfőnök kancellárságát szeretné.

A Heimwehr pedig diktatúrát akar Starhemberg herceggel az élén. Az elnök egyelőre még nem döntött.

OLASZORSZÁG UJABB KATONAI ERŐKET VETETT AZ OSZTRÁK HATÁRRA

A már felvonult négy hadtesten kívül még két korosztályt vezényeltek a Groziani tábornok parancsnoksága alatt álló hadsereghez.

A megerősítést talán az is indokolja, hogy a

Karinthiában és Stájerországban harcoló fegyveres felkelőkhöz most már tiroliai is csatlakoztak.

Leoben és Bruck között megszünt a vasúti összeköttetés. Sanktveit, Volksberg és Grenzenburgban a felkelők megtámadták és leszerelték a csendőrséget. A leobeni harcokban 80 felkelő esett el.

Ezután bemutatja a bizottságnak azokat az eredeti dokumentumokat, amelyek azt bizonyítják, hogy Seletzky vallomását meghamisították a hadbírósnak, csak azért, hogy őt kompromittálják. Maniu kihallgatása rendkívüli izgalomban folyt le.

A nagyszalontai polgármester bosszút áll

Nagyvárad, július 28.

A furcsa politikai magatartásáról jólismert nagyszalontai polgármester, Kovács Béla, ismét izgalmat kevert a város csendes életébe. Reményi Sándor hírlapíró a Szalontai Lapokban kifogást emelt az ellen, hogy a város kocsiját nem az illetékesek használják, hanem a polgármester felesége jár strandolni és kirándulni vele.

A polgármester bosszúból megvonta Reményi lapjától a kolportázs jogát, majd a polgármesterné öccse, a családi háromszög harmadik sarka, inzultálta az utcán a hírlapíró. Reményi kénytelen volt bemenekülni a polgármesteri család bosszúja elől Nagyváradra, ahol fejleltést tett Kovácsék ellen a megyefő-nöknél.

K Ö Z G A Z D A S Á G

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

A román exportőrök és az osztrák események

Az Argus írja: A román gabonaexportőrök tájékoztatlanok az osztrák eseményekről és azért teljesen tartózkodók. Csütörtök óta Ausztria felé szünetel a román gabonakivitel.

Áru- és pénzpiac

TEMESVÁR

A buzaüzlet csendes, kevés üzletkötés. Árak: ujbúza 415—420, óbúza 400—405, teengeri-üzletben némi forgalom 255 lejes ár mellett. Zab 225—230, tökmag 800, repce 680 lej.

BRASSÓI PIACI ÁRAK:

Marhahús levesnek I kg. 17, II. 12, marhapesténye 34—36, sertéscomb 26, sertéskaraj 33, zsirszalonna 50, zsir 38, tojás darabja 1,20—1,40, csirke párja 50—90 lej. — Előállatok: Exportőrök kg. 9—11, sertés 17—20, igás ökör darabja 5000—5000, 16 3000—7000, luxáló 10 ezer-től 16 ezerig. — Terményárak nagyban: Buza 100 kg. 470—520, rozs 290—310, sörárpa 300—350, takarmányárpa 250—270, zab 360—380, teengeri 295—315, len-cse 500—600, bab 400—500, burgonya 120—140. — Takarmányárak: Préselt szén 150—140, laza szén 90—100, szalma 40—50, kórpa 240—260 lej.

CSIKAGÓ

NYITÁS

Buza: július 96 és negyeharmad, szeptember 98, december 99.
Kukorica: júliusra nincs jegyzés, szeptember 65, december 68.
Rozs: szeptember 72 és egynegyed.

ZÁRLAT

Kukorica: szeptember 66.50, december 59.25.
Zab: július 44.62, szeptember 44.87, december 45.87.
Rozs: szeptember 73.37, december 75.

WINNIPEG

NYITÁS

Buza: július 78 és egyenylcad, október 85 és egyenylcad, december 86 és egyket-ted.

ZÁRLAT

Buza erős irányzat: október 86.50.
Árpa: július 47.62, október 47.50.

LIVERPOOL

ZÁRLAT

Buza tartott irányzat: július 5.03 és egyenylcad, október 5.05 és egyket-ted, december 5.07 és háromnegyed, március 5.09 és ötvenylcad.
Kukorica nyugodt irányzat: augusztus 9.10 és egyket-ted, szeptember 10.00.

Állatpiac

RÓMABAN

nyugodt irányzat mellett a vágómarhavasáron az árak emelkedtek. Árak: belföldi ökör 1-a 2.20—2.65, tehén 1-a 2—2.40, külföldi ökör 2.30—2.60 élőszulkg-ként.

SZALONNA- ÉS ZSIRPIAC BÉCSBEN

A bécsi szalonnapiac irányzata az utóbbi napokban élénk volt. A zsirpiacon a kínálat lényegesen megcsappant. Árak: sózatlan nyers szalonna nehéz áru 8 1.40—1.45, közép 1.30—1.32, könnyű 1.22—1.25, sertésszir 1.50 kg-ként.

Az aranyvidéken elterjedt hírek szerint

Elkészült az állami aranybányák kereskedelmességéről szóló törvényjavaslat!

Amit a nemzeti-párt nem tudott megcsinálni, azt megcsinálja most a liberális-párt — liberális tökével...

Déva, július 28.

Irtunk már arról, hogy az aranybányavidéken nagyszabású előkészületek vannak folyamatban. Arról van szó, hogy a Nemzeti Bank ösztönzésére a teljesítő-képesség maximumáig akarják fokozni az aranytermelést. A magánkézben levő aranybányáknál már hónapok óta erősen folyik a felfokozott kitermelés, de ezt a tempót az állami bányák csak vontatottan tudják követni, mert még mindig nem tudnak olyan racionálisan dolgozni, mint a magánbányák, amelyek kimondottan profitra vannak berendezkedve.

Még a nemzetiparasztpárti kormány idején felvetődött az a gondolat, hogy az állami kezelésben levő aranybányákat commercializálni kellene, hogy egyrészt meggyorsuljon a termelés menete, másrészt, hogy kifizetőbbé tegyék ezeknél az aranybányáknál a termelést, ahol az adminisztráció olyan sokat emészt fel, hogy egyeseknél nem haszon, de ráfizetés mutatkozik.

Természetesen akkor az volt az elgondolás, hogy a kereskedelmessített állami aranybányák koncesszióját nemzetipárti érdekeltségek fogják kapni, hogy a gazdasági téren — a liberális tökével szemben — nagyon is háttérbe szorult parasztpárti erők lábrakapjanak. Mint sokmindenben azonban, a nemzeti-parasztpártiak

kormányában ebben is lassú volt és addig húzta a dolgot, amíg megbukott és jöttek a liberálisok, akik közelről sem olyan fontolgatók, ha arról van szó, hogy a liberális tökének új erőforrást lehet rendelkezésére bocsátani.

Hónapok óta szó van már arról, hogy az állami aranybányák kereskedelmességének tervét magántőke bevonásával a Tatarescu-kormány is magáévá tette és meg is fogja csinálni, természetesen most már liberális magántőke bevonásával. Az utóbbi hetekben a terv, ugylátszik, már annyira megérett, hogy a Petrosani szilvölgyi széntársulat, amely főszerepet kap ennél a tranzakciónál, megkezdte az előkészületeket. Mérnökei és geológusai új aranyterületek után kutatnak, amiből arra lehet következtetni, hogy

a Petrosani és a vele együtt csoportosuló liberális nagy tőkeérdekeltség nem csak az állami aranybányák kitermelésébe fognak bekapcsolódni, de új területeket is megnyitnak majd kibányászásra.

Itteni bányakörökben elterjedt hírek szerint

az állami aranybányák kereskedelmességéről szóló törvényjavaslat már Tatarescu miniszterelnök fiókjában fekszik és az első lesz azok között, amelyet a nyári szünet után be fognak terjesz-

teni a törvényhozás házába.

A kész javaslatot csak azért nem hozzák még nyilvánosságra, mivel az a konzorcium, amely az állami aranybányák koncesszióját meg fogja kapni, nincsen még együtt teljesen.

Érdekes különben, hogy jólértesültek már arról is tudnak, hogy az aranytermelésnek ezen a pontján

hol fogják koncentrálni a termelést és hová fogják felállítani a porlasztó és kiválasztó üzemeket.

Ezek szerint az itteni aranybányák üzemi központja, milliárdos költséggel, valahol Brád környékén fog felépülni. Itt fogják felállítani a legmodernebb kiválasztó (flotációs) üzemet és az üzem helyére a fővonalról új vasutvonalat építenek ki, melynek eltérő állomása valószínűleg Déva lesz.

Ha ebben a pillanatban nem is lehet még pontosan áttekinteni az állami aranybányák commercializálásával kapcsolatos tervek tényleges állását, annyit kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy nagy előkészületek folynak minden vonalon és hogy a Petrosani, amelynek most határozottan tulméréztezzett műszaki személyzete és mérnöki kara van, fel van készülve arra, hogy egy rohammal kiterjessze működését az aranybányászat területén is.

Az ausztriai események hatása alatt

Hatalmas eladási hullám a newyorki értéktőzsdén

Newyork, július 28.

Az ausztriai események hatása a tőzsdén sem mult el nyomtalanul.

A newyorki értéktőzsdén csütörtökön olyan hatalmas eladási hullám volt,

amelyhez hasonlóra régen nem volt példa. Az értékek átlag 1.8 pontot veszítettek árfolyamukból. A forgalom olyan erős volt, hogy az árfolyamjelzőgép teljes 6 perccel maradt le.

Az Ugir emlékirata a nyersanyag behozatalának korlátozása ellen

A devizák kiutalásának megkönnyítését kérik a gyáriparosok

Bukarest, július 28.

Az ipari- és kereskedelemügyi minisztériumban Teodorescu miniszter elnöklése alatt a gazdasági bizottság értekezletet tartott, amelyen az új kontingentálási rendszer életbeléptetéséhez szükséges intézkedéseket vitatták meg.

Az Ugirnak a gazdasági bizottsághoz benyújtott emlékiratát vitatták meg, a melyben az Ugir azt kérte, hogy ebben az évadban

ne vigyék keresztül a nyersanyagok behozatalának huszszázalékos leszállítását,

mert ezidőszent legalábbis annyi nyersanyagra van szüksége a gyáriparnak, mint az elmúlt kontingentálási időnyben.

Ehelyett az Ugir azt ajánlotta, hogy a félkész, vagy kész áruk behozatalánál eszközöljenek leszállítás.

Az emlékiratban egyes olyan cikkek behozatalára is engedélyt kértek, amelyek csak utabban estek kontingentálás alá.

Az emlékiratban az Ugir rámutatott arra is, hogy az importált nyersanyagok kifizetése a Nemzeti Bank devizakorlátozása miatt csak nagyon nehezen eszközölhető.

AZ ERDÉLYI VASKERESKEDŐK GYÜLÉST TARTANAK NAGYSZEBENBEN

Dévai tudósítónk jelenti: A hunyadmegyei vaskereskedők egyesületének elnöke, Vulcu szenátor meghívókat küldött szét, amelyben tiltakozó gyűlésre hívja össze Erdély vaskereskedőit az egyre emelkedő kartellárak ellen. Az erdélyi vaskereskedők tiltakozó gyűlése Nagyszébenben lesz július 29-én, vasárnap és számosan jelentették be megjelenésüket, jelölve annak, hogy a magas kartellárakat egyszertencájukban támadja a vaskereskedők összességét. Nemrég, amint akkor beszámoltunk, Bukarestben volt hasonló tiltakozó gyűlésük a vaskereskedőknek.

Már most nagy az érdeklődés a szatmári októberi mezőgazdasági kiállítás iránt

Szatmar, július 28.

A Kossuth-kertben már naponta mérik a helyeket. Itt nyílik meg október elején az országos mezőgazdasági-, ipari- és állatkiállítás, amelyen nemcsak a megye, de az egész ország mezőgazdasági termelése is képviselve lesz. A rendezőség szívesen látja az ország gazdáit és iparosait a kiállításon. Jelentkezni lehet a Mezőgazdák Szövetkezetében, Szatmar, Regina Maria (volt Széchenyi-utca) 17.

Megállapították a német gabonaárakat. Berlinből jelentik: A napokban jelent meg a hivatalos lapban az 1934—35. gazdasági évről szóló gabonarendelet. A rendelet nemcsak a buza és rozs fix árait állapítja meg, amint az elmúlt évben történt, hanem az árpa- és zabárakat is. A megállapított árak a szó szoros értelmében vett fixárak, amelyekről eltérésnek, a minőségi kivitelekkel eltekintve, sem fölfelé, sem lefelé nincs helye. A rendelet az egész német gabonagazdálkodást egyesíti és a rendeletben megállapított szerv gondoskodik a német gabona- és kenyérellátásról. A buzaárakat tonnánként 10 márkával, a rozsárakat 6 márkával emelték, nehogy a kenyér is megdráguljon. A rendelet a gabonaárakat termelési területenként és havonként emelkedően állapítja meg. A buza ára területenként ez év augusztus végéig 184—204 márká között változik és ez az ár a gazdasági év végéig fokozatosan 197—217 márkára emelkedik. A rozs ára 144—164 márká, gazdasági év végén 160—177 márká, takarmányárpaé ugyanannyi, a zab ára pedig augusztus havában területenként 138—161 márká, a gazdasági év végén 151—174 márká tonnánként.

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizelőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzbeszedő újján, hanem postautalványon vagy személyesen, a központi kiadóhivatalnál vagy valamelyik fiókkiadóhivatalunkban szokták rendezni, szíveskedjenek figyelmeztetni a CÍMKÉJÜNK FÉLTÜNETETETT LEJÁRATOT s ha az előfizetésük lejár, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.

Vasárnapi Lapok

A B. I. V A S Á R N A P I M E L L É K L E T E

Meddig várunk?

Talán sohasem volt az ifjúságnak olyan szomorú sorsa, mint napjainkban.

Változott történelmi helyzetünk, a napjainkat jellemző gazdasági válság kénytelen szigorral szűkebb határok közé szorította az életlehetőségeket és egzisztenciák körét.

Már a szabad-pályákat is vesztésgázra helyezték.

Mi lesz velünk? Látszólag egyszerű a felelet. El kell helyezkedni.

Megtanultuk az állam nyelvét. Felkészültünk a jövő küzdelmeire. Fel tudjuk venni a versenyt az uralkodó nemzet fiaival a tudás fegyvere által.

Egyetemi éveink alatt szorgalommal, lemondások és nélkülözések közepette dolgoztunk saját egzisztenciánk megteremtése érdekében és ezen keresztül azért, hogy kisebbségi sorsba jutott magyarságunknak használható tagjai, iránymutatói és jogainak védelmezői legyünk.

Megkaptuk a diplomát. E. helyezkedni azonban sehol sem lehet.

Vajon nem lehet valamit tenni, hogy végzett ifjainknak legalább a mindennapi kenyeré meglegyen?

A romániai magyarság — közvéleményes számítás szerint — kitesz ötszáz ezer családot.

Minden száz családnak szüksége van egy-egy szellemi munkásra, aki tanít, ügyes-bajos dolgait intézi, aki az állam felé érdekeit képviseli, orvosol. Tehát szükség van mintegy 5 ezer szellemi munkásra. Ha a munkaképességi kort 30 évre tesszük, az évenkénti utánpótlás 166, tehát ennyi új szellemi munkásra van szükségünk évente.

Az ország főiskoláiban évente végző magyar ifjaknak száma nem üti meg a fenti számot. És ezeket sem tudjuk elhelyezni. Vajon miért nem? Talán tulterhelés van? Nem. Hiszen ma még nincs annyi állástalan diplomás fiatalember, hogy számuk meghaladná népünk felvevőképességét.

Nincs annyi fiatal orvos, hogy ha más-
hol nem, a magyarok területén ne végezhetne áldásos munkát; nincs annyi ügyvéd, mérnök stb., akiknek népünk anyagi jövője érdekében is végzendő munkájára ne volna szükségünk.

Mesterséges akadályok állanak az elhelyezkedési lehetőségek útjában!

Tiszta magyar községekben, járásokban, vagy egyáltalán nincs, vagy csak kisszámú szellemi munkásunk van.

A „megbízhatatlan” magyar területekre megbízható elemek kerültek. Így jött létre az iskolapolitika, a közigazgatási rendszer, a változatokban bővelkedő ellenőrzés mai eredménye.

Az alábbiakban csak a jogász-ifjúság a fiatal magyar ügyvédek és ügyvédjelöltek helyzetével fogok foglalkozni, mert az új nemzedék elsősorban is ezen a pályán lehet az erdélyi magyarság vezetője.

Kisebbségi helyzetünkben az ügyvédi pálya több szempont miatt is előtérbe került.

A mai kisebbségi politika nem egyéb jogvédelemről. S leghivatottabb erre a komoly munkával felkészült, képzett magyar jogász-ifjúság.

A diploma csak eszköz a továbbképzésre. Gyakorlatilag kell még sokat elsajátítani a fiatal jogászoknak.

Az ezelőtti pár évvel még jelöltekkel dolgozó ügyvédeknek most senki sincs.

Ha ügyvédek tultennék magukat az anyagi érdekeken az ifjúság jövője érdekében, lehetővé tehetnék, hogy fiataljaink az elengedhetetlenül szükséges gyakorlatot megszerezzék, elsajátítsák.

Ha nem tudnak fizetni — nem lenne olyan a tövedelmük — adianak kószot-

BUDAPESTI LEVÉL

Vakációs beszélgetés egy tanárral

Írta: ZSOLT BÉLA

A tanár harminchatéves, de huszonhatnak látszik. Gyermekek közt él, testileg tehát megőrzött valamelyes gyerekeséget. Lelkileg, ahogy alább kiderül, megőregedett, de ez az öregség is afféle koravénység, egy valaha lelkes kamasz kiábrándultsága, valósággradobbenése. Öltözködésében semmi nincs a hagyományos filozoferti lomposágból, vagy szegénységéből: fekete kabát és csikos zakonadrág, pettyes nyakkendő, fehér ing — talán csak a gallér fazonjában van valami időszerűtlenség, a szivalaku kivágás szélesebb, mint amilyet Mangold tanár ur a mai divatnak előír. Nem rövidlátó, nincs nyelvhibája, nincsenek stereotip szólamai, nem hajszolja a vicces fordulatokat, a neve sem alkalmas tréfás deformálásra, — e pillanatban tehát nem tudom, hogy az osztály hogyan csíholja ki lényéből a maga számára azt a csufolkodó kedélyességet, amely — akár milyen bárdolatlan is — a tanterembe zárt izága gyerekek és pubertással viaskodó suhancok számára az egész pe-

dagógiát elviselhetőbbé teszi. Meg is kérдем tőle:

— Van gunyneve?

— Hogyne. A fiuk Mókuskak hívnak.

— Na, ez igazán nem találó. Ön magas, szőke és lassu mozdulatu.

— Az effajta csuf-nevek többnyire alkalomszerűen, egy elszólásból, vagy tévedésből születnek, amin a diák rajtacsípi a tanárt. Egyszer kirándultunk a fiukkal a Guggerhegyre s én az erdőben, az ágak között, felfedeztem egy fürgén mozgó, villogószemű állatot. — Mókus! — kiáltottam lelkesen, de végül kiderült, hogy a mókus macska volt. Megjegyzem, az eset tizenkét éve történt, azok a diákok, akik a kiránduláson részt vettek, már régen nem járnak az intézetbe. De a gunyneveket egyik évjárat átadja a másiknak.

— Bosszantja a tanárt, ha megtudja, hogy gunyneve van?

— A legtöbbjét bosszantja, mert a legtöbb tanár idővel elveszíti a disztanciát, ami a felnőttet a gyerektől elválasztja.

Olyan indulatok támadnak benne a gyerekekkel szemben, mintha a diák felnőtt ellenfél lenne, aki amellett teljesen ki van szolgáltatva neki. Van egy kollégám, aki egy tizenhároméves, csakugyan szemtelen, de nagyon eszes és mulatságos diákjára úgy haragszik, hogy most vakáció közben, Balatonkenesén, vörös képpel félórakig tudta nekem részletezni a fiu változatos gonoszágait. A legtöbb tanár, hogy ugymondjam, idővel elkerülhetetlenül infantilizálódik; annyira együtt él a diákokkal, hogy társadalmilag is hozzájuk gyerekesedik s valahogy úgy fest, mint a legnagyobb, legerősebb és leggazdagabb gyerek a kisebbek, gyengék és kevésbé szorgosak között, egy zsarnok kamasz, aki tartja a tekintélyt és nem tűr ellentmondást. Holott a tanárnak tudnia kell, hogy a diák természetellenesen ellenáll, feszültségben él a tanárral, úgy is, mint gyerek a felnőttel s úgy is, mint alárendelt fél egy hatósági közzeggel. Ez az utóbbi ellentét és feszültség különben megvan a tanár és felsőbb hatóságai között is — a tanári szobában is születnek gunynevek az igazgatóról, főigazgatóról, vagy kultuszminiszterről — s valljuk be, hogy a szubordináltság kényelmetlensége ellen való lázadozások ez magától értetődő s a legártatlanabb módja. Szóval én nemcsak, hogy nem haragszom, hanem természetesen tartom, hogy van gunynevem s hogy a gyerekek néha igazságtalannak tartanak és néha komikusnak — a nyolcévi rabszolgaságért ennyi igazán jár a porkolárnak.

— Ön ma is rabszolgaságnak tartja az iskolát?

— Még mindig annak kell tartanom s amellett be kell vallanom azt is, hogy nem tudom, lehet-e változtatni rajta. Az utolsó évtizedben még a legkonzervatívabb iskolába is szinte akaratlanul betört a modernista irányzat, a pszichológiai nevelés, az egyéni nevelés, a testi fenyték mellőzése s a gyerek szellemi mondjuk „emberi” önállóságának, nagyobb fokú respektálása mint program. En magam változatlanul híve is vagyok ezeknek az elveknél, de be kell vallanom, hogy a praxisban eddig nem nagyon igazolódtak. Ha a tanár egyéne-

Márk Alexandra (Marosvásárhely):

DEDIKÁCIÓ

Annak, aki nekem Napsugár

Hány ezer évig kerestél vajjon
Végtelelen, Ürön, Téren át...?
Az embermilliók között
az utad hozzám el hogyan talált...?
Nekem, ki bánatszállás, ki vigasztalás
éltem az emberrengetegben,
ott messzi túlról küldtek el talán,
hogy elhozz örömeidet, amit ott feledtem,
— mikor az életbe siettem —
a Teremtő asztalán...?

Kalórévek
voltak az évek,
elvettem mindent, amit hoztam...
s amikor kifosztottan
az Élet-kaput döngtettem,
az hallgatott!
Nem tudtam kinyitni a lakatot,
a hívős jelszót elfeledtem...
Néma pusztán bus-kivülreketten
tagadó erefnek lettem,

megláncolt, béna, vak,
kinek mindegy az éj s a nap,
kinek nincs kezdet és határ
s már holnapot se vár...

Most lehullott rólam a bilincs,
magától kinyílt a kilincs
és fenn vagyok veled a hegytetőn...
Süt rám a nap nyári égetőn
s a lelkem sokéltű kristályüvegét
ezer szép színre bontja szét.
Belém nőtt a mélység és magasság,
az erdők, városok és zugó tengerek
s most úgy érzem,
hogy bennem vannak mind az emberek,
bennem ég, liktet fáj az egész világ,
itt tartom a tenyeremen...

... s odaadom — Napsugár — neked,
mert te adtad nekem...

lakást s máris egy időre megoldást nyert ez a súlyos kérdés.

Egy kis jóakarattal, talán kis áldozattal, ügyvédjeink segíthetnek.

A múlt év februárjában a közvélemény figyelmét egyik erdélyi napilap után igyekeztem felhívni a fentiekre s akkor egyik tekintélyes ügyvédünk is ezen az állásponton volt s ezt a megoldási lehetőséget tartotta kihívónak.

De nemcsak a gyakorlat megszerzése fontos, hanem különös fontossággal bír meglevő intézményeink történetének és jogi helyzetének ismerete, a sokat vitatott és nemzetközi szerződéssel is biztosított önkormányzatunk mikénti megvalósítása, gazdasági megszervezésünk stb. — mind-mind égetően fontos kérdések.

Lehetővé kell tenni a fiataloknak, hogy gyakorlatilag elsajátíthassák a közélet irányítását!

S itt felvetem azt a kérdést, hogy például dr. Gyárfás Elemér szenátor mellett — aki kiváló ügyvéd — van-e a fiatalok közül egy is, aki tudásából, jogi képzettségéből valamit is el tudjon sajátítani?

Vajjon a telepese-kérdés egyik legáltalánosabb ismerője, dr. Jakabffy Elemér mellett van-e egy fiatalember legalább, aki politikai rutinját, a telepese-kérdés ismeretét stb. elsajátíthatná?

Hasonló a helyzet Pál Gábor dr. és Hinfeder Fels Ákos dr. ügyvéddel is.

A sokat vitatott és hangzottatott auto-

nómia kérdésének szószólója, dr. Molnár Péter ügyvéd mellett nem volt és most sincs senki az új generáció tagjai közül.

A csángó-kérdés, valamint kulturális és politikai ügyeink egyik képviselője, dr. Meskó Miklós ügyvéd mellett sincs senki a fiatalok közül.

A felsorolást a végtelenségig lehetne folytatni!

A Hangya-szövetkezetek központjának jogtanácsosa mellett van-e olyan magyar ügyvédjelölt, aki ennek a kérdésnek már egyetemi hallgató korában ismerője volt?

A hitelszövetkezetek központjában, az Erdélyi Gazdasági Egyetemen van-e valaki a fiatalok közül?

Az ügyvédi foglalkozás letért eredeti útjáról. Állandóan kritika tárgya. Sajnos, igen sokszor jogosan.

Nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy az új fiatal magyar jogász-nemzedék meg fogja teremteni az új magyar ügyvéd típusát és sokkal önzetlenebbül, öntudatosabban és felkészültebben fogja képviselni a magyar ügyeket, mint a mostani. (Természetesen néhány, nagyon kevés kivételt külön nem említve.)

Milyen szomorú is volt látni, amikor egy vidéki egyházi énekhar 34 tagját bíróság elé állították (s 108 ezer lej büntetésre ítélték) s a helyi nyolc magyar ügyvéd közül senki sem vállalkozott, hogy ezeknek a lelkes kulturmunkások-

nak ügyét megvédje.
Sajnos, ez nem egyedülálló példa.

1931 márciusában az Erdélyi Fiatalok hasábjain már felvetődött a kérdés, hogy mily nagy szükségünk volna az erdélyi magyar értelmiség katasztrófának felállítására.

Most — három év után — még fontosabb, még sürgősebb teendő ez.

Elsősorban is számba kell venni értelmiségünket, tudnunk kell az elhelyezkedési lehetőségeket, tudnunk kell, hogy a világháború megtizedelt, majd a kiköltözéssel megtrikult értelmiséget hol kell pótolni, felfrissíteni. Ezen a réven végzett ifjaink 50—60 százaléka el tudna helyezkedni.

Fontos a katasztrófa felállítására azért is, hogy számontartsuk végzett ifjainkat s a már elhelyezkedetteket. Vannak már vidékek, — sajnos — ahol a magyar értelmiséget a kihalás veszedelme fenyegeti. Alig vesszük ezt észre, pedig társadalmi rétegeink teljesen kicserélődtek, egyesek már ki is haltak.

Amíg városainkban az orvosok, ügyvédek szinte egymás szájából veszik ki a kenyeret, addig vidéken alig van, vagy egyáltalán nincs szellemi munkás.

Ebben az irányban okvetlenül meg kell kezdenie a munkát az ifjúságnak, persze, az idősebb nemzedék segítségével.

Dr. Kiss Árpád

ként foglalkozhatnék a diákkal, bizonyára ez lenne a legegészségesebb módszer, de rendszerint 40–50 gyerekkel áll szemben, akik minden gesztusra és szóra a legkülönfélékppen reagálnak. Az egyik szemlátomást rohamosan fejlődik attól, hogy szabadon hagyom tenyészni, nem kényszerítem rá a sablonos szellemi és viselkedési fegyelmet. A másik külső kényszer nélkül egyszerűen megrekedne a szellemi és erkölcsi fejlődés leg-
alacsonyabb fokán. Már most egy osztályban rendszerint csak négy-öt gyerek akad, akikben az egyéniség élesebb körvonalai jelentkeznek, akiről a tanár érzi, hogy az iskolai rendet megbontó szertelenségei, szellemi nyugtalanságai és egyenetlenségei mögött rejtőznek a tulajdonképpeni értékei. De a szabadelvűség és megértés, ami ennek a négy-öt tehetséges gyereknek kijárna, nem válhatik a tanár általános magatartásává, mert az osztály többsége — ha lehet ezt az erős kifejezést használni — ettől a szabadságtól elzüllene. A tanár tehát kénytelen valamilyen közeputat találni: gondoskodni arról, hogy az átlag-diák mindenképpen megszerezze a minimális tudás-készletet s az átlagos szellemi, erkölcsi és társadalmi fegyelmet, amelyre szüksége lesz az életben, amely „halt”-ot ad neki — s amellet megkeresi a módot, hogy a kivételesen képességűekben a standardizált nevelés minél kevesebb kárt tegyen. Ez természetesen elsősorban a tanár élelátásától és türelmétől függ. Egy bizonyos, hogy ki kell ábrándulnunk abból az illúzióból, hogy minden egyes gyerek-lelke csodálatos virágga bontakozhat, ha nem fojtják el szabad csirázásában. Ma már a Szovjet is likvidálja a Dayton-féle pedagógiát, amely a tanulói fűsűs autómódiáján alapult s a tanár még csak nem is ellenőri, hanem legfeljebb idegenvezetői szerepre degradálta a tudomány s az erkölcsi és társadalmi rend ismeretlen területein. Én nem lelkesedtem, mint néhány tanártársam, amikor Hitler visszadugta a német iskolamesternek kezébe a virágcsot, de sokban revidáltam azt az ifjúkori felfogásomat, hogy a tömegnevelésre is alkalmazhatók az egyéni nevelésben feltétlenül hatásos elvek...

— Az angol Sanderson az ounthleyi iskolában megvalósított valami effélé...
— Igen, de oly módon, hogy jóformán minden diákra jutott egy tanár. A mi viszonyaink mellett azonban erre gondolni sem lehet, aminthogy Angliában sem általános praxis a Sanderson pedagógiája. Pompás kísérlet, olyan, mint a mintakertészet, — de a föld flórájában is többségben van a giz-gaz s a feladat az, hogy a szabadon tenyésző fűvet valamiféle megnyugtató összehatású rétté civilizálják.
— S hol a biztosíték, hogy közben nem kallódnak el mégis rendkívüli, eddig ismeretlen növények?
— Mondom, hogy a jó tanár azért állandóan szemmel tartja őket s valahogy alkalmazkodik is hozzájuk...
— De a tanár mértéke rendszerint csak a tanulmányi előmenetel s nem bizonyos, hogy...
— Igen, a tanár sokszor csalódik az általa felfedezett tehetségben, de egyelőre csakugyan nincs más mérőszköze, mint a diák érdeklődésének, fogékonyságának, ítélőképességének karaktere s intenzitása. S ha van valamilyen speciális képessége, például művészi, vagy matematikai, akkor a tanár igyekszik megteremteni a lehetőséget, hogy ezt a képességet némiképp a főbb studium rovására is respektálja az iskola. Ez a legtöbb, amit a tanár tehet.
— Mindnyájan voltunk diákok és emléksünk, hogy voltak látszólag megokolatlan tanári elfogultságok is...
Ezek, sajnos, elkerülhetetlenek. Például a tanár szereti a tisztá, ápolat, csinos fiukat. Ezt a vonzódást nem szabad mindjárt tudatalatti vágyakkal meggyamsítani; a füledt, sivár tanteremben egyszerűen esztétikailag esik jól a szemnek egy gondozott, csinos fiú a sok ápolatlan között... Bizonyára Ön sem szeret csunya és guszztustalan emberekkel egy szobában dolgozni. Természetesen ebből nem következik, hogy a tanulmányi előmenetel megítélésében ez a rokonszeny fontos szerephez juthat s nem jelenti azt sem, hogy a tanár egy pillanatra is elfeledheti a szociális okot, amiért az egyik diák ápoltabb és tisztább, mint a másik. Én a magam részéről leküzdöm az effajta szimpátiákat...
— Ez a jobb módúakhoz, a gazdagabbakhoz való vonzódás?
— Nézze, azért nem egészen. Vannak milliósok fiúk, akik maszatások és elhanyagoltak s vannak kistisztviselő-gyerekek, akik mindig olyanok, mintha a skatulyából vették volna ki őket.
— Felkezeleti megkülönböztetés?
— Én református vagyok, még hozzá

aktiv felekezeti életet élek, de a katedrán valahogy sohasem jutott szóhoz bennem semmiféle elfogultság. A szenvedélyes tanárt úgy elfoglalja a tanítás, mint a játékos a játék; a gyerekekben csak partnert lát s aszerint ítéli meg, hogy milyen partner. Ismertem antiszemita kollégákat, akik jelest adtak a zsidó diákoknak, mert a pedagógiai társasjátékban jó partnerek voltak. Tízpercen belül antiszemita, de az órán csak matematikusok. Általában ez a helyzet s ha nem ez, akkor a tanár nem jó tanára a saját felekezetének, vagy fajtájának sem. Ha megnézi a papi és felekezeti középiskolák értesítőit, meggyőződhet, hogy igazam van...

— Politika az iskolában?

— Van, anélkül, hogy a tanár vinné be. A szülők ma összehasonlíthatatlanul többet politizálnak, mint régebben, s a gyerekek importálják az iskolába, amit az ebédasztalnál hallottak. A harmadik gimnáziumi osztályban már megtalálni az egész magyar politikai élet kicsinyített modelljét. S ez ellen a tanár hiába védekezne, mert ez a politika a gyerek családjá gazdasági állapotának a kisugárzása. Egy elkecseregetett szülő, akit folyton a hitelezők, vagy az adóhivatal nyaggatott, egyszer felkiált az asztalnál: „Bár már jönne ez a Hitler, vagy ez a Kun Béla és felfordítaná az egészet!” — s a gyerekek behozza nekem az iskolába a hitlerizmust vagy a kommunizmust. Persze, örültségek lennének nyomban lecsapni rá és szigorúan megtorolni, mert felelős a politikai infekcióért. Az apáknak eltilthatják, hogy nyilvánosan lázongjanak, de hogy otthon ingujjban kit szidnak és kitől várják a megváltást, ebbe nem tudok beleavatkozni. Ugyanez vonatkozik a szexuális ügyekre. Mindnyájan tudjuk s ha az ember tanár, azért nem felejt el, hogy a gyerek folyton sug-bug erről a mítoszról s a pubertás korában mennyi válságon, lelki és testi tévedésen esik

Milyen gyönyörű fehér fogak van!

Rövid időn belül már meg fogja állapítani, hogy KOLYNOS ragyogó fehérséget ad fogsorának, melyhez hasonló közönséges fogpasztával sosem fog elérni. Finom habja behatol a legkisebb foghezagokba is és eltünteti a fogakon levő sárga foltokat és lerakódást. A KOLYNOS fogkrém soha nem támadja meg a fogzománcot. Kezdje meg már ma a KOLYNOS használatát, — 1 cm. hosszú darab száraz fogkefére nyomva, naponta kétszer használva, azonnal észlelni fogja a hatást: fehér és egészséges fogak, rózsaszín foghús. Vegyen még ma egy tubus KOLYNOS fogkrémet.

keresztül. Szegény, keresi a medret, a melyben ez az ősi indulat elhelyezkedhetne s közben ki-kiárad és elposványosodik. Ez így volt mindig s az okos felnőtt csak olyankor avatkozott be, amikor a baj már nagyobbak látszott, anélkül a normális bajnál, amelyből végül egészségesen lehetett kikecmeregni. De ez is másképp van, az erotika ugyanolyan ebédutáni téma lett a családban, mint a politika, a felnőttek ma valahogy kevésbé tartják be a „pas devant”-t, a „nicht vor den Kindern”-t. Mnitha ritkábban küldenék ki őket vizért. Szóval a gyerekek most már nem egymástól, nem a cselédeleánytól, vagy a palánk felirataiból, hanem a legautentikusabb helyről értesülnek a dolgokról, mégpedig többnyire frivol viccek, vagy a barátnőket rágalmozó pletykák révén... Valahogy ezt az elváltozást is megérezni

ma már az iskola légkörén...

— Az egész beszélgetésből azt érzem, hogy a tanár munkájának eredményességét meglehetősen szkeptikusan ítéli meg...

— Tanítani az úgynevezett általános műveltségre, nem lehetetlen. De nevelni, embert formálni, a lélek szobrászává lenni, nem nagyon megy. Ezt a feladatot csak a családdal együtt lehetne elvégezni, ha a családi élet alkalmazkodhatna azokhoz az ideális követelményekhez, melyeket az iskola a gyerekek szembe támaszt. De nem alkalmazkodhatik, ha gazdasági és társadalmi alapjaival együtt erkölcsi alapjai is megmozognak.

— Önnek vannak gyerekei?

— Nincsenek. S talán jó, hogy nincs mert ki tudja, hogy én, a tanár, meg tudnám-e teremteni az összhangot a család és az iskola között?

Tomcsa Sándor riportja:

Hegyi Lajibá csudálatos kalandja Udvarhelyen

Vasárnap. Meleg, sárga, meg zöld, jószagu vasárnap. Szalonnát pakoltam fel, persze kenyert és retket, amivel egyben megspóroltam a vaját is, lévén a retket — a zöldséges asszony meggyőző állítása szerint — olyan, mint a vaj.

Utam a hegy felé, buzatáblák közt vezetett, melyek betelten várták az aratókat. Valami vörös mellényű madár bukfencezett a sárga kockák felett, bizonyára azoktól a fene berregő, nagy vészmadaraktól tanulta. Szellő sem lebbent. Városi fül számára csend volt, de ha az ember behunyta a szemét és nagyon odafigyelt, millió hangoskát hallhatott. De mondom, nagyon oda kell figyelni, összeszorított fogakkal, mert e hangoskák — cirpelés, cincogás, percegés, zümögés, kapirgálás, dongás — közt valószínű robaj a szemközti erdőben szorgoskodó harkály kopácsolása. Ha valaki csak úgy felületesen hallgatja, alig tud összeszámolni két-háromszázezer hangot, pedig millió, meg millióból tevődik össze ez a csend, — tessék elhinni.

Gyönyörű ez a vidék, így, dus kiteljesedésben. Talán nem botrányoztatok meg senkit, ha azt mondom, hogy még a jó Isten is itt sétálva pihen ki a hét fáradalmait. Én legalább láttam az Isten lábnyomát...

A fák leszaladnak a hegyről az érkező elé, sorfalat állnak az út két oldalán és ha hajlamos van rá, úgy vonulhatsz be integő koronáik közt, mint egy diadalmas államférfi. Mint egy diadalmas államférfi, ki a harcok közepette megfedkezett önmagáról és csak szalonna meg kenyér maradt iszákjában. Mint egy mesebeli államférfi...

Mókusok ngrádoznak a fán és az ő módjukon boldogan dörszölik kezeiket: a mogyorófa virága gyönyörűen testedik életre.

Már egy-egy tülevelel gőgösködik, magányosan és lefitymálva a polgári lombokat. Úgy képzeli az ember ezeket a hüvös, arányos fenyőket az összezúfolt lombkoronájuk közt, mint egy angol ügyvivőt Kínában.

Vége fent vagyok a hegytetőn, hüvösebb szél frissít. Miután felfedezem a retek és a vaj közti döntő és áthidalhatatlan különbséget, lassan megindulok a hegy tulsó lejtőjén.

lan különbséget, lassan megindulok a hegy tulsó lejtőjén.

Jobbkéz felől, az erdőszélen, fehér, meg piros pettyeket látok. Arra tartok, csak adnak egy korty vizet.

Egy székely család heverészget a fodormenta-illatú árnyékban. Férfi, feleség, két süldő-leányocskák és két „gyermek”, ami alatt erre felé a fiú értendő. Merev ünneplő ruhában vannak, tehát ők is kirándulni jöttek, ami így, vasárnapi időtöltésnek elég különös, mert a székely hétköznapi járja eleget az erdőt s vasárnap, a vecsernye előtti meg utáni időt inkább otthon tölti a falujában, a kapu előtt, legfeljebb a fiatalság — ha már éppen nincs tánc, — összegyűl viccogni valami alkalmas helyen.

Amint megyek feléjük, a legénkék anyjuk mögé húzódnak, a lányok felülnek és elrendezik lábukon a rokolyát. A férj, mint egy kényur, végignyulva alszik, mellére hullt kezének ujjai megmegrándulnak, homloka a haj tövének nedvesen csillog. Az asszony a melegtől kissé borzasan mellette és el-elhajítja a férj nyitott szája körül lakomázó legyeket.

Rájuk köszönök s egy ital vizet kérek, ha volna.

— Há má hogyne, urfi, — gombolja be az asszony nyakánál az inget. — Eredj, Juli fiam, tölts egy csiporral.

Juli eltűnik a fák közt, — most látszik csak, hogy a farsangon már verekedni fognak érte — s egy nedves cserépkorsóval tér vissza.

Mivel az asszony miattam elmulasztotta hitvesi kötelességét, melynek ezalkalommal a legyek szorgos elhajításában kellett volna nyilvánulnia, két légy bemászott a férjrum szájába, ugylátszik, egész a torkáig hatoltak, mert köhögni kezdett és felébredt. Aztán felült, köszönt és ivott.

— Mi ujság a faluban? — kérdelem, mert az nem járja, hogy az ember csak iszik és megy a fenébe.

A férj könyökre dőlve, dohány után kaparászott harisnyája szűk zsebében és jó későre felelt, bizonyára, mert nagyon meg kell gondolni a dolgot.

— Ott biza ugyszólván semmi.

— Milyen a termés?

— Elég jó, legyen hálá az Uristennek. És már mennék is, mikor az asszony oda fordul az urához:

— Eisez mondanók meg az urnak, hogy jára Lajibá?

— No, hogy? — kapok a szón.

— Abbiza megzavarodék szegény — emelint meg a fejét az ember. — Ugy két hete forma béme Udvarhelyre, hogy hazajött, azóta nem akar kimozdulni a házból. Mindenfelé összebeszél s ha harangsót hall, beléfehéredik.

— Dehát mégis mi lelhetett? — firtatom a dolgot.

— Azt má legjobb, ha az ur kérde meg tőle, — állt fel az atyafi. — A falu it van ehejt a völgyben, ha az ur ezen csapáson béeregel, éppen a Lajibá házához ér. Kérdezze csak akárkítól, hol lakik Hegyi Laji. Tudja azt a csecszopó is. — Mikor látta, hogy habozom, biztatólag utána tette: — Figyie meg az ur ojanynokot mond, hogy megéri.

— No jó, — szedelőzködtem — merre is menjek?

— Eridj, Juli, — billentette meg farát az asszony — mutasd meg az urnak.

S míg a völgyben megpillantottuk a házakat, Juli kalauzolt. Ugy hajladozott az ágak közt, mintha valami édes szellő libegtette volna. S mivel beszélni muszáj, kivallotta, hogy a falu legügyesebb legénye Kovács Gergő, de belé is pirult.

A faluba, a meredek marton, éppen hogy nem gurulva érkeztem. Mind a ké „fékpofamat” igénybe kellett vennem: még így is nagy szerencse, hogy az utolsó pillanatban el tudtam kapni egy földből kiálló gyökeret.

Ahogy leértem, kukorica-földek köz haladtam a falu felé. Az egyik fordulóban fuszujkát szedő asszonnyal találkoztam. Ó azán utbaigazított: menjek egyenesen, ott van egy palló, azontul jobbra a második ház. Kékre van festve s egy ablaka van a patakra!

— De ahoz hiába megy — szóló utánam.

— Hogy-hogy?

— Meg van zavarodva szegény. Ud

varhelyt volt s megzavarodott. Most már igazán érdeklődéssel siettem, hogy, ha lehet, megtudjam Hegyi Laji bá megzavarodásának okát.

Elértem a pallót, jobbról a második ház, kékre festve, egy ablakkal a patakra. Megkerültem a sövénykerítést, betoltam a léccaput, tiszta kis udvaron voltam.

Lenyomom a kilincset, — nem enged. Kopogtatok.

— Ki a? — hallatszik jó idő múlva. Mit tudjak mondani? — töprengtem. Végül is hivatalos hangot próbáltam felvenni:

— Udvarhelyről vagyok. Miért? — hangzott közelebb az ajtóhoz.

— Abban az ügyben.
— Milyen ügyben?
— Abban, ... amikor utóljára bent volt, ... tova két hete. ...
— S abba miért?
— Jegyzőkönyvet akarok felvenni.

S tényleg a „jegyzőkönyv” szóra csikordult a tolokás két ujjnyira kinyílt az ajtó. Sovány, idősebb férfiarc meredt rám kajla szeszini bajusszal.

— Maga az? — célzott meg bizalmatlanul jobb szemével.

— Én volnék.
— Há tessék! — tárta ki az ajtót.

Kis, hüvös szobába kerültem. Barna homály volt és szótesszag. Leültünk. En a kanapéra, az öreg egy kicsi székre.

— Na, öreg, mondja el, hogyan történt — toltam eléje a cigarettát.

Laji bá egy kicsit felengedett, széttörte a bajuszát, de még most se kezdte. Felpislogott az asztalra a kezem alá:

— Há az ur nem írja?
— Persze, na látja — és valami papírt kaparaszta el.

Hegyi Laji bá pedig diktálta:

*

— Az úgy volt kérem, hogy most két hete, de tán több is, bémenék Udvarhelyre. Valami felesbirtok ügyibe voltam no, de úgy mondom, ahogy van, vittem tizenegy tojást s egy szikra vaját. Elintézem az ügyet, eladtam a tojást lejével s a vaját harminckettőbe. Egyszóval, elég jól, no s éppen indulék haza. De bár ittam volna egy déci igyenőst, uram, de semmit. Sirülök le a Botos-utcán, há úgy tíz óra körül csak hallom, hogy verik féré a harangokat. Hi, gyilkos teringette, mondom, tűz van! S nézek is széjjel, füst sehol sincs, de a nép fut. De a nép fut ki-bé a kapun, ki-bé az üzletekbe, úgy, hogy egyszer azon veszem észre, egyedül vagyok az utcán. De hát én csak haladok le azon, egy kicsit csodálkoztam, hogy se füst, se nép, csak haladok. Ahogy elérek a nagy vendéglő elé, há csak látom, fut vagy husz katona felé az onról. Hínye, gyilkosadta, mi lehet itt? A katonák jönnek, de tuggya-é, uram, azoknak nem volt rendes emberi képmások, valami nyavaja volt a fejükre huzva. Tudja a suj mi, me, én katona soha sem voltam, me s érvem van, no, úgy mondom, ahogy van. Há ahogy a katonák hozzám érnek, körülögnak. En mondom, hogy nézzék, nekem kaszálni kell menni, de azokkal nem lehetett beszélni. Egyik mutassa, hogy fekügyem le az akszfalra. Má én nem, uram, mondom, én se beteg nem vagyok, se részeg, nem ott van a fődem kaszálatlanul. Há, hogy abba a miche nem feküdtem le, egyik megsírt. Meg, uram. No jó, hát csak lefekszem, aval a két katona ottmarad, a többi megy tovább. Fekszem, fekszem, de hát meguntam no, s gondolom, imá felkelek. Akarok is, há csak megint megsírt az egyik s mutassa, hogy fekügyek nyugodtan. De mondom, ha má így van, az átalvetőt a fejem alá teszem. Oda is tettem, amijér nem is volt baj, no. De e nem volt elég, az egyik katona lehajlik s lefogja előbb egyik szemem, osztán a másikat s mutassa, hogy hunyjam bé. Hínye, kérem, én nem vagyok se beteg, se részeg, akartam mondani, de ahogy kiszóltam egy szót, megint ódalba sírít egyik a puskával. Az ántiját, e má mégis igen van, de má szuszogni se merem. Egyszer csak biciklin odaér a városi orvos ur, — me! azétt a felszememet megrekkírozta — s ahogy odaér, va-

lamit mutat a katonáknak s azok kezdik a mejjemet nyomkodni. De úgy, hogy alig tudtam szuszogni. Há eiszé úgy kell, no. Ugy nyomkodtak, hogy a reggeli tej-szuszka szinte kijött belőlem hol itt, hol ott. Akkor feltettek egy hordóágyra s vittek. No Laji, mondom, neked véged van. Bé kellett egyen a fene Udvarhelyre? No, ájj meg! Visznek, visznek, egyszer csak lezökkintnek egy udvaron. Még vakarózni se mertem. Pedig tisztességes pógár ember voltam mindig, adót fizettem rendesen, s a közmunkát is el láttam. Há csak meg kell halni, gondoltam, mikor valaki megráncigál. Nezem, há egy civil. Most ezek kezdik, a sujj ájjon belé. De a civil megint meg-

ráz s aszongya magyarul: mennyen haza no. Nem is akartam hinni. De, hogy nem volt az a nyavaja a fején, megkértem: mongyasza, e miért volt? Ez — aszongya — a gáztól. Má ezt a csufaságot mégse érdemeltem, — mondtam neki, aval vettem az átalvetőt, egyet pöktem, de én Udvarhelyre többet nem is, uram, ebbe az életbe. ...

Eddig tart a jegyzőkönyv. S hogy könnyítsek a lelkiismeretemen, ime a mélyen tisztelt közvélemény elé terjesztem. És Hegyi Laji bát ne is tessék várni a városban. E amit kimond, az úgy van. Udvarhelyre többet be nem teszi a lábát, mert ami csufaság, — az csufaság. ...

Halál — a halál ellen

Részlet a B. L. és Népujság érdekesítő júliusi ajándékregényéből

Károly Sándor legújabb regénye: „1984” a B. L. és Népujság júliusi ajándékregénykötete, amely a kitűnő erdélyi író egyik legjobb műve.

Az alábbiakban a regény egyik fejezetét mutatjuk be, amely méltón jellemzi a mindvégig izgalmasan forró levegőjű irás szépségeit.

Jörgensen Mária fáradtan fekiadt az ágyban. A nyitott ablakon betódult a június forrósága, ami itt fenn, a tizedik emeleten sem enyhült. Amióta a kísérletek folynak, ideiglenesen munkaterme mellett rendeztetett be magának két szobát. Nem akart elmozdulni a meteorit mellől, sokszor éjjel felébresztette valami hirtelen támadt gondolat, ilyenkor átment a másik szobába írni, számolni, rajzolni. A schönebergi Jörgensen-villa üresen állott. Az öreg házvezetőnő, a sofför és a kertész

KAROLY SÁNDOR

hiába várta vissza az urnót, azt lefoglalta most a titokzatos meteorit.

Mária mereven bámult az éjjeliszekrényen álló lámpára. A feje kábult, tagjaira mintha ólomsúlyokat raktak volna, sokszor minden ok nélkül sírni kezdett.

Mindig a délelőtti vak ember fénytelen szemét látta. Igyekezett másra gondolni, de a tapogatózó Helmuth arca minduntalan visszatért.

Lehunyt a pillait és ekkor hosszú sorban kigyózó, világatlan zászlóaljak vonultak el előtte. A sugár végigseper rajtuk. Százszáznyi vak ember. ... Az előbb még vídám, daloló katonák, most botorkálva lépnek. ... Sötét van! Sötét van! — ordítják százszázok és nincsen, aki elhúzza szemük elől a fekete függönyt.

Lerugta magáról a paplant, azután halkan felsikoltott. Bokáját megütötte a falban.

Ez magához térítette.

— Örültség — mondotta lázasan. — Örültség! Nem engedhetem meg! Nem vakithatok meg népeket, országokat.

Hirtelen a kancellár szenvedélymentes, rancos arca jelent meg előtte és egyszerre úgy érezte, mintna jegeszuhanyt zudítottak volna rá.

A kancellár kegyetlen szeme. ... Ha előtte áll, elveszíti minden bátorságát. ... Képtelen ellentmondani. ... A kancellár pedig háborút akar. ... Revansot. ... Háborút. ... Megvakított ellenséget. ...

Kibújt az ágyból, felvette pizsamáját, lábára papucsot húzott és az ablakhoz ment, hogy beszívja az éjszakát. Szeretett lenézni a magasból az alatta lustálkodó városra. Szerette nézni a sokmillió villanykörte különös játékát a sötétben.

Ki akart nézni, de visszalépett. Az ablakon erős vasrács. Bizonyára délután szerelték fel, mert tegnap még nem látta ott.

Elmosolyodott.

— Mindenne gondolnak. ...

Öt védik. Mert az ő személye a legfontosabb. Még a tizedik emeletre is vasrácsot tesznek. A tetőn vastag acélháló, villamos árammal telítve, nehogy idegen repülőgép leszállhasson. A telepen erős őrség. A szomszédos utcákban detektívek. Mindenkit figyelnek. És a vasrács az ablakon. Mintha valaki átnatolhatna a kancellár vasgyűrűjén.

Keserűn mosolygott. Rabnak érezte magát. Igen: rab, akire vigyáznak.

Az utolsó óráútás háromnegyed 12 volt. Ezt még félálomban hallotta.

Tizenkettőkor már mélyen aludt.

Amikor hirtelen felriadt és felcsavarta a villanyt, fél 3 mulott. Kitérülte szeméből az álmot. Csodálkozva nézett széjjel. Miért ébredt fel?

Nyugtalan érzés kizozta.

Mintha a szomszédos munkaterem felől halk nesz hallana. ... Igen: most már tisztán kivehető — mintha valaki járkálna.

Papucsot húzott, begombolta pizsamája gombját és az ajtó felé indult. A nappali ajtaja már a munkaterembe vezet. Óvatosan nyitotta ki a laboratórium vékony faajtóját. Az első pillanatban nem látott semmit. A félhomályos, hosszukás helyiségben tompán, fenyegetően feketéllett a meteorit-készülék.

Kisideig hallgatózott, de senki sem mozgott. Talán képzeltődött?

Felcsavarta a villanyt, mire világosság ömlött szét a helyiségben.

A gép mögül férfialak állott fel. Magas, erős férfi. A finn őrség egyenruhájában.

Mária odaugrott a géphez.

— Mit keres itt? — rivat rá a katonára.

A katona felemelt ököllel hirtelen a nő fejére sujtott. A sűrű haj tompította az ütési erejét és Mária csak pillanatra kábult el. Azután rátámadt a férfire és öklével az arcába ütött.

A Jörgensenek erősek, az izmuk kemény, mint az acél. ... Érezte, hogy fölénybe került. A katona hátrább húzódott. Ott állt az üvegtábla előtt.

— Ha szólni mer, meghal — mondotta fenyegetően. Az övéhez nyúlt, ahol revolvere függött, de még nem húzta ki a fegyvert.

Mária nyugodtan odalépett a kapcsolótáblához. A dinamó halkán bugni kezdett. Jobbkezével megfogta a készülék csavarját.

A katona kirántotta pisztolyát, de még nem célzott a nőre.

— Szerencsétlen ember, ne mozduljon — szólt Mária fojtottan. — Egy ujjcsavarintásra kilövel a sugár és akkor megvakul. Mielőtt még láthatna, már elsötétedik a szeme előtt minden.

Néhány pillanatig szótlanul néztek egymásra.

Most Mária erőiesen rászólt a katonára: — Ha ebben a pillanatban el nem dobja a fegyvert, elindítom a gépet.

A revolver csörömpölve a padlóra hullott. A katona bémultan állt a félelmetes gép előtt.

— Hallotta bizonyára társaitól, hogy mi történt ma délelőtti Helmuth mérnökkel — szólt újra Mária. — Az ő sorsára akar jutni?

Szigorúan csengtek a szavai, de kiértett belőlük a sajnálkozás.

— Kicsoda maga és mit keres itt? — kérdezte újból.

A katona megszólalt:

— Nincsen mit tagadnom. Azért jöttem, hogy elpusztítsam a gépet.

A hangja melegen csengett. Mintha finom bronzhangocskák kondulnának.

Mária csodálkozott. Elpusztítani?... Megörült ez az ember?... Ellopní: ezt még meg-

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsák, stb., ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

értené. De megsemmisíteni ilyen felbecsülhetetlen értéket. ...

Hosszan ránézett a katonára. Szép, magas ember. Arcán sugárzó intelligencia. Fekete szemében mély tűz. Hullámos barna haja kis-sé a homlokára hull. Érdekes: azelőtt sohasem figyelte meg az emberek külsejét. Ilyesmi nem érdekelt. És most hosszán, vizsgálva nézi ezt a katonát. ... A hangja, ez a mélycsen-gésű bariton is érdekelt. Azelőtt közömbös volt előtte, hogy kinek milyen a hangszíne-zete.

— El ne mozduljon az üveglap mellől — mondotta parancsolóan. — Egyetlen lépés és megvakul.

— Kezében az életem — hangzott az üveglap felől nyugodtan. — Azt tehet velem, amit akar.

Jörgensen Mária füle újra felfogta a csengő baritont. Most szerette volna, ha a férfi tovább beszél, érdekelt a hangja. Mintha muzika lenne. ...

— Parancsolom, mondja meg, mit akart itt?

— Elpusztítani a gépet.

— És miért kell ennek a gépnek elpusztulni?

— Mert szerencsétlenséget zudít az embert-ségre.

Mária meghökkent: a katona igazat mon-dott. A meteorit-sugár a legborzalmasabb fegyver, amit valaha emberi agy kigondolt. Őt is győztörte és most idegen szájából újra hallja.

— Tudja, hogy egyetlen kiáltásomra elfog-ják és egy óra múlva halott?

— Tudom.

— És? ...

— Nem félek a haláltól.

A nő csodálkozva nézett a férfire. Az értel-mes arc csupa dacos akarat. A tüzes szemek-ben is mintha vértanuk szent hite égne.

— Ön finn?

— Nem, francia.

— Ah, francia? Tehát ellenség?

— Nem a német nép ellensége! A gép el-lensége! A háború ellensége! Mindennek el-lensége, ami az emberi életet veszélyeztet!

Jörgensen Mária lesütötte a szemét. Mit fe-lleljen erre? ... Minden szava igaz. ... Meg-cáfolhatatlanul igaz. ...

— Ilyen emberek is vannak? Almodozók?

Rajongók? Aki előtt még mindig szent az emberi élet? Ebben a rideg korban még nem halt ki az emberiség?

Most már kezdte érdekelni a katona. Min-dent tudni akart róla.

— És hogyan jutott be ide? Tudtommal az őrséget alaposan megválogatták. Csupa meg-bizható ember. Lehetetlen, hogy kém vagy ellenség beforakodjék.

A férfi elmosolyodott.

— Egy hadsereg nem juthatna át a gyűrűn, de egyetlen ember, igen. Lehet, hogy az őrség egyik tagja feltűnően hasonlít hozzám és az őt elűnt. Talán annak a helyébe jöttem én. Vagy felmésztem a falon a tizedik eme-letre. Esetleg ma, hetek óta az épületben re-jtőzködöm és most előbújtam. Erről nem be-szélhetek, mert másvalakit döntenék bajba.

Különböző ez nem is fontos. Hagyjuk.

— Most mi történjék magával? Ha felfede-zik, senki sem menti meg a haláltól. És felfe-dezik, mert az őrség figyelmes lesz a munka-teremből kiszűrődő világosságra. Valaki be-nyithat és akkor elviszik magát. Az én szá-vam nem használ semmit. Engem is őriznek. ...

A francia semmi félelmet nem mutatott.

— Leszámoltam az étellel. Abban a pilla-natban, ahogy beléptem az épületbe, tudtam hogy akár sikerül a tervem, akár nem, meg kell halnom. Felkészültem a halálra.

Bukarestbe utazók figyelmébe!

HOTEL LUVRU

Strada Carol 4.
Victor'ei sarok. Főposta mellett

Teljesen átalakítva, új berendezés, modern comiort.
Hideg-meleg folyóvíz, fürdőszoba, telefon, lift.
UJ VEZETES ALATT. — Mérsékelt árak

KAYSER

egy világhírű, kiváló minőségű harisnya, valódi japán nyersselyemből szöve.

Amerikában (USA) az összes elegáns nők által előnyben részesül.

Egyedárusító Brassóban

CZINK ÉS VERZÁR

KAYSER

A „KIEGYENSÜLYOZOTT” BARNA KENYÉR

Meillere orvosprofesszor érdekes előadást tartott a párisi orvosakadémián a fehér- és barnakenyér különböző értékéről. A francia fehérkenyér — mondotta — „kiegyensúlyozatlan” táplálék, amelyben a keményítő van túlsúlyban, míg a „kiegyensúlyozott” kenyérnek keményítőn kívül szulfátanyagokat is kell tartalmaznia, továbbá olajokat, ásványi sókat, vitaminokat és az emésztést elősegítő fermentumokat. Ez a kiegyensúlyozott kenyér a francia barnakenyér (bis). Barna színe jó tulajdonságainak jele. A gabonamag tápláléereje csaknem teljes, mégis, ha a lisztbe nem keverünk kiegészítő anyagokat, tökéletlen, sőt veszélyes hatása kenyeret kapunk. Meillere professzor ezután felszólította a hatóságokat, hogy népszerűsítsék újból a régi Franciaország barna kenyerét, a hadseregben, az iskolákban és kórházakban vezessék be minél előbb a barnakenyér fogyasztását. A kedvező hatás nyomában mutatkozni fog a fiatal generáció gyorsabb növekedésében és a felnőttek egészségi állapotának megjavulásában. Az akadémia magáévá tette Meillere professzor javaslatait.

FLIT ROVARPOR

ELPUSZTITJA

a poloskákat, bolhákat és a hangyákat.
LEGYEK, SZUNYOGOK ÉS MOLYOK ELLEN A LEGBIZTOSABB SZER A HÍRES FLIT-FOLYADÉK

Amerikai tartós hajeltávolítás

Irta: **Várady Ilus**, a Bécsi Kozmetikai Iskola alapítónője

Nem akartunk ezzel a problémával külön foglalkozni, de nap-nap után igen sokan felkeresnek kérdéseikkel, miként távolítsák el tartósan a felesleges növekedő hajszálakat az arcról, karokról, lábokról, hátról, mellről stb. Amíg ugyanis a férfiaknál csak a láb, a kar, a hát és a mellszőröket lehet abnormálisnak tekinteni, addig a nőknél, eltekintve a hajszálaktól a fejen, a hónaljon és nemi szerveknél, mindenfajta hajnövekedés csúnya és éppen ilyenkor, nyáron, amikor a strandolás olyan nagy méreteket ölt, sokszor egyenesen kétségbejött.

Ezuttal szakszerűen kívánjuk ismertetni, milyen eljárásokat alkalmaztak eddig és alkalmaznak most is a szőreltávolítás terén.

Igen sok hölgy és férfi is elköveti azt a nagy hibát, hogy amikor először észreveszi, hogy tulajdonképpen inkább hasonlít egy gorillához, mint egy emberhez, első kétségbeesésében a borotvához nyúl. Ez igen nagy hiba. Mert ha bárhol a testen, vagy az arcon borotvával távolítjuk el a felesleges hajszálakat, akkor, nemcsak hogy sokkal sűrűbben és egyre gyorsabban nőnek ki újra, hanem egészen el is tűskésednek.

Ennél a módszernél valamivel jobb, ha a természetellenesen növekedő hajakat depilatóriummal távolítjuk el. Ezt igen könnyen saját magunk is elkészíthetjük. Adunk is egy pár receptet. Így, ha 200 gramm calciumsulfidot összekeverünk 100 gramm cukorral, 100 gramm vízzel, 100 gramm keményítővel és ezt a keveréket parfümözzük 3 gramm citromolajjal és 1 gramm kámforsó olajjal, akkor egészen jó hajeltávolító szert kapunk. Éppen így a híres keleti hajeltávolító kénmáj a kén-kalcium, calciumcarbonát és szén összekeverése által történik. De igazán nem érdemes, hogy magunk kínlódjunk az elkészítéssel, amikor minden patikában, drogériában vagy kozmetikai szalonban eléggé jutányosan megkapjuk a kénes hajeltávolító port. Az elnevezésekre ne sokat adjunk és nyugodtan vehetjük a legolcsóbbat, mert a lényeg mindig ugyan az, éppúgy a használati eljárás. Ez a következő. Megfelelő mennyiségű port egy kis víz hozzáadása által péppé lágyítunk és ezt a pépet a szőrös felületre ujjainkkal, vagy egy kis falapátocskával segítségével felkenjük. Most ezt aszerint, hogy erős-e a haj, vagy még gyöngébb, 10—20—30 perc múlva tiszta vízzel lemossuk. Ha nagyon gyulladtnak találjuk utána a bőrt, akkor alkalmazhatunk ecetes borogatásokat. A pépes anyag kénje a szőrt elkatrészeire bontja és péppé változtatja, s így ha vízzel lemossuk, eltűnik a szőr is a bőrről. De itt is az baj, hogy miután a hajgyökér nem lett eltávolítva, nem sokára jelentkezik az utánanövés és bizony az utánanövés esetében egyre sűrűbb és erősebb lesz. De mindenesetre egy pár napra, esetleg még egy hétig is eltávolítottuk a felesleges és csúnya szőröket s mehetünk fürödni, mutatkozhatunk a strandon anélkül, hogy ujjal mu-

tatnának utánunk.

Nem ártalmas egy cseppet sem, ha csak nagyon kevés hajszálról van szó, ezeknek csipesszel való eltávolítása.

Sokan egy gyertya lángja fölé tartják a karukat és lábukat s lepörzsölik a felesleges növekedő hajszálakat. Ez nem sokat ér és amellet meg lehetetlenül veszélyes. Hasonló eljárás az izzóvá melegített dióhéjakkal való ledörzsölése a hajszálaknak.

Mások Bimstejnnel dörzsölik le a hajukat. Nagyon lassu módszer és csak ott vezet sikerhez elég rövid időre, ahol még aránylag gyenge a hajnövekedés.

Az amerikai tartós hajeltávolításnak az az igen nagy előnye, hogy egészen természetes eljárás. Nem járhat semmiféle bőrsértéssel, sőt a kozmetikai hatása is igen jó. Mindjárt az első kezelésnél akármi-lyen erős és elhanyagolt növekedő hajnál az eltávolítás hosszabb időre történik és esetleges megismétlések esetén mindig hosszabb és hosszabb időre következik be a hajszálak kimaradása, amíg minden-nemű utánanövés idővel teljesen kimarad. A közben mutatkozó utánanövésnél a hajszálak egyre ritkulnak és gyöngül-nek. Ezt az eljárást minden nő házilag kényelmesen elvégezheti maga is, tehát elmaradnak a drága és helyhez kötött kezelések. A szer maga egészen ártalmatlan anyagokból van összetéve. Ha tud-nók, készséggel adnók, a receptet, de miután ez a szer amerikai specialitás, nin-csen módunkban a pontos összetételével

szolgálni. Növényi és állati zsíradékokból áll. Teljesen mentes mindenféle rossz-szagu kénés anyagoktól, és arzéntől, a mely utóbbinak a jelenléte főleg az in-diában használt szőrtelenítőszeret an-nyira egészségételené teszi. A hindu nők rövid életkora, akiknek a ritus szerint a hajszálakat állandóan el kell távolítani-ok nemcsak az arcról, karokról, lábokról, sőt olykor még a fejről is, hanem a hó-nalról és a nemi szervekről is, kora fia-talságuktól kezdve már arzénmérgezé-sekben szenvednek és bár a szervezet va-lahogyan megszokja ezt az egyébként állandóan fiatalító hatású mérget, mégis arra való tekintettel, hogy igen gyöngén táplálkoznak, elég korán lesznek az ál-dozatai.

Akinek sok pénze és ideje van, annak a részére igen ajánlatos a szőrszálaknak, illetve ezek gyökereinek (pupilláinak) vil-lamos árammal való kioltása. Ma már igen fejlett technikával csinálják ezt egyes szakorvosok, de mindennek dacára nagyon hosszadalmas eljárás ez és amíg a szakorvostól igen nagy rutint igényel, addig a páciens türelmét és idejét is nagy próbára teszi ez az eléggé fájdal-mas kezelés.

A Röntgen-kezelés a szőrök kiirtására abszolút veszélyes, mert a Röntgen-suga-rak nemcsak a hajszálak gyökereit, ha-nem az alsó bőrszöveteket is kiölik egy-idejűleg, aminek a hatása bizonyos idő múlva igen csúnya forradásos elváltozá-sokban mutatkozik a felső bőrről.

Kozmetikai szerkesztői üzenetek

M. V. Kérjük a levelét máskor egészen pontosan címezni: Ilse Várady, Wiener Kosmetischule, Wien, I. Kärntnergasse 21. Azért fontos ez, mert másképpen a posta nem kézbesíti a szükséges gyors-sággal és esetleg csak hetek múltán kap-juk kézhez. Kivételösen kényesebb kér-désekben levélben is válaszolunk, ha a pontos címet megadja és egy nemzetközi válasz-coupon tesz bele a levelébe. Ilyent minden postahivatalnál kap.

Tanárnő, Kolozsvár. A modern kozme-tikában akkora szerepet játszó hormono-kat különböző állatok nemi mirigyeiből állítják elő. De csak a név új, a lényeg a régi. A népgyógyászat már régen ismeri kitűnő hatásukat és tessék egyszer utá-nanéznetni, miként tülekednek a vágóhi-don a mészárosok a frissen levágott bika hormonjaiért. A jó gazdaasszony már ré-gen tudja, hogy például a lábbadozó be-tegnek olyan levest kell főznie, amely-ben nemcsak egy jó öreg kakas lőtt meg, hanem még bikaharmonok is bele vannak főzve. Emellé azután háromszoros zold-szelet tesz, ami sok vitamint ad. Így ké-szül a kitűnő vitamin-hormon leves. Tes-sék ezzel, hölgyeim, megpróbálni egy hétig, egy hónapig, akinek hogyan enge-di a zsebe, majd meglátják, milyen hatá-sa lesz. Tekintettel arra azonban, hogy nin-csen mindenkinek ideje és pénze ki-

járni a vágóhidakra, egy pár nagyvállal-at berendezkedett a kormontenyésztés-re. A legnagyobb közöttük egy olasz cég, amely állandóan százával tartja a legki-tűnőbb fajbikákat és vágatja le őket. Miután frissen nem sokáig állanak el az állat nemi mirigyei, megszáritják és por-alakban feldolgozzák, hogy azután így kerüljenek az egész világon a gyógy-szertárak által forgalomba. Újabban azon-ban nemcsak a bikák, hanem halak és másfajta állatok nemi mirigyeit is fel-dolgozzák. A híres kozmetikai hormon-krém szintén ugy készül, hogy az alap-krémbe megfelelő hormon-kivonatot dol-goznak bele. Ez azonban igen nagy ne-hézségekkel jár és Európában alig isme-rünk egy pár erre a célra berendezkedett specifikus laboratóriumot. Ezeknek a berendezése olyan nagy összegeket ígé-nyel, hogy még a kamatot is alig hozzák meg. Miután a valódi hormon így na-gyon drága, a hormonkrém név alatt for-galomban levő krémekben nyugodtan merjük állítani, minden van, csak hor-mon nincsen. Az igazi hormon-krémeknek öregedő arcbőrökre és az öregedés korai jelenségeinek eltüntetésénél olykor igen gyors és radikális eredménye van.

Erzsike: Nagy szerencse, hogy a napsu-goraknak maguknak erősen fertőtlenítő erejük van és éppen ezért nyugodtan le-

feküdhetik a strandhomokba akárhol. Természetesen, amíg valami nedvesség van benne, akár a talajból jön ez, akár egy éppen akkor felkelt emberi testtől, nem szabad odaülni. Az első esetben könnyen kaphat reumát, a második eset-ben a nedvesség átvihet bármilyen beteg-séget.

Várady hölgy. Ön azt írja levelében, hogy ezt az üzenetet így cimezzük: „vá-radi mérgeszálak”, de mi egy hölgyet még akkor se fogunk megsérteni, ha saját ma-ga akarja hecből. Sokkal komolyabbak a mi elgondolásaink és sokkal alaposabb tanulmány előzi meg minden egyes vá-laszunkat, minthogy még csak viccből is elvicceljük a dolgot. Nyugodtan mer-jük állítani, hogy a mai hölgy életében semmi sem játszik olyan nagy és döntő fontosságot, mint éppen a testápolás. Az ön speciális baja, hogy már tíz éve bo-rotválja a lábait a csúnya szőrszálak el-len. Éppen fentebb írjuk meg, hogy ed-dig a legjobb módszernek tartjuk a tartós amerikai hajeltávolítást, amely egy prä-paratumon mulik, amit minden nő maga is alkalmazhat. Ha megírja a pontos cí-met, kivételösen közölni fogjuk a beszer-zési forrást. Nyilvánosan azonban ezt nem tesszük, mert nem a mi hivatásunk va-lamilyen cégnek itt reklámot csinálni. Ilyesmit az illető cég a lap kiadói hivatá-lával kell, hogy elintézzzen és akkor hir-dethet az újságban.

Gazdálkodónő, Nagyborosnyó. Ha leá-nyát kozmetikára akarja taníttatni, ak-kor tessék egyenesen a következő címhez fordulni: Wiener Kosmetischule, Wien, I., Kärntnerstrasse 21. Magyar levelezés és magyar oktatás.

Esperesné, Háromszékmegye. Az igaz, hogy a kerti munka nagyon nemesít és igen egészséges. Hogy azonban a kezet eldurvitja, ezt nem írjuk alá. Ugyanis ha közvetlen minden munkálkodás után — és ez vonatkozik mindennemű testi munkára, vonatkozik az összes gazdasz-szonyokra — tessék a kezet ápolni. Ez az ápolás elsősorban a kéz tökéletes meg-tisztítását kívánja meg, ami gyorsan és alaposan elvégezhető akármi-lyen korpá-val. Ezután tessék a kezeket bekrémez-ni, vagy beolajozni. Ezután jön a kéz és az ujjak masszírozása. Ezt minden bi-zonnyal szakember jobban csinálja. De minden kis székely faluba nem teleped-hetik le egy kozmetikus, mikor még a városokban is alig akad egy valamirevaló kozmetikai intézet. Így tessék szépen az ujjacskaikat legalább öt percig húzogatni, mintha minden egyes ujját és kezét meg akarná hosszabbítani. Ha azonban már nagyon eldurvultak a kezei és a kezének a színét is igen nem-finomnak találja, ak-kor tessék lefekvés előtt alaposan bedör-zsölni az egész kezet és az ujjakat s bő-glacékesztyűt éjjelre ráhuzni. Ezt a mű-veletet azonban csak legfeljebb minden második este szabad csinálnia, mert nem tesz valami jót, ha sokára és gyakran tel-jesen elzárjuk a levegőtől a bőrünket. Reggelenként nem árt, ha kamillatea gő-

ze felé tartja, a kezét legalább tíz percig és azután nem vízzel, hanem a kamilla-tea levélével mossa meg őket. Ez a kamillatea-gőzölés mindenféle arcnak igen jól tesz.

Tilkárnő, Gyulafehérvár. Ünnel azt tanácsolja a barátnője, hogy erősen lefogó melleit operáltassa meg. Mi őszintén vagyunk. Csak akkor vagyunk operációk mellett, ha már a természetes eszközökkel dolgozó kozmetika teljesen csődöt mond. Levelemből nem látjuk egészen részletesen, hogy csak átmeneti állapot-e, vagy krónikus jelenség ez Önénél. Legyen szíves egy jó fényképet küldeni nekünk a felső-testéről s egyben közölje velünk, volt-e már gyermeke, milyen betegségeken ment keresztül, rendes-e az emésztése, mivel táplálkozik főleg és hogy milyen testmozgásokat végez? Volt-e valami nagy bánata az utóbbi időben? És igen fontos tudni, hogy szenvedett-e már az édesanyja is hasonló szépséghibában? — Mindezt igen fontos tudnunk. Ezek birtokában megbeszéljük a dolgot a Wiener Kosmetischule egyik tanárával, aki Bécs egyik legjobb kozmetikai operatőre.

Hadiemlék. Tetoválásokat aránylag elég könnyen el lehet távolítani. Természetesen saját maga ezt nem végezheti. — Éppen ezért nem is adunk erre való utasítást. Nem akarjuk, hogy esetleg vérmérgezést okozzon magának. Megfelelő szakorvost csak levélben ajánlhatunk, ha a pontos címet közli. Az orvosi etika ugyan

is mindennemű közvetett vagy közvetlen nyilvános orvosi reklámot elítél és üldöz.

Fekete Lajosné, Páris. Emailmaszkot lelkiismeretes kozmetikus többé nem csinál. Ez a bőrt teljesen tönkretesz. Mi láttunk nemrég, az aggnők házában egy volt híres színésznőt, aki még hetvenéves korában is szerepelt akart. Szegény, mert akkor még nagyon sok pénze volt, megkísérelte az arc megfiatalítását mindenféle nem természetes utakon és mindent megpróbált, aminek a hirdetését olvasta. Így sikerült két év alatt annyira tönkretennie magát, hogy többé emberek közé nem mehetett. Erre a meglevő vagyoniát átadta egy ilyen aggkori házának haláláig tartó ellátás fejében. Az egymásután következő és rosszul sikerült műtétek következtében, meg az utána jövő hirdet párasi emailmaszkok alkalmazása után egészen pergamentszerű bőrt kapott, amely elveszítette teljesen mindennemű mimikáló-képességét és mostan, ha nevet, úgy néz ki, mintha sírni akarna és ha sír, mintha nevetne. Rettenetes. Ezzel szemben két év alatt gondos állandó szakszerű kezeléssel még a legöregebb arcnál is feltűnően szép sikereket lehet elérni. Természetesen, ha egyidejűleg megfelelő diétát is betart és amellet a test gimnasztikáját sem hanyagolja el. Szép, harmonikus testformákat legjobban a „Savage”-masszázsval érhet el. Ez nem kézi masszírozásból áll, hanem egy Amerikában ezelőtt öt évvel felfedezett gép végzi.

**Reklámmal
bepuderezhetik-e
magukat?**

Még a leghatásosabb propaganda sem győzheti meg Önöket valamely puder minőségéről. Más utat választottunk és a nagyszerű eredmény igazolt bennünket. Ne szavak és ne képek tegyék gyártmányainkat közkedvelté, hanem cikkeink maguk. Most is hasonlóképen járunk el.

**Felajánlunk vevőinknek
egy darabot „NAIADA”
új szappanunkból és egy
dobozot „NAIADA”
csodás puderünkől,
összesen 20 lejtért.**

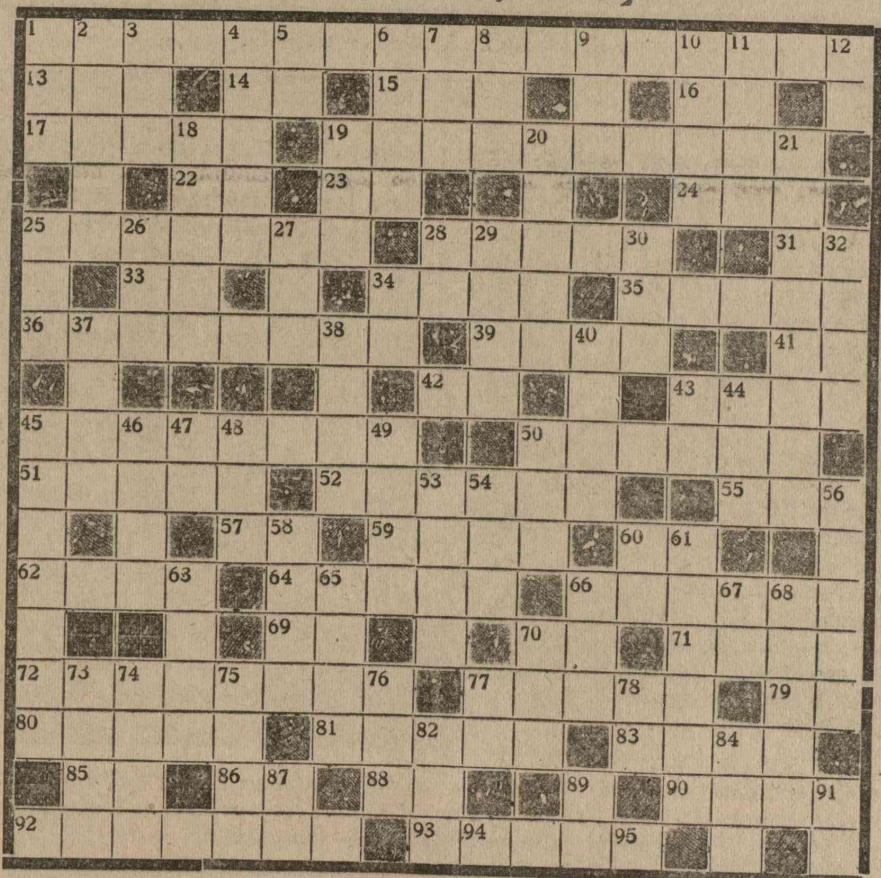
Csak egyszer lesz alkalmuk vevőinknek mindkét tárgy megvásárlására mindössze 20 lejtért. Jövőben mindkét cikk forgalmi ára külön-külön 20 Lei lesz. A „NAIADA” új puder biztosítja az arc bőr frissességét, mely minden embernek oly kedves, míg a „NAIADA” szappan kellemes illatával és bőséges habjával fogja vevőinket meghódítani. Csak egyszer kínálkozik e rendkívüli alkalom, mellyel bevezetjük különleges csomagoláshoz új gyártmányainkat és meg vagyunk róla győződve, hogy kiváló minőségük elragadtatja vevőinket.

Naiada

Legrain

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Vízszintes: 1. Világhírű magyar utazó, Tibet első európai felfedezője, kinek tibeti nyelvtana és szótára lehetővé tette a későbbi tibetkutatók munkáját (1784—1842). 13. Csapadék. 14. Kettős mássalhangzó. 15. Kukorica — természetrajzi neve (. . . Mays). 16. Gyakran fölcserélt betűk. 17. Kartágói tengerparány, ki (Kr. e. 470.) Afrika nyugati partját körülhajózta s egészen Sierra Leoneig pun gyarmatokat létesített. Utjának jelentését a kartágói Baal-templomban függesztette ki. 19. A hajózás első ismert kifejlődött, kiváló tehetségű nép, mely a Földközi-tenger egész mellékét végighajózta, sőt rendszeres hajóforgalmat folytatott a Gibraltári-szoroson túl is. (Kr. e. 2000—800.) 22. Rangjelző. 23. Holt képző. 24. Vissza: zamatot. 25. Normann főnök, aki a Farör-szigetektől 860-ban Islandba a jutott s így felfedezte ezt a szigetet a későbbi kivándorlók számára. 28. Normann főnök, a „vörös”, aki a 876-ban Gunbiontól felfedezett Grönlandban 986-ban megtelepedett. Leif nevű fia már az akkor Vinland nevű Kanada partjára is eljutott. Fzidőben egyes islandiak már Hvítamannlandig (Karolina) hatoltak előre. A grönlandi telep a 14. században pusztult el. 31. Azonos betűk. 33. Tojás — németül. 34. Kellő szám. 35. Hatalmas ázsiai vidék, hol az első európai hó-

ditó Nagy Sándor volt. Utána legközelebb 1800 évvel utóbb a portugálok jöttek. 36. Nagy Sándor hajóhadparancsnoka, ki az Induson lehajózva, az Indiai óceánhoz ért és kikutatta az indiai part egy részét. 39. Portugál hajós, aki a Biaz-tól (1487.) körülhajózott Jöreménység fokán túlhaladva, 1492-ben kikötött Calicutban, felfedezve India tengeri útját. 41. Azonos betűk. 42. Magatok. 43. Velencei utazó (1256—1323.), ki atyjával és nagybátyjával Kublai kánnal járt és általa méltóságra emeltetve, bejárta Kínát, Kó-kinkínát, Szumátrát, Ceylont és csak 24 év után tért vissza. Utját genovai fogságban mondta tollba 1298-ban. 45. Kiváló tengerész, aki törhetetlen erővel harcolta ki, hogy a spanyol uralkodóktól hajókat kapjon az indiai nyugati út felfedezésére. 1492 október 12-én kikötött Guanahani (általa elnevezve San Salvador, ma Watling) szigeten s ezzel felfedezte Amerikát. Utóbb az Orinoco-torkolatnál Amerika kontinensén is kikötött. Élete végéig azt hitte, hogy a Földet részben körülhajózva, Indiába jutott (ez először 1519—1521. Magalhãesnek sikerült). 50. Nemes conquistador, ki Közép-Amerikán áthatolva, először látta meg a Csendes óceánt. Kivégezték 1517-ben. 51. Nagy magyar ázsiautató, ki érdemeiért az angol sir címet kapta. 52. Le Testu

(16. sz.) és Godinho (1601.) nyomán 1606-ban felfedezte az Ausztráliától északra fekvő, róla nevezett tengerszoros. 53. Zudit. 57. Boa része. 59. 17. sz.-i utazó, ki Ibn Batuta (1352.), Leo Africanus (15. sz.), Cono és Behaim (1486.) és más atrikakutatók példáját követve, jelentős felfedezéseket tett. Loboval együtt a Kék-Nilus forrásvidékén. 60. Kötőszó. 62. A tudományos földrajzi felfedező utazás első nagy alakja, Oceánia nagyrészenek felfedezője, az első jelentős antarktisztutató (elesett 1779. az általa felfedezett Hawai-szigeteken). 64. Amerikai utazó, ki 1909-ben felfedezte az Északi Sarkot. 66. Kiváló portugál herceg, jelzője „Tengerész”, Afrika egyik legjelentősebb felfedezője (15. sz.). Az ő rajai fedezték föl Madeirát, az Azori- és Zöldfoki szigeteket és Szenegambiát. 69. Állattakás. 70. És — latinul. 71. Olasz folyó. 72. Kiváló norvég sarkutazó, 1911 december 14-én felfedezte a Déli Sarkot, 1929-ben átrepülte az Északi Sarkot és 1928 nyarán bajtársi önzetlenségének áldozata lett. 77. Angol sarkutazó, a VII. Edvárd-fensík felfedezője. 1912 januárjában a Déli Sarkon járt és visszatérében elpusztult. 79. Azonos betűk. 80. Magyar utazó, ki 1602-ben Perzsiában tett utazást. 81. Angol afrikautazó (18. sz.), Abesszinia tehetséges felfedezője. 85. El. 85. Taszit mássalhangzó. 86. Kutya. 88. Fém, melyet a föníciaiak Britanniából szállítottak. 90. Kikötőgát. 92. Kiváló angol afrikautazó, ki megtalálta Livingstonet (1871.), a Kongó-probléma megoldója (1776—77), Kongó gyarmatosítója (1879—82), felfedező uton kutató (1882—84), Emin pasa főlzabadiója (1889.). 93. Senecanál a világ végeként említett sziget. (Ultima. . .)

Függőleges: 1. Lóhaj. 2. UK. 3. Bankmegrohanás. 4. Hangzó. 5. Kötőszó. 6. Rögzítőeszköz. 7. Vissza: új — idegen összetételekben. 8. Modern. 9. A dohányos. 10. Tár. 11. Portugál utazó, ki 1487-ben elsőnek hajózta körül a Jöreménység fokát († 1500-ban hajótörésnél). 12. Korhol. 18. Zenit ellenpontja. 19. Takar. 20. Puhány. 21. Hirtelen kilátszik. 25. Dél — kínaiul (. . . king). 26. Istennő — latinul. 27. Harag. 28. Igeköti. 29. Ó. 30. Hiány. 32. Realitás. 34. Az — németül.

37. Vissza: tóga franciául. 38. Visza tejtermék. 40. Francia, belga, holland folyó. 43. Ólom vegyjele. 44. Azonos betűk. 45. Diadalokról híres jugoszláv város. 46. Teljesít. 47. U. I. 48. Abc része. 49. Vissza: ipa. 50. Sebezhetetlenségben van. 53. Ritka — angolul, franciául. 54. Király idegen nyelven. (Vagy: F. . . tag). 56. Tartók. 58. Ipa. 60. Hélium vegyjele. 61. Anatómus — németül. 63. Hatalmas ázsiai ország, számos fölfedező ut célja. 65. Vissza: beléje. 66. Vissza: Ochock eleje. 67. Azonos betűk. 68. Vissza: tartózkodni. 70. Macedóniában van. 73. Sakkiadal. 74. Vissza: ügyletkötés. 75. Vissza: figyeld. 76. Sorszám — idegen rövidítés. 77. Scilicet rövidítése. 78. Mult idő ragja. 82. Hosszadalmas. 84. Huz. 87. Igeköti és rag. 89. Hamis. 91. Előidéző. 94. Hidrogén vegyjele. 95. Kérdőszócska. Megfejtésül beküldendő: 1, 45, 64, 72, 77.

★

A B. L. 1934 július 15-én megjelent számában közölt keresztrejtvény megfejtése a következő:

Vízszintes sorok: 1. A rikai brit birtok. 17. Kilimandzsáró. 21. Ares. 31. Stanley. 39. Neonfény. 41. Szent Ilona. 47. Kicsapni. 52. Talon. 54. Antikok. 56. Okozatos. 61. Nilus. 83. Egyiptom. 67. Laguna. 69. Kairó. 75. Szágo. 77. Fölvon. 80. Szudán. 84. Fokföld. 86. Algir. 91. Ruhák.

Helyes megfejtést küldtek be: Schlett Piroska, Neumann Miklós, Kőszegi Piroska, Ajtai Árpád, Lenárd Ferenc, Kuligovszky Béla, Gidály Bandi, Szabó Margit, Resch Viktor, ifj. Göllner Béláné, Büchsenpanner Emil, Tób Zsigmond, Ajvász Andor, Makkai Kálmán, Járay Mártonné, Kiss József, Pálmai Béla, Benedek Judith, Szabó László, Fodor Pál, Szigethy Péter, Zsigmond Imre, Varga Endre, Ratiu Leontina, Horváth Ica, Márton Ferenc, Pünköszt Erzsébet, Princz István, Hadnagy Jolán, Köhne Imre, Pál András, Límó László, Zudor Jolán.

E heti nyereménykönyveinket sorsolás útján a következők nyerték:

1. Kőszegi Piroska, 2. Resch Viktor, 3. Szigethy Péter.

AUTO ÉS MOTOR

Fantasztikus ejtőernyő kaland

hőse volt Jevdokimoff orosz pilóta, aki 8100 méterről ugrott le és teljesítménye — új világrekord!

Leningrád, július 28.

Jevdokimoff pilóta a napokban 8100 méter magasságból ejtőernyővel leugrott és ezzel új világrekordot állított fel. Ugrásának érdekes részleteiről számol be. A pilóta már március óta készült vakmerő kísérletére. A repülés és a leugrás alatt oxigénbelegzőgépet vitt magával. Amikor a kétüléses repülőgép 8100 méter magasságra emelkedett — mondotta az újságíróknak Jevdokimoff — nagy kört irtunk le a repülőtér felett. Ekkor az idő hirtelen megváltozott és felhők tették lehetetlenné a tájékozódást. Kiugrottam a gépből s csakhamar

légi örvény ragadott magával, úgyhogy fejjel lefelé zuhantam mintegy 3000 métert.

A zuhanás első 400 méterén át nagy se-

A 725 km. GAZDÁJA

Agello olasz repülőfőhadnagy, aki világrekordot jelentő — sebességet ért el a Garda tó felett.

bességgel forgatott a légörvény maga körül. Mintegy 5500 méter magasságban lehettem, amikor áthatoltam az első felhőrétegen. 4000 méternél ismét felhőkbe kerültem és 500 métert zuhantam felhőktől körülvéve. Ekkor

letéptem magamról a védőálarcomat és a szemüveget, hogy jobban lássak.

Jevdokimoff csak mintegy 700 méternyire a föld felszínétől bukkant ki ismét a felhők közül. Mint elmondotta, rendkívüli megerőltetésbe került, hogy előre kidolgozott terve szerint csak a leugrás utáni 142. másodpercben nyissa ki az ejtőernyőt. A földtől mintegy

200 méterre meghúzta az ejtőernyő zsinórját, amire az ernyő azonnal kinyílt.

Jevdokimoffnak nagy szerencséje volt és simán leszállott egy mezőn. Az ugrás után kijelentette, hogy teljesen jól és frissen érzi magát, csak aludni szeretne.

Az orosz pilótának hallatlan lélekjelölése volt! 7900 métert zuhant anélkül, hogy az ernyőt kinyitotta volna! Az ejtőernyő kis hibája és menthetetlenül vége.

A fasiszta Olaszország útmérlege

most készült el. Az olasz központi mérnöki hivatal kimutatása szerint Mussolini Olaszországa 12 éves fennállása alatt 8652 km utat dolgoztak át és javítottak meg. 1120 km. katonai utat adtak át a polgári forgalomnak, 525 km. országutat, 1143 km. megyei utat, 3844 községi utat és 436 km. autótutat építettek ujonnan.

160 km

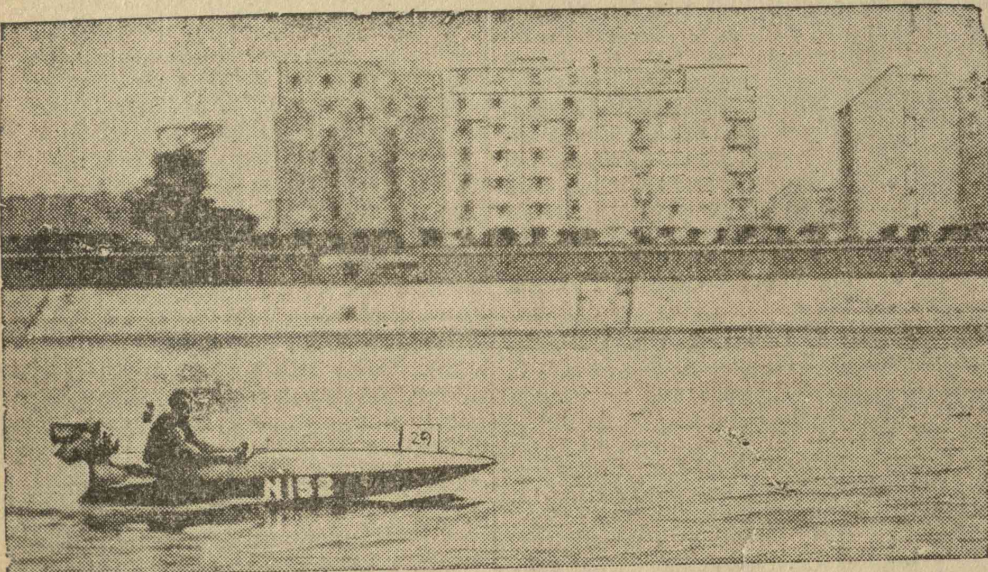
sebességet ért el az új magyar sinzeppelin

Kaposvár, július 28.

Nagy sikerrel próbálták ki Dombóvár és Gyékényes közt a MAV sinzeppelinjét. A próbaut alkalmával a sinzeppelinen a kocsit készítő Ganz-gyár szakértői ültek. A sinzeppelin nyílt pályán 160 kilo-

méteres sebességet ért el és átlagos sebessége 110 kilométer volt. Délután 5 órakor érkezett a sinzeppelin a kaposvári pályaudvarra, ahol többszáz főnyi tömeg várta nagy érdeklődéssel a nagyszerű, érdekes külsejű járművet.

A MAGYAR LUKAVETZ

nagy sikerrel szerepelt az amerikai versenyeken. Oldalmotoros motorcsónakjával most a budapesti Dunapertényen is győzött.

Tíz utas szörnyű tűzhalála a ki-gyulladt autóbuszban

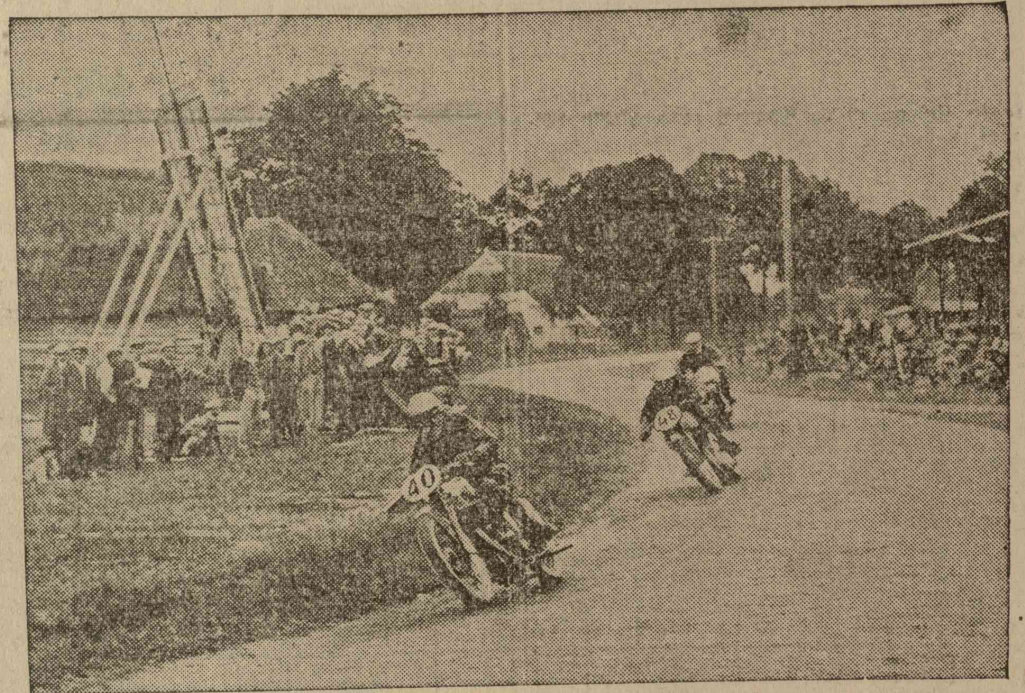
Newyork, július 28.

Egy autóbusz, amely 40 kirándulót vitt a Sing-Sing fegyház sportversenyére, hazafelé-utjában teljes sebességgel neki ment egy faraktárnak. A motor fölrobant és lángok borították el a kocsit, a melyből már nem tudtak menekülni az utasok. Tíz utas a lángokban lelte halálát, husz súlyos sebesültet kórházba szállítottak, míg tizen könnyebb sérüléseket szenvedtek. A lángoló autótól tüzet fogott a faraktár is és teljesen megsemmisült.

Társalgás az utcasarkon tilos! — Portugáliában...

ahol most készül az új törvényjavaslat a járókelőknek szigorú szabályokat írva elő. Így azokat, akik az utcasarkon csoportosulva beszélgetnek vagy társalogva haladnak át az uttesten — a helyszínen megbüntetik.

LENDÜLET A KANYARBAN!

A gyakorlott motorkerékpár-versenyzők a kanyarodóban is alig csökkentett nagy sebességgel, remek beállítással siklanak át. A motorversenyek talán legizgalmasabb jelenetei játszódnak le a — kanyarban.

Uj repülőgépmodellt akartak kipróbálni a gbelli repülőtéren, de lezuhan!

Prága, július 28.

A gbelli repülőtéren új repülőmodellt akartak kipróbálni és pedig az Aero cég által szerkesztett egészen fémből készült egyfedelű gépet.

A gép, röviddel a start után, eddig még ismeretlen okból lezuhan és a vasuti vonal közelében álló fára esett. A repülőgép teljesen összetört, a pilóta pedig láb- és bordatörést szenvedett, úgy, hogy kórházba kellett szállítani.

Eddig két halottja van a 2000 kilométeres német autóversenynek

Lipce, július 28.

A kétezer kilométeres autóversenyen két súlyos baleset történt. Werner Schmöcker berlini versenyző Lipce területén egy kanyarodóban fölborult kocsijával és olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a kórházban meghalt. Haberstadt közelében Brandstädter lipcei versenyző járt szerencsétlenül és az ottani kórházban belehalt sérüléseibe.

Iráshiba

Az unokaöccs autóturára megy. Néhány nap múlva táviratot kap a nagybácsi:

„Küldj azonnal tizezer lejt a megadott címre”.

A nagybácsi elküld ezer lejt és azt írja mellé:

„Kedves öcsém! Allandóan visszatérő súlyos iráshibára kell figyelmeztetéselek. Az ezres számot mindig csak három zéróval írják!”...

RÁDIÓ-ÉLET

A hét rádió-műsora

VASARNAP, JULIUS 29.

BUKAREST. 13: Hírek, hglem. 13.45: Dal-
hgv. 14.40: Hglem. 18: Román zene. 19.05:
Tánczene. 20.30: Irodalmi előadás. 21: Heti-
szemle. 21.15: Dalhgv. 21.40: Rádiózenekar.
22.20: Sport hírek. 22.30: Szórakoztató hgv. 23:
Rádióújság. 23.30: Zeneközvetítés.

BUDAPEST. 10.15: Hírek. 11: Istentisztelet.
12.15: Görög kat. istentisztelet. 13.30: Cigány-
zene. 15: Hglem. 16: Mezőgazdák órája. 16.45:
Jazz, két zongorán. 18: Katonazene. 19: Utle-
írás. 19.30: Szalonzene. 20.30: Zágon István vi-
dám csevegése. 21: Szédő Miklós hallgv. 22.30:
Gordonkahgv. 23: Jazz.

BÉCS. 11.15: Reggeli hgv. 12.20: Szimf. hgv.
13.30: Szórakoztató hgv. 18: Délutáni hgv.
21.05: Strauss-tól Lehárig. 23.20: Esti hgv. 0.30
—2: Tánczene.

HÉTFŐ, JULIUS 30.

BUKAREST. 13: Hglem. 13.45: Hírek, hg-
lem. 14.40: Hglem. 19.05: Szórakoztató hgv.
20: Előadás, rádiózenekar. 21: Előadás. 21.15:
Kamarazene. 21.45: Antológia. 22: Dalhgv.
22.30: Hegedűhgv. 23: Rádióújság. 23.30: Zene-
közvetítés.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11:
Hglem. 13: Déli harangszó. 13: Zongora-
ének. 14.30: Szalonzene. 16.30: Diákok félór-
ája. 17: Csevegés. 17.45: Hírek. 18: Budapest fővá-
ros zenekarának hgv. 19.15: Előadás. 19.45:
Cigányzene, előadó-est. 22: Hglem. 23.10: Vo-
nóshármas. 0.15: Budapest augusztusban. Né-
met előadás. 0.25: Dzszz.

BÉCS. 12.30: Svájci paraszttzene. 13: Déli hgv.
14.10: A déli hgv. folyt. 18.05: Délutáni hgv.
Hglem. Bécsi zene. 19.15: Wagner: „Tristan és
Izolda” c. operája. 0.20—2: Tánczene.

KEDD, JULIUS 31.

BUKAREST. 13: Hglem. 13.45: Hírek, hglem.
14.40: Hglem. 19.05: Könnyű zene. 20.30: Elő-
adás, hglem. 21.15: Szimf. hgv. 22: Antológia.
22.15: A szimf. hgv. folyt. 23: Rádióújság. 23.30:
Könnyű zene hglem.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11:
Hglem. 13: Déli harangszó. 13.05: Könnyű ze-
ne. 14.30: Cigányzene. 17: Uti elbeszélések fia-
loknak. 17.45: Hírek. 18: Hglem. 19.10: Pe-
őfi-versek. 19.30: Zenekari hgv. 20.30: Kis
rádiószínház. 21.20: Liszt Ferenc emlékünne-
p. 22.50: Hírek. 23.10: Cigányzene. 0.10: Liszt Fe-
renc-művek zongorán.

BÉCS. 12.30: Alpész dalkok. 13: Déli hgv.
14.10: A déli hgv. folyt. 17.15: Gyermekek ze-
néje hglem. 18.55: Dalkok. 20.35: Szórakoztató
hgv. 21.15: A bécsi szimf. hgv. 23.40: Esti hgv.
0.50: Tánczene.

Szerda, augusztus 1.

BUKAREST. 13: Hanglem. 13.45: Hi-
rek. 14.40: Hanglem. 19.05: Román zene.
20: Előadás, rádiózenekar. 21.15: Hegedű
hangv. 22: Dalhangv. 22.30: Mondák, da-
lok, áriák. 23: Rádióújság. 23.30: Zene-
közvetítés.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Hanglem. 13: Déli harangszó. 13.05:
Balalajka-hangv. 16.30: A diákok fél-
ór-ája. 17: Tésztareceptek. 18: Dalkok gi-
tárkísérettel. 18.35: Elbeszélés. 19.10:
Viola d'amour. Hangv. 19.30: Liber
Endre polgármester beszél. 20.25: Opera-
áriák. 21: Külpolitikai szemle. 21.15: Bu-
dapest székesfőváros zenekarának hgv.
23.45: Dzszz. 0.20: Cigányzene.

BÉCS. 13: Déli hangv. 15.10—16.30: Is-
mert művészek hanglem. 17.15: Táncze-
ne. 19: Hangv.-óra. 20.45: Szórakoztató
zene. 23.50—2: Éjszakai zene.

Csütörtök, augusztus 2.

BUKAREST. 13: Hanglem. 13.45: Hi-
rek, hanglem. 14.40: Hanglem. 19.05:
Nemzeti zene. 20.15: Előadás. 20.45: Puc-
cini „Tosca” c. operája.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Hanglem. 13: Déli harangszó. 13.05:
Magyar dalkok és tárogató szolo. 14.30: A
postások hangv. 17: Orvosi előadás. 17.45:
Hírek. 18: Zongorahangv. 18.40: Cseve-
gés. 19.15: Tánczene. 20: Csevegés. 20.35:
Az Opera zenekarának hangv. 21.10: Ci-
gányzene. 23: Hírek. 23.20: Hanglem.
24: Vonóshármas.

BÉCS. 15: Déli szimf. hangv. 15.10—
16.30: Ismert művészek hanglem. 17.40:
Kis színház. 18.50: Délutáni hangv. 24:
Zenekari hangv. 1—2: Éjszakai hangv.
hanglem.

Péntek, augusztus 3.

BUKAREST. 13: Hanglem. 13.45: Hi-
rek. Hanglem. 14.40: Hanglem. 19: Kön-
nyű zene. 20: Előadás. 21: Előadás, ka-
marazene. 22: Dalhangv. 20.30: Saxofon.
23: Rádióújság. 23.30: Zeneközvetítés.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: hanglem. 13: Déli harangszó. 13.05:
Szalonzene. 14.30: Dalhármas. 16.30:
Diákok félór-ája. 17: Hanglem. 17.45: Hi-
rek. 18: Csevegés. 18.35: Dalhangv. 19.10:
Asszonyok órája. 20: Cigányzene. 21:
Három paraszt egyfelvonásos. 22.40: Hi-
rek. 23: Az Opera zenekarának hangv.
24: Dzszz.

BÉCS. 12.30: Déli zene. Paraszttáncok.
14.10—15: Szórakoztató hangv. 17.50: Dél
utáni hangv. hangosfilmekből. 21.30: Há-
romfelvonásos. 23.05: Esti hangv. 23.50:
Az esti hangv. folyt. 0.30—2: Tánczene.

Szombat, augusztus 4.

BUKAREST. 13: Hanglem. 13.45: Hi-
rek, hanglem. 14.40: Hanglem. 19.05: Vi-
dám zene. 19.30: Wagner: „Tristan és
Izolda” című operájának közv. Strass-
bourgból, majd zeneközvetítés.

BUDAPEST. 7.45: Torna. 10.45: Hírek.
11: Hanglem. 13: Déli harangszó. 13.05:
Rádióhangv. 14.30: Szalonzenekar. 15.40:
Hírek. 17: Fiatalok órája. 17.45: Hírek.
18: Csevegés. 18.50: Munkai kórus. 19.10:
Vidám csevegés. 19.40: Állásnélküli ze-
nések hangv. 20.40: Előadás-est. 21.30:
Hanglem. 22.15: Hírek. 22.40: Cigányze-
ne. 23.45: Az Opera zenekarának hangv.

BÉCS. 13: Déli hangv. hanglem. 14.10:
A déli hangv. folyt. 15.10—15.30: Ismert
művészek hanglem. 18.15: Délutáni hgv.
21.15: Háromfelvonásos operett. 23.50:
Bécsizene. 0.50—2: Éjszakai hangv.

Iskolák Egyesületek

Internátus Brassóban főgimn. tanulók
számára. A brassói román kat. főgimn. épü-
letében jól berendezett, egészséges fekvé-
sű internátus van. Jelentkezéseket el-
fogad a jövő iskolai évre és felvilágosi-
tással szolgál az internátus felügyelősé-
ge: (Braşov, Liceul rom. cat. — Róm.
kat. főgimnázium).

TAJÉKOZTATÓ

A székelykeresztúri unitárius főgimnázium a
jövő iskolai évből is, mint teljes főgimnázium
fog működni. Felvehetőek magyar anyanyelvű
tanulók, más anyanyelvűek miniszteri engedéllyel.
Új tanulók beírásáért felbélyegzett ké-
relmet augusztus 31-ig kell beadni. Ehhez a kö-
vetkező okmányok csatolandók: 1. Születési
anyakönyvi kivonat (extras de naştere). 2. Ke-
resztlevél (lelkészi hivataltól). 3. Állampolgár-
sági bizonyítvány (cert. de naţionalitate). 4.
Újraoltási bizonyítvány (Buletin de revaccinare).
5. Iskolai bizonyítvány. Ez utóbbi feleke-
zeti iskolából jövőknél az állami tanügyi hatósá-
g által láttamozandó. Az I. osztályba iratko-
zók részére szeptember 1-én felvételi vizsga
lesz. A vizsga tárgya: román nyelv (írásbeli,
szóbeli), számtan (írásbeli) és magyar nyelv
(szóbeli), a IV. osztály tananyagából. Intézeti
díjak: 1. Beíratási, fenntartási, tan- és apróbb
díjak 3350 lej. 2. Belsőlakási díj 1100 lej. 3. Ét-
kezési díj pénzben 4100 lej. Terményben 150
kg. buza, 50 kg. kukorica, 5 kg. zsir. Az összes
díjak egész évre értendők. Termények piaci
folyóárban is megválthatók. Iskolai díjak 3
részletben, étkezési díjak kéthavonként beoszt-
va is fizethetők. Válaszbélyeg vagy levelező-
lap beküldése ellenében készséggel küldünk to-
vábbi felvilágosítást. Az igazgatóság.

— Megjelent az Erdélyi Fiatalok nyári szá-
ma. A romániai új magyar nemzedék folyóira-
tának most megjelent 40 oldalas nyári száma
további lépés a lap által programba vett er-
délyi magyar kérdések feldolgozása terén.
László Dezső vezércikke a valóságban nagy
magyarok családfáját mutatja meg Zrinyitől
Szabó Dezsőig. Vita Sándor az erdélyi magyar

Végre elérkezett a várva-
várt nyaralás ideje!

Es az egész ország kínálja természeti szépsé-
geit és egyszerű klímáját üdülésre

UTAZZON....

ismerje meg Románia páratlan természeti szépsé-
geit. Utazzon el hazulról szabadsága alatt
és élvezze a kellemes változást, amelyet az új környezet nyújt.

MINDEN ügyét szabadsága alatt is maga intéz-
heti, mert rendelkezésére áll a telefon. A Ro-
mán Telefonszolgálat Európában legmodernebb tele-
fonhálózatát fektette le Romániában. Akárhonnan is
tartózkodik, mindenütt talál telefont és mindenütt
beszélhet. A hegyekben, a tengeren, nyaraló- és für-
dőhelyeken — mindenütt állandóan informálódha-
tunk ügyei állása felől. Ha sürgős intézkedést kell
tennie, vagy gyorsan vissza kell vonnia egy megren-
delést, használja a telefont! Telefonbeszélgetések
nem drágák, amint azt esetleg hinné, hanem rend-
kívül olcsók. Gondolt-e valaha arra, mennyit lehet
három perc alatt megbeszélni?

Használja a telefont

és gondatlanul élvezheti a nyaralást, mert nem kell
üzletei vezetését kezéből kiadnia.

Mielőtt nyaralásáról véglegesen döntene,
alán érdeklődni szeretne az illető hely időjárása és
viszonyai felől. Könnyű dolog! Hívja fel telefonon
a szolgálatos kisasszonyt és az minden kívánt felvilá-
gositást megad.

fogyasztási, dr. Oberding József pedig a hitel-
szövetkezeti mozgalmról írnak gazdag adato-
kat tartalmazó ismertetéseket. Dr. Jancsó Ele-
mér A társadalmi kérdések az irodalomban,
Sisiphus: Egy erdélyi város (Marosvásárhely)
c. cikkei mellett kiemelkedő Balázs Ferenc:
Népről és népről saját tapasztalatai után be-
szél. Debreceni László nagy cikkben mutatja
meg a falu-megismerés legfontosabb szempontjait
a falu életének egységben látását. Pálffy Ká-
roly a földműves ifjúságról ír, cikke első át-
fogó ismertetése ennek a hatalmas társadalmi
rétegnek. Dr. Jancsó Béla az Agisz Falu-mo-
nográfiajának jelentőségét hangsúlyozza ki.
Erdő János a Székely Társaság Főiskolási
Szakosztályának új programjáról, László Dezső
a Pályaválasztási Tanácsadóról, dr. Fogarasi
Géza az 1932—33-as magyarországi főiskolási
statisztikáról, Vita Zsigmond a németországi
falukérdésről ír. Ezenkívül több kisebb is-
mertető és hír teszi változatossá azt a számot,
amely közli a középiskolák most végzők szá-
mára kiírt magyar irodalmi, történelmi, műve-
lődéstörténeti, falu- és ifjúsági pályázat részle-
tes feltételeit. (Pályázni akarók e számot 15
lej bélyeg ellenében kaphatják meg.) Szerkesz-
tőség és kiadóhivatal: Cluj, Calea Marechal
Foch (Calea Victoriei) 11. sz.

Véres cigánytragédia Nagyszalontán

Nagyszalonta, július 28.

Csütörtökön a késő esti órákban Magi
Berci nagyszalontai cigány rátámadt kü-
lönvártan élő Boglárk Róza nevű vadhá-
zastársára és egy éles borotvával össze-
vagdosta annak torkát, vállát és arcát.

Amikor az asszony szörnyű kiáltással
a földre zuhant, Magi a véres borotvával
elvágtatta a saját torkát is. Pillanatok alatt
elvérzett. Vadházastársát kórházba szállí-
tották, de már nem lehetett rajta segí-
teni, egyórai rettenetes szenvedés után
meghalt.

Magi azért követte el véres tettét, mert
a vadházastársa néhány héttel ezelőtt el-
hagyta őt és nem akart visszatérni hozzá.

Követeljen
kimondottan
eredeti
OLLA-t,
mely évtize-
dek óta elis-
mert és vezet-
t minőség!

SPORT

A brassói sport nagy napjai:

A király végignézi az országos atlétikai bajnokság vasárnap délutáni számain és sajátkezűleg osztja ki a díjakat

Brassó, július 28.

Brassóba pénteken megérkeztek az első atlétikai vendégek.

A nevezésekből és az előjelekből ítélve olyan népes mezőny indul minden számban az országos bajnokságon, amilyenre eddig alig volt példa.

Nem kétséges, hogy több országos rekordot megjavítanak.

A bajnokságok az eredeti program szerint zajlanak le. Tehát:

Szombaton délután 3 órakor: 400 gát elődöntő, 1000 méter, 100 elődöntő, 5000, magasugrás. 400 elődöntő, 100 elődöntő, 800, kalapácsvetés, 200 elődöntő, 4x400 elődöntő, 4x100 elődöntő.

SZEDÜLETES VILÁGREKORDOK STOCKHOLMBAN

Stockholm, július 28.

A Hellas versenyének harmadik napján is ragyogó eredményeket értek el az amerikai atléták, köztük két fantasztikusan jó világrekordot.

döntő.

Vasárnap délelőtt fél 10 órakor: 200 közép-döntő, távol, 400 gát döntő, 110 gát elődöntő, diszkoszvetés, 100 közép-döntő, 400 közép-döntő, 10.000 méter, rugugrás, 200 közép-döntő.

Vasárnap délután fél 4 órakor: 110 gát döntő, gerelyvetés, 400 döntő, 100 döntő, 1500, hármassugrás, 4x400 döntő, 200 döntő, 4x100 döntő, maraton.

A hivatalos programban annyi változás állott be, hogy a király kívánságára

nem délelőtt, hanem délután lesz a stadion felavatási ünnepség, hogy az uralkodó végignézhesse a küzdelmeket is.

A király személyesen osztja ki a díjakat.

dot.

400 gát: 1. Hardin USA 50.6 mp.!! Világrekord! (régi 51.8 mp.).

110 gát: Beard USA 14.3 mp. (régi 14.4 mp.).

1500 m.: 1. Bonthron 4 p. 55.4 mp. 2. Szabó magyar 3 p. 56.4 mp. Szabó betegen indult.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismerteti feladásánál 25%o engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Fűrészgári berendezéseket, iparvasuti sínket, gőzmozdonyt, félstabil gőzgepeket keres. „Mercur” cég, Hateg. 13555

Eladó 4 Hp. 5 légkörös lokomobil üzemképes állapotban, most hitelesítve, Bartos gyapfufeldolgozó, Kézdivásárhely. 13558

Keresünk egy cca 15 kilowattos 220 Voltos dinamot, komplett jó karban, Fodor Ödön címre, San-Georgiu de Padure. jud. Odorheiu. 13562

4-es számú fegyverre való távcső kerestetik megvételre. Brassó, központi rendőrség 2. számú szoba. 13576

Gheorgheniben 8 szobás szálloda, kávéházzal, éttermmel bérbeadó. Érdeklődni Hotel Astoria. 13503

Kézdivásárhelyen, forgalmas utcában lévő több mint 40 éve fennálló fodrászüzlet előnyös áron eladó. Érdeklődők forduljanak dr. Elekes ügyvédhez, Kézdivásárhelyt.

Eladó komplett, kádárszerszám három személyre. Sütő, Targu-Mures, Caile Ferate 47.

Karl Fröhlich és Tsa. kereskedése

Brassó, Hosszu-u. 30. Telefon 221.

Állandóan dusan felszerelt rakár minden kovács, lakatos, bádigos, ács, asztalos, építész, mezőgazdasági szükségleti cikkből, a legolcsóbb napi áron.

Nagy főzőkemence- és főzőedény raktár

Hoffher herefejtők raktár. Legolcsóbban beszerezhetők, Rosenbaum Pál, Reghin. 13646

Allást keres

Idősebb asszony szakácsnő állást keres szeptember 1-re, „1000” jelígre leveleket a kiadóba kér. 13603

Magános nőnek, férfinak jó gondozója lenne idősebb asszony. Perfekt főz, minden munkát vállal. Leveleket „800” jelígre a kiadó továbbítja.

Allást nyer

Fiatal cukrászsegéd, ki az „Áthuzó” poszton önállóan dolgozik, felvétetik Stepper cukrász, Turda. 13647

Házasság

Intelligens családok gyermekei közreműködésével szerencsés házasságot köthetnek. Módszerem abszolút diszkrét és egyéni. Komoly érdeklődésre díjtalanul válaszolok. Jurasákné, Oradea, Reg. Ferdinand 7. sz. 13338

Levelezés

Solyómmadár: Feltevésem bu-bucszásról téves. Imádlak. Gyerekeskedésről hallani sem akarok, — kétségbeesett. Kérem türelemmel tudott címre, bővebb értesítéssel nyugtázni. Millioszor csókolak. 13638

Vegyes

Nagyothallás és fülzugás ellen kérjenek prospektust Németi Móról, Oradea, Aurel Vlaicu 58. 13002

Labdarugás

NEM VOLT DURVA

az Olympia CFR játéka az AMTE ellen — ezt mondja Costel Radulescu, a mérkőzés bukaresti bírój. Ami sérülés volt, az a véletlen számlájára írható. Örömmel közvetítjük Erdély futballéletéhez a bírósövetség elnökének megállapítását. Az északi liga bajnoksapatának tudása tényleg elegendő ahhoz, hogy durvaság nélkül is ki-harcolja a Nemzeti Bajnokságba jutást, amely már megilleti a szatmári sportot. Két gól előnnyel megy a csapat Aradra, ahová egész Szatmár bizakodó reménykedése kíséri. Most már az Olympia CFR-en a sor, hogy igazolja eddigi jó eredményeit. Es azt, hogy mégiscsak — fair csapat...

Ujrajátsszák a Román Kupa döntőjét:

augusztus 5-én Temesvárt!

Bukarest, július 23.

A Román Kupa-bizottság csütörtök esti ülésén meglepő határozatot hozott.

Elismerték a Ripensia és az Universitatea között létrejött megállapodást, hogy a temesvári mérkőzés barátságos jellegű volt és elrendelték az újrajátzást. A Román Kupa tulajdonképpeni döntője tehát augusztus 5-én lesz Temesvárt.

Ugyanakkor kimondták, hogy a jövőben nem ismerik el a hasonló megállapodásokat.

10 KG. TÖBBLET

képezi az Ön kövérségénél azt a felesleget, amely oly káros az egészségére.

Az egyetlen szer, amellyel ettől a feleslegtől megszabadulhat a

Dr. RICHTER-féle soványító-tea,

amely eltünteti a felesleges zsíradékot a szervezetből visszanyeri természetes karcsúságát és fűrgeségét.

1 doboz 90.— lej, Extrakonzentrált 100 lej

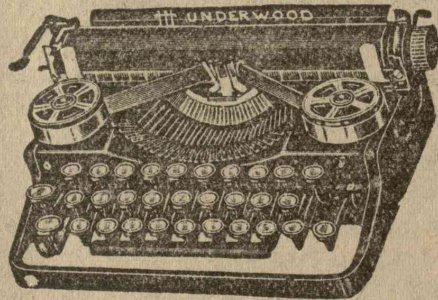
Kapható drogériákban és gyógyszerüzletekben.

Vascsőudvar

a legolcsóbb bevásárlási forrás az összes vízvezeték és egészségügyi berendezési tárgyakra.

Kertész Henrik, Brassó, Szent János-u. 23. Telefon 5—52.

Író- és számológép javító-műhely

ifj. Todor János

voltam főműszerész a Bukaresti Underwood képviseletnek Praktikálm Berlinben, Zürichben, Bazelen és Bécsben. Brassó, Kut-utca 46. — Telefon 381.

Primăria Municipiului Braşov

No. 17.236/1934

serv. technic

ARLEJTESI HIRDETMEY

Az Alsó Cacovában eszközrendő csatornázási munkálatok átadása céljából 1934. évi augusztus hó 9-én délelőtt 11 órakor a polgármesteri hivatalban egy nyilvános árverés a köz-könyvviteli törvény 88—110. szakaszai alapján lesz megtartva.

A munkálatok összértéke 250.000 lej. Az ideiglenes garancia az ajánlat értékének 5 százaléka.

A részletes feltételeket úgy, mint a tervrajzot és a költségvetést Brassó törvényhatósági város mérnöki hivatalában lehet betekinteni. Braşov, la 20. Julie 1934.

Comisia Interimară Preşedinte: Dr. F. Bogdan m. p.

Secretar General: R. Maxim m. p. Seful Serviciului, Ing. Socol m. p.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: „Ar- és könyvkiadó R.T. Braşov.

UJ UT A SZÉPSÉG FELÉ!

Dr. I. Oberth

CARMEN CREME

Nappali-krém, Lanolin-krém, Éjjeli-krém, Borax-szappan,

néhány napon belül eltünteti a szeplőket, málfoltokat, bőrárkákat (mitesser), pattanásokat stb. és gyengéd, ápoló nemes külsőt ad az arcnak.

Carmen Crème (Lei 34) és Carmen szappan (Lei 15)

minden gyógyszerüzletben és drogériában rektárról kapható Ha beszerzésük nehéz-ségekre ütköznek, rendelje utánvétellel a főlerakattól:

Korona-gyógyszerház, Mediaş.

A BUKARESTI CFR TELJES CSAPATTAL ÉRKEZIK BRASSÓBA

szombaton. Chirotu is játszik. A vasárnapi Nemzeti Bajnoki selejtező tehát küzdelmet hoz. A brassói CFR-körökben ismételt hangoztatják, hogy „felsőbb utasítást” nem adtak és nem is fogadnának el: a legsportszerűbben, teljes erejükkel küzdenek.

SEGESVART GYŐZÖTT A RIPENSIA

a STV ellen 5:1 (5:0) arányban. Dobay (2), Bindea és a centert játszó Uridill tréner 2 gólt lőtt a Ripensia részéről. Az STV Graef góljával szepit.

A TAC óvását a Romania ellen elvesztett selejtező mérkőzés ügyében a Nemzeti Bajnokság bizottsága visszautasította, mert megállapították, hogy Criza igazolása teljesen rendben levő.

MONTEVIDEO

Argentina—Uruguay 2:2 (1:1).

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árjegyzékeinket.

Használt, feltétlenül üzemképes 10—16 Atm. cca 150 m² tüzelületű

gőzkazán

megvételre sürgősen kerestetik. Részletes ajánlatokat „Gőzkazán” jelígre a kiadóhivatal továbbítja.

Lengyel Lőrincz BUTORGYÁR R. T., ARAD

üzeme részére keres

művezetőt.

Kizárólag elsőrendű, a butorgyártás terén nagy tapasztalattal rendelkező egyének vétetnek tekintetbe. Ajánlkozók felkértenek, hogy ajánlataikban teljes körülírassal, eszidőig betöltött állásaik, képesítésük fokozata, az eddig elért eredményeik körül kimerítően nyilatkozzanak. Az állással, fizetéssel kívül szabad lakás, fűtés és világítás jár.

Még a legigényesebbnek is

boldogító meglepetés. Selyemfinom, biztos.

PÖSTYÉN

A VILAG RHEUMAFÜRDOJE

A festői Vág-völgyben. A legkövetesebb lüddbe-rendezésekkel, nagyszerű thermalstrandfürdővel Napiürdők, torna, tenisz, golf, vadászat, halászat. A legjobb társaság találkozóhelye. Felvilágosítások (deviza megszerzése ügyében is) Mg Pn L. Singer, Timisoara Strada Saguna 8 szám alatt

Könyvnap 1934.

Gulácsi Irén: Fekete völgyek 800 oldalas regény, egy, egész vászonkötésben 165 lej

Jókai Mór: Az aranyember. 450 oldal, centennáriumi kiadás, gyönyörű színes kartonborítékban 78 lej

Szász Károly: A világirodalom nagy eposzai, cca 1000 oldalas, hatalmas két kötet, diszes vászonkötésben 180 lej

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről. 16 műmelléklettel, egész vászonkötésben 90 lej

Makkay Sándor: Táltos király. Ára egész vászonkötésben 144 lej

Babits: Az európai irodalom története. 320 oldal, 100 illusztráció, egész vászonkötésben 96 lej

Földes Jolán: Mária jól érett. 264 oldal, bekötve, ára 84 lej

Molnár Ferenc: Pál-utcai fiúk. Rendes ára 150 lej, könyvnap kiadás csak 60 lej

Török Sándor: Az idegen város. Rendes ára 300 lej, könyvnapra kötve, csak 81 lej

Ady összes versei. Propaganda kiadás 600 oldal, egész vászonkötésben csak 120 lej

Körmeny Ferenc: A boldog emberöltő. 800 oldal, egész vászonkötésben 120 lej

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-u 56—58 az udvarban.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla